

ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტები

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტების რეგულირების სფერო და მიზნები

- ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტები (შემდგომში – სტანდარტები) განსაზღვრავენ თუ რა ცოდნას, უნარ-ჩვევებს, ღირებულებებსა და დამოკიდებულებებს უნდა იძენდეს ბავშვი ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების ფარგლებში, ასევე, განსაზღვრავს ადრეული აღზრდისა და განათლების მომსახურების ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების მომსახურების ან/და მხოლოდ სასკოლო მზაობის პროგრამის მიმწოდებელი დაწესებულების (შემდგომში - დაწესებულება) გარემოსა და საგანმანათლებლო ხარისხის სტანდარტს.
- სტანდარტი სავალდებულოა ყველა დაწესებულებისათვის (მიუხედავად მათი სამართლებრივი ფორმისა).
- სტანდარტის მიზნებია:
 - ა) ადრეული ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებში ხარისხიანი სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო პროცესისათვის ხელის შეწყობა;
 - ბ) ადრეული ან/და სკოლამდელი ასაკის ბავშვის განვითარების მიზნით მისაღწევი შედეგების განსაზღვრა დაბადებიდან ზოგადი განათლების დაწყებითი საფეხურის პირველ კლასში შესვლამდე;
 - გ) დაწესებულებების მიერ თითოეულ ბავშვთან, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის და/ან სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებთან ინდივიდუალურ საჭიროებაზე მორგებული სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო პროცესის წარმართვის უზრუნველყოფისთვის პროგრამის ხარისხის მახასიათებლების განსაზღვრა;
 - დ) ბავშვის ჰოლისტური განვითარების უზრუნველყოფა;
 - ე) სკოლისათვის მომზადების უზრუნველყოფა;

ვ) დაწესებულებებში ხარისხიანი სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო პროცესის წარმართვისათვის აუცილებელი გარემოს მახასიათებლების განსაზღვრა

ზ) ბავშვის განმავითარებელი უსაფრთხო და პოზიტიური სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო გარემოს შექმნის ხელშეწყობა.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

ამ სტანდარტებში გამოყენებულ ტერმინებს, ამ სტანდარტების მიზნებისათვის, აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ავერსიული რეაქცია – რეაქცია, რომელიც გამოიხატება თავის არიდებით ან დისტრესით და გამოწვეულია უსიამოვნო, მუქარის გამოხატველი ან სხვა არასასურველი სტიმულით (მაგალითად, ბავშვმა გამოავლინა ავერსიული რეაქცია ვაშლის წვენი მიმართ, როცა ჭიქაზე ხელის გაკვრით წვენი მაგიდაზე დაღვარა და თქვა, რომ ის უგემურია);

ბ) ასერტულობა – უნარი, გამოხატო საკუთარი სურვილები, გრძნობები, საჭიროებები და დაიცვა საკუთარი უფლებები ისე, რომ ანგარიში გაუწიო სხვების გრძნობებს და არ დაარღვიო მათი უფლებები;

გ) ბავშვის ინდივიდუალური პორტფოლიო – კრებული, რომელიც მოიცავს ბავშვის ნამუშევრებს, დაკვირვების/შეფასების შედეგად მიღებულ მრავალფეროვან ინფორმაციას, ბავშვების სურათებს სხვადასხვა საქმიანობის შესრულებისას და სხვა;

დ) ბილინგვური განათლება (ორენოვანი განათლება) - განათლების ფორმა, რომელიც გულისხმობს საგანმანათლებლო პროგრამის ორ ენაზე სწავლებას;

ე) დაწესებულება – საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული იურიდიული პირი, რომელიც უზრუნველყოფს ადრეული აღზრდისა და განათლების მომსახურების ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების მომსახურების მიწოდებას ან/და მხოლოდ სასკოლო მზაობის პროგრამის განხორციელებას;

ვ) ემპათია – ადამიანის უნარი, წარმოიდგინოს, როგორ გრძნობს, რას განიცდის სხვა კონკრეტულ სიტუაციაში და გამოიჩინოს ზრუნვა მის მიმართ (მაგალითად, ბავშვი სანუგეშებლად ამხანაგს თავის საყვარელ სათამაშოს სთავაზობს);

ზ) ენაში ჩაფლობა (იმერსია) - ბილინგვური განათლების ფორმა, რომელიც გულისხმობს მეორე ენის სწავლებისას ბავშვის „ჩაფლობას“ არამშობლიურ ენობრივ გარემოში. მაგ. ეროვნული უმცირესობის წარმომადგენელი ბავშვებისთვის სახელმწიფო ენის სწავლება მიმდინარეობს ყოველდღიურ კონტექსტში ისევე ბუნებრივად და ძალდატანების გარეშე, როგორც მშობლიური ენაზე;

თ) ერთი ენა ერთი ადამიანი - მიდგომა, რომელიც ხორციელდება ბილინგვურ ჯგუფში აღმზრდელის მიხედვით ენების გამიჯვნის გზით. მაგ. ორი აღმზრდელი ბავშვს სხვადასხვა ენაზე ესაუბრება, რომელთაგან ერთი ბავშვის მშობლიური ენაა;

ი) თამაში – ბავშვის ქცევის წამყვანი ფორმა, რომელიც ხელს უწყობს ბავშვის მრავალმხრივ განვითარებას;

კ) თემი - ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც ცხოვრობს ერთ კონკრეტულ ტერიტორიაზე ან ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც განიხილება როგორც საერთო იდენტობის, ინტერესებისა და მიზნების ერთიანობა;

ლ) თვითრეფლექსია – საკუთარი გამოცდილების კრიტიკული გადამუშავების პროცესი, ასევე საკუთარი ქცევისა და აზროვნების ანალიზი, გაცნობიერება, შეფასება, დაგეგმვა და კონტროლი;

მ) ინდოქტრინაცია - იდეის ან რწმენის ვინმესთვის გამეორების პროცესი, სანამ ისინი არ მიიღებენ მას კრიტიკისა და შეკითხვის გარეშე, მაგ: რელიგიური/პოლიტიკური/იდეოლოგიური ინდოქტრინაცია;

ნ) ინტერაქცია – ორი ან მეტი ადამიანის მიერ ერთმანეთისადმი, სხვა საგნების ან მესამე პირისადმი ყურადღების მიქცევა;

ო) კეთილდღეობა – მდგომარეობა, რომელიც მოიცავს ბედნიერებისა და კმაყოფილების განცდას. ის გულისხმობს ინდივიდის ეფექტიან სოციალურ ფუნქციონირებასა და მიდრეკილებას ოპტიმიზმისადმი, ღიაობისადმი, ცნობისმოყვარეობისა და მედეგობისადმი;

პ) კომპეტენტურობა – თავდაჯერებულობის განცდა რაიმეს წარმატებით შესრულებასთან დაკავშირებით;

ჟ) კურიკულუმი - საგანმანათლებლო მიდგომა, რომელიც განსაზღვრავს საგანმანათლებლო პროცესის მიზანს, შინაარსსა და ფორმას;

რ) მედეგობა – ინდივიდის უნარი, გაუმკლავდეს და მოერგოს ყველა ტიპის ცხოვრებისეულ გამოწვევასა და ცვლილებას ბიოლოგიური, ფსიქოლოგიური და გარემოს რესურსების გამოყენებით;

ს) მეთოდოლოგია – პრინციპების, აქტივობებისა და მიდგომების სისტემური ერთობლიობა, რომლის გამოყენებითაც ხორციელდება ბავშვის აღზრდა და განათლება;

ტ) მე – კონცეფცია - ზოგადი წარმოდგენა საკუთარ თავზე;

უ) მეორადი მასალა – საგანმანათლებლო რესურსის ტიპი, რომელიც ერთხელ უკვე გამოიყენეს და საგანმანათლებლო მიზნებიდან გამომდინარე შესაძლებელია მეორედ გამოყენება (მაგალითად, ღილები, ქსოვილები, ძველი ჟურნალ-გაზეთები, პლასტმასის ან ქაღალდის კონტეინერები და სხვ.);

ფ) მიკუთვნებულობა, მიკუთვნებულობის განცდა – ბავშვის, როგორც პიროვნების, გარდაუვალი ნაწილი. ბავშვს მიკუთვნებულობის განცდა აქვს თავისი ოჯახის, მის ირგვლივ არსებული კულტურული ჯგუფისა (სამეზობლო, თემი) და კიდევ უფრო ფართო საზოგადოების მიმართ მის ცხოვრებაში. ბავშვის მიკუთვნებულობის განცდა ურთიერთდამოკიდებულების საჭიროების აღიარებაა მის მიერ და მის მიმართ, აყალიბებს იდენტობას და ბავშვს აღაქმევენებს, თუ ვინ არის ის და როგორი შეიძლება იყოს/გახდეს;

ქ) მოდელირება - მაგალითის მიცემა იმ უნარის, ქცევის თუ ვერბალური გამოთქმის, რომელიც გვინდა, რომ ბავშვმა ისწავლოს;

ღ) მონიტორინგი – პროცესი, რომელიც გულისხმობს მონაცემების სისტემურ შეგროვებას, დამუშავებასა და გაანალიზებას. მონიტორინგის მიზანია დაწესებულების პროგრესის შეფასება და შესაბამისი რეკომენდაციების მიწოდება. მონიტორინგი შეიძლება იყოს შიდა –

რომელსაც ახორციელებს უშუალოდ სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულების თანამშრომელი/თანამშრომლები ან გარე – რომელსაც ახორციელებს ნებისმიერი სხვა გარეშე პირი/ორგანიზაცია;

ყ) მოქნილობა - სიტუაციის შესაბამისად შეცვლის ან ცვლილების უნარი;

შ) მულტიდისციპლინური გუნდი – სპეციალისტების გუნდი, რომლის მიზანია სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვის საჭიროებების შეფასება და ქმედითი ღონისძიებების დაგეგმვა და გატარება, ბავშვის საგანმანათლებლო პროცესში ჩართვის მიზნით. მულტიდისციპლინური გუნდის უცვლელი წევრები არიან ბავშვის მშობელი და აღმზრდელ-პედაგოგი/აღმზრდელი. დანარჩენი შემადგენლობა განისაზღვრება საჭიროებებიდან გამომდინარე – ფსიქოლოგი, ოკუპაციური თერაპევტი, მეტყველების თერაპევტი, სპეციალური პედაგოგი, მეთოდისტი და სხვა. მულტიდისციპლინური გუნდი შესაძლოა შეიქმნას როგორც დაწესებულების ფარგლებში, ასევე მუნიციპალიტეტის დონეზე;

ჩ) მულტილინგვური განათლება - განათლების ფორმა, რომელიც გულისხმობს საგანმანათლებლო პროცესში ორზე მეტი ენის გამოყენებას;

ც) პოზიტიური დისციპლინა – დისციპლინის მოდელი, რომელიც გამოიყენება მშობლების ან დაწესებულების თანამშრომელთა მიერ. მისი მიზანია ბავშვის განვითარება ორმხრივ პატივისცემაზე დაფუძნებული ურთიერთობის ფონზე. პოზიტიური დისციპლინა მიმართულია გამოსავალზე, პოზიტიური ქცევის შეთავაზება კი – დასწავლაზე და არა არასასურველი ან უარყოფითი ქცევის დასჯაზე;

ძ) პროაქტიული ზრუნვა – მოქმედება, რომელიც მიმართულია პრობლემის მოგვარებასა და გამოწვევების გადალახვაზე;

წ) პროგრამა - ადრეული ან/და სკოლამდელი ასაკის ბავშვისთვის, ასევე, მისი მშობლისთვის/კანონიერი წარმომადგენლისთვის მიწოდებული მომსახურების საგანმანათლებლო კომპონენტს (კურიკულუმს);

ჭ) პროზელიტიზმი - განსხვავებული მრწამსის მქონე ადამიანებთან **საკუთარი რელიგიური თუ პოლიტიკური მრწამსის პროპაგანდა**;

ხ) პროსოციალური ქცევა – ნებისმიერი ქმედება, რომელიც მიმართულია ინდივიდის მიერ სხვათა დახმარებაზე. პროსოციალური ქცევის განხორციელების მთავარი მოტივი სხვა ადამიანის დახმარებაა. პროსოციალურ ქცევას წარმოადგენს ალტრუიზმიც, რომელიც საკუთარი უსაფრთხოებისა და ინტერესების გაუთვალისწინებლად, მეორე ადამიანისთვის დახმარების გაწევას ნიშნავს;

ჯ) რისკიანი თამაში – თამაში, რომელიც ბავშვს სთავაზობს გამოწვევებსა და შესაძლებლობების გამოცდას და არ შეიცავს საფრთხეს ჯანმრთელობისთვის;

ჰ) საგანმანათლებლო პერსონალი – დაწესებულების თანამშრომლები, რომლებიც უშუალოდ არიან ჩართულები საგანმანათლებლო პროცესში (მაგ., აღმზრდელ-პედაგოგი, აღმზრდელი, კურიკულუმის კოორდინატორი/მეთოდისტი და სხვა);

ჰ¹) საგანმანათლებლო რესურსი – ყველა ის მასალა, რომელიც გამოიყენება დაწესებულებაში საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას (მაგ., ქარხნული წესით დამზადებული,

თუ ხელნაკეთი სათამაშოები, ბუნებრივი, სამხატვრო და საკანცელარიო, ღია და მეორადი მასალა, ბეჭდური მასალა და ა.შ.);

32) საქმიანობა – ინდივიდის ან ჯგუფის მიერ განხორციელებული ნებისმიერი პროცესი. ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების პროგრამის ფარგლებში, საქმიანობა შეიძლება იყოს წამოწყებული ბავშვის მიერ, უფროსის მიერ ან განპირობებული რუტინით. რუტინული საქმიანობა ყოველდღიურად მეორდება და მნიშვნელოვანია საგანმანათლებლო პროცესის წარმატებულად განხორციელებისთვის: ჯგუფში მიღება, კვება, დასვენება, ჩაცმა, ხელის დაბანა და სხვა. ბავშვის ჰოლისტური და მრავალმხრივი განვითარების ხელშესაწყობად აუცილებელია მრავალფეროვანი გამოცდილება, რომელიც უზრუნველყოფილია სხვადასხვა ტიპის საქმიანობებით: დრამატული, წესებიანი, შემოქმედებითი, კვლევითი თამაშები და სხვა;

33) სპეციალური საჭიროებების მქონე (სსმ) ბავშვი - ბავშვი, რომელიც სწავლის სირთულეების დასაძლევად საჭიროებს დამატებით/სპეციალურ სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო მომსახურებას;

34) ტრანზიცია - პროცესი, რომელიც გულისხმობს ბავშვის გადასვლას სახლიდან ან ბავშვთა ადრეული ინტერვენციის (განვითარების) პროგრამიდან ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სივრცეში ან გადასვლას ადრეული ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სივრცეში არსებულ სხვადასხვა პროცესს შორის ან ბავშვის გადასვლას ადრეული და სკოლამდელი აღზრდიდან და განათლებიდან ზოგადი განათლების დაწყებითი საფეხურის პირველ კლასში;

35) უნივერსალური დიზაინი - გარემოს, შენობების ინფრასტრუქტურის მოწყობა/ადაპტაცია, საჭირო ტექნოლოგიებით აღჭურვა იმისთვის, რომ გარემო მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი იყოს ყველა ადამიანისთვის, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის, რომელთაც აქვთ გადაადგილების სირთულე, სმენის ან მხედველობის დარღვევა და სხვა. უნივერსალური დიზაინი, ასევე გულისხმობს კურიკულუმს, რომელიც ითვალისწინებს ყველა ბავშვის ინტერესსა და შესაძლებლობას, შეფასების სისტემასა და სწავლების მეთოდებს;

36) ღია კითხვა - კითხვა, რომელზე პასუხიც მსჯელობას საჭიროებს. პასუხი ვერ გაიცემა მხოლოდ „კი“ ან „არა“ სიტყვებით, რიცხობრივი მონაცემებით, ან როდესაც მასზე პასუხი არ არის ყველასათვის ცხადი და ერთი;

37) ღია მასალა - საგანმანათლებლო რესურსის ტიპი, რომლის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვანაირად. ღია მასალა შესაძლოა იყოს როგორც ბუნებრივი წარმოშობის (მაგ., კენჭები, ჯოხები, ფოთლები, ბუმბული და ა.შ.), ასევე ქარხნული (მაგ., მინისა და ხის ბურთულები, მუყაოს ყუთები, ქსოვილის ნაჭრები და ა.შ.). ბავშვების მიერ ღია მასალის გამოყენება ხელს უწყობს წარმოსახვის, შემოქმედებითობისა და კრიტიკული აზროვნების განვითარებას;

38) შეცდომებისადმი ტოლერანტული გარემო – ფუნქციური დანიშნულების შესაბამისი გარემო, სადაც მინიმუმამდე არის დაყვანილი შემთხვევითი ქმედებების დროს არასასურველი შედეგები;

39) „ხარაჩოს“ მეთოდი – ბავშვისთვის ნაბიჯ-ნაბიჯ დახმარების გაწევა, რათა მან უფრო ეფექტიანად გააკეთოს ის, რის გაკეთებაც მას ჯერ დამოუკიდებლად არ შეუძლია, დროთა განმავლობაში ნაკლები დახმარების გაწევა და დამოუკიდებლად მოქმედების საშუალების მიცემა;

310) **ჰოლისტური განვითარება** – თვითაქტუალიზაციისა და სწავლის პროცესი, რომელიც მოიცავს ინდივიდის ფიზიკურ, სოციალურ, ემოციურ და სულიერ ზრდას კომპლექსურად. ბავშვის მრავალმხრივი/ჰოლისტური განვითარება გულისხმობს მათი ემოციური, ფიზიკური, ინტელექტუალური, შემოქმედებითი, სულიერი და ურთიერთობების საჭიროებების თანხვედრას. განვითარებისადმი ამგვარი მიდგომა ახალისებს მზრუნველს, დაინახოს ბავშვი, როგორც მთლიანი პიროვნება და არა ცალკეული განვითარების სფეროების ნაკრები.

მუხლი 3. ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტების სტრუქტურა

სტანდარტები აერთიანებს ორ ძირითად სტანდარტს:

- ა) ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტს, რომელიც მოიცავს სასკოლო მზაობის საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტს;
- ბ) პროგრამის ხარისხის მახასიათებლებს.

მუხლი 4. ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტი

- ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტში წარმოდგენილია ის უნარ-ჩვევები და ცოდნა, რომელსაც უნდა ფლობდეს ბავშვი დაბადებიდან 6 წლის ასაკის ჩათვლით. მოცემული დოკუმენტი ხელს უწყობს ბავშვის ჰოლისტურ და მრავალმხრივ განვითარებას, მაღალხარისხიანი სერვისების ჩამოყალიბებას, აწვდის ადრეულ და სკოლამდელ აღზრდასა და განათლებაში ჩართულ მხარეებს ინფორმაციას ბავშვის განვითარების ასაკობრივი ნიშანსვეტების შესახებ და წარმოადგენს საბაზისო დოკუმენტს კურიკულუმის, მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელოებისა და სხვა დოკუმენტების შესამუშავებლად.

- ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტით გათვალისწინებული ნორმების შესრულება სავალდებულოა ყველა დაწესებულებისთვის.

3. სტანდარტების შესრულების მიზნით, ადგილობრივი თვითმმართველობა საჯარო დაწესებულებებში ახორციელებს მონიტორინგს და უზრუნველყოფს პერსონალის სათანადო მხარდაჭერას.

4. ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტის დოკუმენტის გამოყენება სავალდებულოა დაწესებულების საგანმანათლებლო პერსონალისთვის, რომელთა მოვალეობაშიც შედის ბავშვზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო პროგრამის დაგეგმვა და განხორციელება და შეფასება.

- ბავშვის აღზრდისა და განვითარების სტანდარტი წარმოდგენილია განვითარების სფეროებად და თემატურ მიმართულებებად ოთხ ასაკობრივ ჯგუფში: 0-დან 18 თვემდე, 12-დან 36 თვემდე, 30 თვიდან 60 თვემდე და 54 თვიდან 72 თვემდე ასაკის ბავშვები.

- ბავშვის განვითარება პირობითად ხუთ სფეროდ არის მოცემული. ისინი ერთმანეთისგან განსხვავდება, მაგრამ ერთმანეთზე მნიშვნელოვნად არის გადაჯაჭვული. განვითარების სფეროების ცალმხრივი განვითარება არ არსებობს, ერთი სფეროს განვითარება იწვევს დანარჩენების წინსვლას და პირიქით. ეს სფეროებია:

ა) ფიზიკური და სენსორული განვითარება - გულისხმობს ბავშვის ხელშეწყობას, განივითაროს ნატიფი მოტორიკის, უხეში მოტორიკისა და სენსორული უნარები;

ბ) სოციალურ-ემოციური განვითარება - გულისხმობს ბავშვის ხელშეწყობას, განივითაროს ის უნარები, რომელიც სჭირდება პოზიტიური ურთიერთობების ჩამოსაყალიბებლად როგორც გარშემომყოფებთან, ისე საკუთარ თავთან; რომ შეიცნოს საკუთარი თავი, ისწავლოს საკუთარი ემოციების, იმპულსებისა და ქცევის მართვა, ისწავლოს თანამშრომლობა და სხვა;

გ) კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება - გულისხმობს ბავშვის ხელშეწყობას, განივითაროს კომუნიკაციური უნარები, როგორც სწავლისა და სოციალურში არსებობის განუყოფელი მოვლენა;

დ) შემეცნებითი განვითარება - გულისხმობს ბავშვის ხელშეწყობას, განივითაროს სააზროვნო უნარები ცნობისმოყვარეობისა და შემოქმედებითობის გამოყენებით;

ე) დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება - გულისხმობს ბავშვის ხელშეწყობას, განივითაროს დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევა იმისთვის, რათა ისწავლოს თანამედროვე და ცვალებად სამყაროში გამოწვევებთან გამკლავება.

- საგანმანათლებლო პერსონალის მიერ ბავშვის განვითარების სხვადასხვა პერსპექტივიდან დანახვის მიზნით, განვითარების სფეროებს გამოეყო თემატური მიმართულებები, რომლებიც აერთიანებს ცალკეულ დარგებთან დაკავშირებულ სტანდარტებს. თემატური მიმართულებების სტანდარტები მოიაზრებს ბავშვის მიერ უფრო კომპლექსური ინფორმაციისა თუ ცოდნის დაუფლებით, ერთი მხრივ, განვითარების სფეროებში მოცემული უნარების დახვეწას და დახელოვნებას და, მეორე მხრივ, დარგობრივი ცოდნისა და ინფორმაციის შეძენას. თემატური მიმართულებები სამ ძირითად ჯგუფში გაერთიანდა: ა) ხელოვნება, ბ) წიგნიერება, გ) მეცნიერება.

ა) ხელოვნება:

ა.ა) ვიზუალური ხელოვნება - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას ვიზუალურ ხელოვნებაში და შესაძლებლობის მიცემას, გამოხატოს საკუთარი თავი, ფიქრები, ემოციები მრავალფეროვანი სამხატვრო მასალის/რესურსის და ხელოვნების ამ ფორმების საშუალებით;

ა.ბ) საშემსრულებლო ხელოვნება - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას საშემსრულებლო ხელოვნებაში და შესაძლებლობის მიცემას, გამოხატოს საკუთარი თავი, ფიქრები, ემოციები მუსიკის, პლასტიკის და გათამაშების საშუალებით;

ბ) წიგნიერება - სიტყვები და აზრები - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას წიგნთან და მხატვრულ ნაწარმოებებთან დაკავშირებით;

გ) მეცნიერება:

გ.ა) მე და ჯანსაღი ცხოვრება - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას ჯანსაღ კვებასთან, ჰიგიენასა და ფიზიკურ აქტივობებთან დაკავშირებით;

გ.ბ) ცოცხალი სამყარო - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნების და ეკოლოგიის საკითხებთან დაკავშირებით;

გ.გ) სხეული და მოვლენები - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას ფიზიკასა და ქიმიასთან დაკავშირებულ საკითხებში;

გ.დ) მე და სამყარო - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას სოციალური მეცნიერებებისა და მასთან დაკავშირებული საკითხების მიმართ;

გ.ე) რიცხვები და სიდიდეები - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას მათემატიკური კატეგორიების მიმართ: საგანთა დაჯგუფება სხვადასხვა ნიშნით, თვლა, გაზომვა, სივრცითი მიმართებები და სხვა;

გ.ვ) ადამიანი და მანქანები - გულისხმობს ბავშვის ინტერესის დაკმაყოფილებას თანამედროვე ტექნოლოგიებთან დაკავშირებით.

- თემატურ მიმართულებებში მოცემული სტანდარტები განვითარების სფეროების ნაწილია და უმეტესად განვითარების რამდენიმე სფეროს აერთიანებს:

ცხრილი 1.

ბავშვის განვითარების სფეროები		
<ul style="list-style-type: none"> • სფერო: ფიზიკური და სენსორული განვითარება 		
მსხვილი მოტორიკა	წვრილი მოტორიკა	სენსორულ-მოტორული განვითარება
სტანდარტი 1.1.	სტანდარტი 1.2.	სტანდარტი 1.3.
ბავშვი აკონტროლებს სხეულის მოძრაობას, მოძრაობს მიზანმიმართულად, კოორდინირებულად და ინარჩუნებს	ბავშვი აკონტროლებს და კოორდინირებულად იყენებს სხეულის წვრილ კუნთებს.	ბავშვი იყენებს შეგრძნებებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) რომ შეასრულოს გარკვეული

წონასწორობას (მოცემული ინდიკატორების მისაღწევად, თითოეულ ბავშვს აქვს შესაძლებლობა, გამოიყენოს ადაპტური აღჭურვილობა ან დამხმარე მოწყობილობა).		მომძრაობები, შეძლოს კოორდინაცია, გარემოს აღქმა და შეცნობა.	
<ul style="list-style-type: none"> სფერო: სოციალურ-ემოციური განვითარება 			
თვითშეფასება	ემოციური კომპეტენცია	სოციალური კომპეტენცია	
სტანდარტი 2.1;	სტანდარტი 2.2;	სტანდარტი 2.3;	
ბავშვი ამჟღავნებს ცოდნას და რწმენას საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების მიმართ.	ბავშვი ამჟღავნებს ემოციურ კომპეტენციებს.	ბავშვი ავლენს პროსოციალურ ქცევას.	
3. კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება			
რეცეპტული ენა	ექსპრესიული ენა და მეტყველება	პრაგმატული ენა	წერა-კითხვის საბაზისო უნარები
სტანდარტი 3.1.	სტანდარტი 3.2.	სტანდარტი 3.3.	სტანდარტი 3.4.
ბავშვი ავლენს მოსმენის უნარს და გებულობს მოსმენილის მნიშვნელობას.	ბავშვი თავისი აზრების გამოსახატავად იყენებს სიტყვებს, ჟესტიკულაციას და საუბრობს გამართულად.	ბავშვი ზეპირ მეტყველებას სხვადასხვა მიზნისათვის იყენებს.	ბავშვი იყენებს წერისა და კითხვის უნარებს.
4. შემეცნებითი განვითარება			
ცნობისმოყვარეობა და ყურადღება	შემოქმედებითობა და პრობლემის გადაჭრა	აზროვნება და კვლევა	
სტანდარტი 4.1.	სტანდარტი 4.2.	სტანდარტი 4.3.	
ბავშვი ავლენს ცნობისმოყვარეობას სიახლის მიმართ, შეუძლია შეაჩეროს და შეინარჩუნოს ყურადღება მოცემულ ამოცანაზე.	ბავშვი შემოქმედებითად უდგება ყოველდღიურ საქმიანობას და ეძებს პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა გზებს.	ბავშვი ავლენს გამოცდილების ინტერპრეტაციის უნარს, სწვდება მიზეზშედეგობრიობას, იწყებს კრიტიკულ და სიმბოლოებით აზროვნებას.	
5. დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება			
დამოუკიდებლობა და ინიციატივა	თვითმოვლა	დაცულობა	ადაპტური ქცევა
სტანდარტი 5.1.	სტანდარტი 5.2;	სტანდარტი 5.3;	სტანდარტი 5.4;
ბავშვი ავლენს ინიციატივას და დამოუკიდებლობას.	ბავშვი ავლენს პირადი ჰიგიენისა და თვითმომსახურების უნარ-ჩვევებს.	ბავშვი ავლენს, რომ თავს გრძნობს დაცულად, ის ამჟღავნებს ნდობას და უსაფრთხოების წესების ცოდნას.	ბავშვი ამჟღავნებს მოქნილობას და გარემოსა და ყოველდღიური საქმიანობის ცვლილებას თავის ქცევას უსადაგებს.

	განვითარება მრავალმხრივი გამოცდილებით		
6. ხელოვნება	7. წიგნიერება	8 მეცნიერება	
ვიზუალური ხელოვნება	წიგნთან ურთიერთობა	მე და ჯანსაღი ცხოვრება	ადამიანი და მსოფლიო
სტანდარტი 6.1.	სტანდარტი 7.1	სტანდარტი 8.1.	სტანდარტი 8.4.

ბავშვი ინტერესდება ვიზუალური ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.	ბავშვი ინტერესდება და სიამოვნებას იღებს მხატვრული ნაწარმოებებით.	ბავშვი სწავლობს ჯანსაღი ცხოვრების წესს, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.	ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა სივრცეს, დროს, სხვადასხვა კულტურას, ტრადიციებს, სამოქალაქო საკითხებს.
საშემსრულებლო ხელოვნება		დედამიწა და გარემო	რიცხვები და სიდიდეები
სტანდარტი 6.2.		სტანდარტი 8.2.	სტანდარტი 8.5.
ბავშვი ინტერესდება საშემსრულებლო ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.		ბავშვი აკვირდება და შეისწავლის ბუნებას და მასთან ადამიანების ურთიერთდამოკიდებულე ბას.	ბავშვი იყენებს მათემატიკურ უნარებს.
		სხეული და მოვლენები	ადამიანები და მანქანები
		სტანდარტი 8.3	სტანდარტი 8.6.
		ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა საგნებისა და მოვლენების ფიზიკურ მახასიათებლებს. ბავშვი იწყებს ცხოვრების ჯანსაღი წესის გაცნობას, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.	ბავშვი იყენებს ტექნიკას შესაბამისი დანიშნულებით.

- სტანდარტი წარმოადგენს ბავშვისთვის მისაღწევ შედეგს, რომელიც ყველა ასაკში ერთი და იგივეა.
- სტანდარტში ბავშვის განვითარება პირობითად დაყოფილია განვითარების სფეროებად და თემატურ მიმართულებებად, რომლებიც ერთმანეთზე მნიშვნელოვნად არის გადაჯაჭვული. მათი ცალმხრივი განვითარება შეუძლებელია. მიმართულებების სტანდარტები განვითარების სფეროების გამჭოლია და ხშირად რამდენიმე განვითარების სფეროს მოიცავს, თითოეული მათგანის კატეგორიებში მოცემული ინდიკატორები აერთიანებს სხვადასხვა უნარებს.
- როგორც განვითარების სფეროებში, ასევე თემატურ მიმართულებებში თითოეული სტანდარტი გაშლილია შესაბამის კატეგორიებად და ინდიკატორებად.
- კატეგორია არის სტანდარტის უფრო ვიწრო ერთეული, რომელიც გულისხმობს ერთ კონკრეტულ უნარს ან კომპეტენციას.

- ინდიკატორი წარმოადგენს კონკრეტულ ქმედებას/ქცევას, რომელსაც ბავშვი ავლენს კონკრეტული უნარის დაუფლების/ქონის დროს. ინდიკატორები მოცემულია უწყვეტი თანმიმდევრობით.
- ცხრილი 2 აღწერს სტანდარტის თითოეული ასაკობრივი ნაწილის სქემას:

ცხრილი 2:

ასაკობრივი ჯგუფი

- სფერო

ქვესფერო				
სტანდარტი 1.1.				
კატეგორია		ინდიკატორი	ინდიკატორი	ინდიკატორი
კატეგორია	ინდიკატორი	ინდიკატორი		
კატეგორია	ინდიკატორი	ინდიკატორი	ინდიკატორი	ინდიკატორი

მუხლი 5. პროგრამის ხარისხის სტანდარტი

- პროგრამის ხარისხის სტანდარტი განსაზღვრავს 0-დან ზოგადი განათლების დაწყებითი საფეხურის პირველ კლასში შესვლამდე ბავშვებისთვის განკუთვნილ, ხარისხიანი პროგრამის მახასიათებლებს: პროცესს, გარემოს, დამოკიდებულებებსა და დაწესებულების თანამშრომელთა როლს ხარისხის უზრუნველყოფის საქმეში;
- პროგრამის ხარისხის სტანდარტით გათვალისწინებული ნორმების შესრულება სავალდებულოა ყველა იმ დაწესებულებისათვის, რომელიც უზრუნველყოფს

ადრეული აღზრდისა და განათლების ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების მიწოდებას ან მხოლოდ სასკოლო მზაობის პროგრამის განხორციელებას;

- პროგრამის ხარისხის სტანდარტის მიზანია საქართველოს მასშტაბით ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების - როგორც საჯარო, ისე კერძო დაწესებულებებში - ხარისხიანი საგანმანათლებლო პროცესის წარმართვა და ხელშეწყობა მინიმალური პროგრამული მოთხოვნების განსაზღვრის გზით;
- აღნიშნულ დოკუმენტში ყოველი მიმართულება წარმოდგენილია მისაღწევი შედეგების - „სტანდარტების“ სახით. თითოეული სტანდარტისთვის განსაზღვრულია შედეგის მიღწევის მაჩვენებლების - „ინდიკატორების“ - ჩამონათვალი. ცხრილი 3 აღწერს პროგრამის ხარისხის სტანდარტის თითოეული თავის სქემას;

ცხრილი 3

თავი 1
სტანდარტი 1.1.
ინდიკატორი 1.1.1.
ინდიკატორი 1.1.2.
სტანდარტი 1.2.
ინდიკატორი 1.2.1.
ინდიკატორი 1.2.2.
ინდიკატორი 1.2.3

- პროგრამის ხარისხის სტანდარტი რვა მიმართულებად არის წარმოდგენილი, ესენია:

ა) **კეთილდღეობა** - მოიცავს იმ ძირითად ასპექტებს, რომლითაც ხასიათდება კეთილდღეობა: თავდაჯერებულობა, ბედნიერების შეგრძნება, ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობა. დოკუმენტის ამ ნაწილში მოცემულია ის შედეგები, რომელიც ეხება როგორც ბავშვის, ასევე, დაწესებულების თანამშრომლების ფიზიკურ და ფსიქიკურ კეთილდღეობას;

ბ) **კურიკულუმი და მეთოდოლოგია** - გულისხმობს იმ მეთოდურ საშუალებებს, რომლითაც ხდება ბავშვის მრავალმხრივი განვითარება ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განვითარების სტანდარტების მიღწევის მიზნით;

გ) **ფიზიკური გარემო** - გულისხმობს ბავშვის განვითარების ხელშემწყობი ფიზიკური გარემოს მახასიათებლებს;

დ) **ურთიერთობა** - აღწერს თუ რა სახის ურთიერთობები არის მისაღწევი ადრეული ან/და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულების სივრცეში;

ე) **საგანმანათლებლო პროცესი** - მოიცავს ბავშვზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო პროცესის შემადგენელ კომპონენტებს და პროცესის ეფექტიანად წარმართვის მახასიათებლებს;

ვ) **ოჯახის და თემის მონაწილეობა** - აღწერს იმ შედეგებს, რომლებიც ხელს უწყობს ბავშვის ოჯახის აქტიურ მონაწილეობას დაწესებულების ყოველდღიურ საქმიანობებში და უზრუნველყოფს პოზიტიურ ურთიერთკავშირებს ბაღსა და ბავშვის ოჯახს შორის;

ზ) **მრავალფეროვნება და ინკლუზია** - მოიცავს მახასიათებლებს, რომლებიც უკავშირდება დაწესებულებაში მრავალფეროვნებისა და განსხვავებულობის პატივისცემასა და თითოეული ბავშვის თანაბარ ჩართულობას მიუხედავად მისი საჭიროებისა, გენდერული, კულტურული, ეთნიკური, რელიგიური თუ სხვა ნიშნით განსხვავებულობისა;

თ) **მართვა და შეფასება** - გულისხმობს ხარისხიანი პროგრამის დაგეგმვის, განხორციელებისა და შეფასების პრინციპებს.

თავი II ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტი

მუხლი 6. 0-დან 18 თვემდე ასაკის ბავშვის განვითარების სფეროები და თემატური მიმართულებები:

1. ფიზიკური და სენსორული განვითარება

1.1. მსხვილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.1.				
ბავშვი აკონტროლებს სხეულის მოძრაობას, მოძრაობს მიზანმიმართულად, კოორდინირებულად და ინარჩუნებს წონასწორობას.				
მუცელზე წოლისას	მუცელზე წოლისას რამდენიმე წამით სწევს თავს (მოცემული ინდიკატორების მისაღწევად, თითოეულ ბავშვს აქვს შესაძლებლობა, გამოიყენოს ადაპტური აღჭურვილობა ან დამხმარე მოწყობილობა).	მუცელზე წოლისას, თავსა და გულმკერდის ზედა ნაწილს ზევით სწევს, იდაყვებს ეყრდნობა.	მუცელზე წოლისას, თავსა და გულმკერდს ზევით სწევს, მტევნებს ეყრდნობა.	მუცელზე წოლისას გულმკერდს ზევით ხელს ეყრდნობა და იყენებს მისაწვდომ
ზურგზე წოლისას	ზურგზე წოლისას თავს ორივე მხარეს ატრიალებს.	ზურგზე წოლისას ხელები შუახაზზე მიაქვს.	ფეხი პირისკენ მიაქვს.	ზურგზე წოლისას წ
ჯდომა	წამოწევისას თავი უჭირავს.	ზის უმნიშვნელო საყრდენის დახმარებით.	დამოუკიდებლად ჯდომისას მომენტალურად ეყრდნობა ხელებს.	ზის დამოუკიდებლ ხელებზე დაუყრდნ
დგომა		ფეხზე ადგომას საყრდენის დახმარებით ცდილობს.	დგას საყრდენის დახმარებით.	დგას დამოუკიდებ

ტრ ან ზი ცი უ ლი მო ძრა ობ ები და სია რუ ლი	ბრუნდება მუცლიდან ზურგზე და პირიქით (ნახევარი ბრუნი; სრული ბრუნი; რამდენიმე ბრუნი).	ცოცავს ხელებსა და მუხლებზე (უკან და წინ).	დადის დახმარებით ან საყრდენზე ხელმოკიდებული.
--	---	---	--

1.2. წვრილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.2.

ბავშვი აკონტროლებს და კოორდინირებულად იყენებს სხეულის წვრილ კუნთებს.

საგნებ ით მანიპ ულირ ება	ჩაჭი დებ ა	ნივთებს ცერა თითის გამოყენებლად იჭერს (რეფლექსური ტაცება).	მის წინ არსებული საგნებისკენ ხელს იწვდენს და ხელს ავლებს.		იყენებს მარწუხებრივ ჩაჭერას (საგნებს და საჩვენებელი თითით იღებს).
	ხელ ის მიწ ვდე ნა	ცდილობს, სათამაშო, ბოთლი ან ძუძუ ორი ხელით დაიჭიროს.	საგანს ხელს უშვებს შემთხვევით ან როდესაც მზრუნველი ართმევს.	ორივე ხელში დაჭერილ სათამაშოებს ერთმანეთს ურტყამს.	ხელს სტაცებს სათამაშო ხელიდან ხელში გადასა
	კუბ ურე ბი		ცდილობს კუბურის კუბურაზე დადებას.		აგებს კომპლ 2
	ფუ რცე ლი		ფურცლავს სქელფურცლებიან წიგნს (ბევრ ფურცელს ერთად).		მას შემდეგ, რ ეხმარება მას
თვალ ის და ხელის კოორ დინაც ია	წერ ა		უყურებს მზრუნველს, როგორ წერს.	იწყებს ჯღაბნას (ფანქარი და ფურცელი ზოგჯერ ეხება ერთმანეთს, მაგრამ შეიძ ფურცელზე ნაკვალევი არ დარჩეს).	

დავ ა გეო მეტ რიუ ლი ფო რმი ს ჭრი ლებ ით		ჭრილებიანი დაფიდან ამოალაგებს წრიულ ფორმებს.	შეუსაბამებს და ათავსებს წრიული ფორმის ნაწილს გეომეტრიული ფორმის ჭრილს დაფაზე.
---	--	---	---

1.3. სენსორულ-მოტორული უნარები

სტანდარტი 1.3.
 ბავშვი იყენებს შეგრძნებებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) რომ შეასრულოს გარკვეული მოძრაობები, შეძლოს შეცნობა.

სმენა და მხედველობა	თავს სინათლისა და ხმაურის მიმართულებით აბრუნებს.	უსმენს ხმებს 30 წამის განმავლობაში. მოძრავ ნივთებს თვალს აყოლებს.	უსმენს ლაპარაკს ისე, რომ არ გაურბის ყურადღება სხვა ხმებზე. რამდენიმე წამით აჩერებს მზერას ფერად ნივთებზე.
შეხება და გემო	მოსწონს ფიზიკური შეხება და ტაქტილური სტიმულაცია.	სამყაროს შეისწავლის პირისა და ხელების საშუალებით (პირში იდებს და „სინჯავს“ ყველა საგანს).	იკვებება თითებით (ეხება და ჭამს მრავალფეროვან ტექსტურის საკვებს). მოსწონს „ჭუჭყიანი“ საქმიანობები (მაგ., წყლის საკვებით).
ყნოსვა	ცნობს დედის რძის სუნს.	სუნავს სხვადასხვა სუნებს (არ აქვს ავერსიული რეაქცია რუტინულ სუნებზე).	უსიამოვნო სუნებს გამოემეტყველებს.
კინესთეტიკა		მოსწონს ანცი, მოძრავი თამაში.	ბავშვს მოზრდობისთვის უნდა შეეძლოს მოძრაობის შეწყვეტა და დასრულება.
წონასწორობა	ზურგზე და მუცელზე წოლისას აქვს წონასწორობის რეაქციები.	ინარჩუნებს წონასწორობას ჯდომისას.	ინარჩუნებს წონასწორობას ხელებსა და ფეხებზე დგომისას.

2. სოციალურ-ემოციური განვითარება

- თვითშეფასება

სტანდარტი 2.1;				
ბავშვი ამჟღავნებს ცოდნას და რწმენას საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების მიმართ				
მი ჯ აჭ ვ უ ლ ო ბა	უღიმის მზრუნველს.	როდესაც მზრუნველი ეძახის, თავს მისკენ აბრუნებს.	გარემოს ძირითადი მზრუნველის დანმარებით შეიცნობს, თუმცა ასევე ბედავს უიმისოდ მოქმედებასაც.	როდესაც თავს ართმევს ახალ ამოცანას (მაგ., დამოუკიდებლად დგას ან დადის), მზრუნველს უყურებს.
ბა	ძირითადად ტირის, როდესაც მზრუნველი გადის ოთახიდან.	ამჟღავნებს მიჯაჭვულობას, ამჯობინებს იყოს ძირითად მზრუნველთან, ვიდრე სხვებთან.	წყენას და უკმაყოფილებას მარტო დარჩენისას, ტირილით გამოხატავს და ეძახის მზრუნველს.	
თ ვი თ - ი დ ენ ტ ო ბა	შეისწავლის საკუთარ სხეულს (მაგ., აკვირდება საკუთარ ხელებს, სწვდება ფეხის თითებს).	აჩვენებს და ხმით მიანიშნებს სარკეში დანახულ გამოსახულებაზე.	საკუთარი სახელის გაგონებაზე სხეულის მოძრაობით, სახის გამომეტყველებით ან ხმით რეაგირებს.	როდესაც ეკონი მიუთითებს სხეულის ნაწილზე გაქვს ცხვირი (ყური).
ინ იც ია ტ ი ვ ა	ტირის ემოციის გამოსახატავად და მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.	მიუთითებს ან მიიწევს სურვილის გამოსახატავად არჩეული საგნისაკენ ან ადამიანებისაკენ.	მიზნის მისაღწევად დაჟინებით გამოსცემს ერთსა და იმავე ხმას ერთი და იმავე მოძრაობით იწვევს რაღაცისკენ.	
კ ო მპ ე ტ ენ ტ უ რ ო ბა	ერთსა და იმავე ხმას გამოსცემს ან იმეორებს ჟესტს, რომელიც ეფექტიანია (მაგ., განმეორებით არხევს სათამაშოს, როცა აღმოაჩენს, რომ ის ხმას გამოსცემს).	საწადელის მიღწევას სიხარულით გამოხატავს.	ეცვლება გამოსცემს თუ იმ მოქმედების შესრულების ამოცანის გად	

- ემოციური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.2;
 ბავშვი ამჟღავნებს ემოციურ კომპეტენციებს.

ემოციების გაგება	ჰზაძავს სხვა ბავშვებს (მაგ., ტირის, როდესაც სხვა ბავშვები ტირიან).	იღებს ისეთივე გამომეტყველებას და გამოხატავს ისეთსავე ემოციას, როგორსაც მზრუნველის სახეზე ამოკითხავს.	ალიქვამს (მაგ., სიხარული)
ემოციების გამოხატვა	ილიმება, როდესაც ხედავს ნაცნობ სახეს.	როდესაც დახმარება, დამშვიდება ან ყურადღება სჭირდება, მზრუნველს ამაზე, ტირილით, ხმით ან სხეულის მოძრაობით მიანიშნებს.	თამაშისას გამოხატავს ემოციებს (მაგ., ილიმება ან იცინის, კეთილგანწყობას პასუხობს ღიმილით, სიცილით, ხელის ქნევით. იღუშება, როდესაც რაღაც აწუხებს ან არ შეუძლია თავი გაართვას ამოცანას).
ემოციების და ქცევის მართვა	ადვილად წყნარდება, როდესაც ანუგეშებს მზრუნველი ან თავს ირთობს სატყუარათი, თითები, ელულუნება საკუთარ თავს, ეხუტება და ეფერება რბილ სათამაშოს, საზნის კუთხეს.	დასამშვიდებლად მიმართავს მზრუნველს, ეძებს გზებს ყურადღების მისაპყრობად და წყვეტს ტირილს, როგორც კი მისი მოთხოვნა დაკმაყოფილდება.	ბევრს ხმაურობს, ხმამაღლა იცინის, სიამოვნებს თავისი ხმის გაგონება.
იმპულსების და ქცევის მართვა	მზრუნველის დახმარებით უყალიბდება სიფხიზლის და კვების თანმიმდევრული ციკლი (მაგ., გამოხატავს უკმაყოფილებას ძილის დარღვევის შემთხვევაში).	ჩართულია რამდენიმე რეგულარულ აქტივობაში (მაგ., უმღერის ან ედუღუნება საკუთარ თავს ძილის წინ).	ელოდება და წინასწარ ემზადება სასურველი ქმედებისათვის (მაგ., ეზოში გასვლის დროს ხელებს იწვდის მზრუნველისაკენ, რომ ხელში აიყვანოს).

- სოციალური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.3;
 ბავშვი ავლენს პროსოციალურ ქცევას.

სოციალური მოლოდინები და ნორ		იმის გასარკვევად, რომელი ქცევაა მისაღები და რომელი - მიუღებელი, მზრუნველს აკვირდება.	მზრუნველის ამა თუ იმ მოქმედებიდან გამომდინარე, ხვდება, რის გაკეთებას ელიან მისგან და როგორ უნდა მოიქცეს.	იცის, რომ შეუძლია ითამაშოს ნებადართვი ნივთებით, მაგრამ აკრძალულ ნივთს მზრუნველი აუცილებლად მიაყურადღებს.
-----------------------------	--	--	--	--

მე ბ ი					
ურ თი ე რ თ ობა	იმის მიხედვით, რა აწუხებს, სხვადასხვა ხმით ტირის.	სხვებს აგებინებს თავის მოთხოვნებს.	ჰბაძავს ნაცნობი უფროსების მიმიკასა და ქესტებს (მაგ., ხელს იქნევს დამშვიდობების ნიშნად, გზავენის ჰაეროვან კოცნას).	მზრუნველების მიმართ სიყვარულს გამოხატავს სახის გამომეტყველებით, სხეულის მოძრაობით, ცდილობს ურთიერთობების დამყარებას.	ამოწმებს მრეაქციას ს (მაგ., ტირის მზრუნველ
სოც იალ ური თამ აში	უნებურად ელიმება სხვა ბავშვის დანახვაზე.	ამჟღავნებს, რომ სიამოვნებს სხვა ბავშვებთან ურთიერთობა (მაგ., ხელის გაწვდენით, სხეულის მოძრაობით, ხმოვანი სიგნალებით).	აკვირდება და ჰბაძავს სხვა ბავშვების მოქმედებას, ცდილობს სხვა ბავშვების, და-მმის მსგავსად მოქცევას.	სხვა ბავშვისთვის სათამაშოს გამოთმევას ცდილობს.	სხვა ბავშვს ამჟღავნებს ცდილობს შეეხოს მათ
კონ ფლ იქტ ის მოგ ვარ ება			იპყრობს მზრუნველის ყურადღებას და აგებინებს, რა სჭირდება.	გამოკვეთს, რას ანიჭებს უპირატესობას რა აქვს განზრახული, შევითხვევზე „კ არა“ პასუხების მეშვეობით.	

3. კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება

3.1. რეცეპტული ენა

სტანდარტი 3.1.
ბავშვი ავლენს მოსმენის უნარს და გებულობს მოსმენილის მნიშვნელობას.

სიტყ ვების მნიშვნელო ბა	უყურებს მოსაუბრის თვალებსა და პირს.	საკუთარი სახელის გაგონებაზე იხედება და/ან ხმას გამოსცემს.	ხშირად გამოყენებულ სიტყვაზე მზერის ფიქსაციით რეაგირებს (მაგ., როცა ესმის სიტყვა „დედა“, უყურებს დედას).	როდესაც აკრძალვის მიზეზად „არას“ ეუბნებიან, ჩერდება
----------------------------------	-------------------------------------	---	---	---

ინსტრუქციები		მოსაუბრის მარტივ სიტყვიერ მოთხოვნას მოქმედებით პასუხობს (მაგ., უკრავს ტაშს, უქნევს ხელს, აწვდის სათამაშოს).		ასრულებს ერთოჯინა!

- ექსპრესიული ენა და მეტყველება

სტანდარტი 3.2.
საკუთარი აზრების გამოსახატავად ბავშვი იყენებს სიტყვებს, შესტიკულაციას და გამართულად საუბრობს (ექსპრესიული მეტყველება).

არავერბალური	ადამიანების, ობიექტების მიმართ, ინტერესს გამოხატავს მინიმუმ 1 წუთის განმავლობაში.	თავის სურვილს შესტებით გვატყობინებს (მაგ., ხელების მაღლა აწევით მიგვანიშნებს, რომ ხელში აყვანა უნდა).	პასუხობს ხელის დაქნევაზე.	ურთიერთობისას იყენებს შესტებს, სახის გამომეტყველებას, ბგერებს.
ვერბალური	ღუღუნებს.	გამოსცემს ბგერებს ურთიერთობისათვის (მაგ., ტირის სხვადასხვა ხმით).	ტიტინებს, იწყებს მარცვლების წარმოთქმას („და-და“, „ბა-ბა“ და სხვ.).	სიტყვებს გამოხატავს ბგერატი - წყურვე ალსანი

- პრაგმატული ენა

სტანდარტი 3.3.
ბავშვი ზეპირ მეტყველებას სხვადასხვა მიზნისათვის იყენებს.

ინტერაცია	იმის მიხედვით, რა აწუხებს, სხვადასხვაგვარად ტირის.	ღუღუნებს და ყურადღების მისაქცევად სხვადასხვა ბგერას გამოსცემს.	ღუღუნებს და მზრუნველის ლაპარაკის საპასუხოდ ბგერებს წარმოთქვამს.	იმეორებს სხვის მიერ წარმოთქმულ ბგერებს.	გამოთქმული ბგერებით მიახვედრებს მზრუნველს, რა სურს
-----------	--	--	---	---	--

- წერა-კითხვის საბაზისო უნარები

სტანდარტი 3.4.

ბავშვი იყენებს წერისა და კითხვის უნარებს.

ფ ო ნ ო ლ ო გ ი ა	წარმოთქვამს ცალკეულ ბგერებსა და მარცვლებს.	ბგერებსა და მარცვლებს იმგვარად წარმოთქვამს, რომ მიამსგავსოს მზრუნველის მიერ წარმოთქმულს, ჰბამავს სხვადასხვა ბგერას.	იწყებს ბგერებს შორის განსხვავების აღქმას და სხვადასხვაგვარად რეაგირებს განსხვავებულ ხმებზე.	სიტყვების წარმოთქმის გასაიოლებლად მიმართავს გარკვეულ ხერხს (მაგ., პირი მარცვალს იმეორებს - „დაა“-ს ნაცვლად ამბობს „დადა“-ს მარცვალს ცვლის და „ლანა“-ს ნაცვლად ამბობს მისთვის მარტივ ვარიანტს _ „ვაზა“)
კ ი თ ხ ვ ა			წიგნი წასაკითხად მიაქვს მზრუნველთან.	ერთმანეთისგ
წ ერ ა	მომრავ საგანს თვალს აყოლებს.		ფანქარს მუშტში იჭერს და ჯღაბნას ცდილობს.	აკეთებს უნებ

4. შემეცნებითი განვითარება

4.1. ცნობისმოყვარეობა და ყურადღება

სტანდარტი 4.1.

ბავშვი ავლენს ცნობისმოყვარეობას სიახლის მიმართ, შეუძლია შეაჩეროს და შეინარჩუნოს ყურადღება მოცემულ ამოცანაზე.

ც ნ ო ბ ის მ ო ყ ვ ა რო ბ ა	ახალ ხმებზე და ბგერებზე მიყურადებით, თავის მოზრუნებით, კიდურების მოძრაობით რეაგირებს.	ახალ სახეებზე დაკვირვებით ან ქცევის შეცვლით რეაგირებს.	საგნებს სხვადასხვა მხრიდან შეისწავლის (ათვალისწინებს საგნებს).	გარემოს შესასწავლად დასათვისებლად იყენებს შეგრძნების სხვადასხვა ორგანოებს.
ყ ურ ად ღ ე ბ ის კ ონ ც ენტ რ აცი ა		მზრუნველს თვალეში უყურებს.	ყურადღებას ამახვილებს ობიექტებზე, ცდილობს მისწვდეს, დააკვირდეს, ხელი სტაცოს.	აკვირდება სახეს 1-2 წუთ განმავლობაში.

4.2. შემოქმედებითობა და პრობლემის გადაჭრა

სტანდარტი 4.2.

ბავშვი შემოქმედებითად უდგება ყოველდღიურ საქმიანობას და ეძებს პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა გზებს.

შემოქმედებითობა	საგნებს პირში იღებს, ანჯღრევს, ეპოტინება და ხელით სინჯავს.	საგნებს აჯახუნებს, ისვრის ან ავლებს.	იმეორებს ნაწილობრივ ცდილობს კულა დაწყობას, მას შემდეგ, რაც ნაწილობრივ მათ ერთი მეორე
პრობლემის გადაჭრა	პრობლემის გადასაჭრელად ცდილობს მზრუნველს მოუხმოს.	ცდილობს დასწვდეს გაგორებულ სათამაშოს.	ეძებს სათამაშოს მოეფარა თვად რომელსაც ნაწილობრივ

4.3. აზროვნება და კვლევა

სტანდარტი 4.3.

ბავშვი ავლენს გამოცდილების ინტერპრეტაციის უნარს, სწვდება მიზეზშედეგობრიობას, იწყებს კრიტიკულ და სიმბოლოებით აზროვნებას.

სიმბოლოური აზროვნება	გამოხატავს ემოციას საგნის მხედველობის არეში მოქცევისას ან თვალსაწიერიდან დაკარგვისას.	ავლენს საგნების მუდმივობის შეგრძნებას (მაგ., ეძებს და პოულობს საგანს, რომელიც დაუმალეს).	სათამაშო
რეალობა და ფანტაზია		ბაძავს ცხოველების ხმას.	იწყებს წარმართა
მიზეზშედეგობრიობა	ანჯღრევს სათამაშოს და ურტყამს ჟღარუნას, რადგან სიამოვნებს მათ მიერ გამოცემული ხმის გაგონება.	ეძებს ან იყურება დავარდნილი საგნისაკენ.	შედეგის ქმედებას
ინტერპრეტაცია	თვალს აყოლებს მოძრავ ადამიანებს და საგნებს.	ავლენს, რომ იცნო სათამაშო ან თამაში, რომლითაც დაკავებული იყო წინა დღეს და სიხარულს გამოხატავს.	ხედება, მოვლენა, აცმევს, ხმასწავს
კვლევა	ანჯღრევს სათამაშოს, რომელიც ხმას არ გამოსცემს და ელოდება ხმიანობას.	აკვირდება მოვლენებს და საგნებს სხვადასხვა გზით შეისწავლის (მაგ., პირში იღებს, ანჯღრევს, ისვრის).	სხვადასხვა ობიექტებზე, საგნებზე დასაკვირვებლად იყენებს ხუთივე შეგრძნებას.

5. დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება

5.1. დამოუკიდებლობა და ინიციატივა

სტანდარტი 5.1.
ბავშვი ავლენს ინიციატივას და დამოუკიდებლობას.

ავტონომია	გამოხატავს ინტერესს გარემოს მიმართ.	მზრუნველს შორდება გარემოს დასათვალისწინებლად, თუმცა ამოწმებს მის ადგილმდებარეობას.	ცდილობს, რეაგირებდეს მზრუნველს
დამოუკიდებლობა	ცდილობს მისწვდეს და ხელი მოჰკიდოს სხვადასხვა საგნებს.	დამოუკიდებლად ითვისებს გარემოს (მაგ., მიცოცავს მისთვის საინტერესო ობიექტისაკენ).	იწყებს ახალი მოქმედებების ათვისებას საგნებით სარგებლობისას სხვადასხვა მიმართავს (მაგ., ადრე თუ პირში იდენტიფიცირებს სათამაშოს, ახლა ათვალისწინებს და თამაშობს).
არჩევანის			აქვს ამოჩემებული საგნები, ადამიანთა

ინ იც ია ტ ოვ ა	ტრიალდება ნაცნობი ხმებისკენ.	ჯდება და დგება სხვის დაუხმარებლად, საყრდენად იყენებს სხვადასხვა საგნებს.	ცდილობს გ მოხვედრისა
--------------------------------	------------------------------	--	-------------------------

5.2. თვითმოვლა

სტანდარტი 5.2;
ბავშვი ავლენს პირადი ჰიგიენისა და თვითმომსახურების უნარ-ჩვევებს.

კ ვ ე ბ ა	ძუმუსკენ ან ბოთლისკენ ხელის გაწვდით მიანიშნებს შიმშილზე.	როდესაც კვებავენ, ორივე ხელს ბოთლზე აწყოფს.	მზრუნველს ჭიქის (ბოთლის) დაჭერაში ეხმარება.	
			ჭამს თითებით დამოუკიდებლად.	იჭერს კოფს (იყენებს როგორც სათამაშოს, უჭირავს, ურტყამს, პი იდებს).
ჩ ა ც მ ა - ბ ა ხ დ ა		ეხმარება (მაგ., სწევს ხელს), როდესაც მზრუნველი აცმევს მაისურს.	იდრობს ქუდს.	
ტ უ ა ვ ე ტ ი ს ჩ ვ ე ვ ა		გამოხატავს, ტირილით და/ან სახის მიმიკის შეცვლით მიანიშნებს, რომ ჩასველებულია და საჭიროებს გამოცვლას.	ავლენს შარდ პატერნებს (მ დეფეკაცია მ	

5.3. დაცულობა

სტანდარტი 5.3;

ბავშვი ავლენს, რომ თავს დაცულად გრძნობს, ამჟღავნებს ნდობას და უსაფრთხოების წესების ცოდნას.

უ სა ფ რ თ ხ ო ბ ე ბ	ცნობს ძირითად მზრუნველს.	ასხვავებს ნაცნობ და უცნობ სახეებს.	ესმის „არას“ ემორჩილება
დ აც უ ლო ბი ს გა ნც და	ნაცნობი ბავშვების ან/და უფროსების საზოგადოებაში ყოფნისას გამოხატავს თანხმობასა და კმაყოფილებას.	ძირითად მზრუნველთან ერთად თამაშობს.	უცხო გარემოში ილტვის ძირითადი მზრუნველისაკენ.

5.4. ადაპტური ქცევა

სტანდარტი 5.4;

ბავშვი ამჟღავნებს მოქნილობას და გარემოსა და ყოველდღიური საქმიანობის ცვლილებას უსადაგებს თავის ქცევას.

მ ო ქ ნ ი ლო ბ ა		აქტიურად აკვირდება გარემოს.	ქცევის ცვლილებით მიანიშნებს, რომ ამჩნევს ახალ გარემოს.	მზრუნველის დახმარებით აღმოაჩენს და შეისწავლის გარემოებებს.
მ ე დ ე ბ	იმეორებს წარუმატებელ მოქმედებებს (მაგ., დგება, ეცემა და ისევ დგება).		ქცევის დასასწავლად იმეორებს რთულ ქმედებებსა და საქმიანობებს.	თავდაჯერებულ ქმედებებს.

ო ბ ა			
-------------	--	--	--

6. მიმართულება - ხელოვნება

6.1. ვიზუალური ხელოვნება

სტანდარტი 6.1.

ბავშვი ინტერესდება ვიზუალური ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	მზერას მიაპყრობს სინათლეს, მკვეთრი ფერის სათამაშოებს.	აკვირდება კონტრასტული, მკვეთრად განსხვავებული ფერის სათამაშოს.	სინჯავს სხვადასხვა ფაქტურის, მასალის ზედაპირს. მოსინჯავს საგნებს, რომლებსაც შესაძლოა ჰქონდეთ სხვადასხვანაირი ზედაპირი.
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა		ინტერესდება სხვადასხვა სახატავი მასალით, მაგ., სინჯავს, ხელს უჭერს, ფხვნის, ამოწმებს, როგორც ვალს ტოვებს.	გამოცდილობს მასალას (მაგ., სამგანზომილ...

6.2. საშემსრულებლო ხელოვნება

სტანდარტი 6.2.

ბავშვი ინტერესდება საშემსრულებლო ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	მშვიდდება წყნარი, სასიამოვნო მუსიკის მოსმენისას.	მელოდიის მოსმენისას რეაგირებს შემახილებითა და სხეულის მოძრაობით, აქტიურად გამოხატავს ემოციებს.	ინტერესდება ცეკვით (თვალს ადევნებს და ცდილობს აჰყვეს სხვის ცეკვას).
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა	მსხვადასხვა ემოციური მდგომარეობისას განსხვავებული ინტონაციით ღუღუნებს და გამოსცემს ხმებს.	ცდილობს აჰყვეს სიმღერას, მუსიკას.	სხვადასხვა საგნებით სხვადასხვა ხმებს გამოსცემს.

ოხატ ვა	დ რა მა		იმეორებს ნაცნობ მოქმედებებს (მაგ., ყურთან მიაქვს ტელეფონი).	თამაშის დრ ნივთებს.
------------	---------------	--	---	------------------------

7. მიმართულება - წიგნიერება

სტანდარტი 7.1.

ბავშვი ინტერესდება და სიამოვნებას იღებს მხატვრული ნაწარმოებებით.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება			ინტერესდება ილუსტრირებული წიგნებით
წიგნთან ურთობა	უყურებს წიგნებს, როგორც საგნებს.	იკვლევს წიგნებს (მაგ., ხელით ეხება, გემოს უსინჯავს, ცდილობს გადაშალოს მზრუნველის დახმარებით, დახიოს).	ყურადღებას აქცევს წიგნში არსებულ ფერად ილუსტრაციებს.

8. მიმართულება - მეცნიერება

8.1. მე და ჯანსაღი ცხოვრება

სტანდარტი 8.1.

ბავშვი სწავლობს ცხოვრების ჯანსაღ წესს, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.

ფიზიკური აქტიურობა	აქტიურად ამოძრავებს ხელ-ფეხს.	ცდილობს დაეუფლოს ახალ მოძრაობებს (მაგ., გადებრუნება, წამოჯდომა, საგნის ხელში დაჭერა და სხვა).	ერთვება აქტივობებში, რომელიც მოითხოვს მოძრაობასა და გადაადგილებას (მაგ., ცოცვა, დგომა, სიარული, სათამაშოს ყუთში ჩადება და სხვა).	შინ თუ გარეთ ხალისს ერთვება თამაშებში, რომლებიც მოითხოვს ფიზიკურ აქტივობას.
ჯანსაღი ქცევა		ჩამოყალიბებული აქვს და ჩართულია ყოველდღიურ ინდივიდუალურ რუტინაში (მაგ., კვება, საჭირო ოთახი, ძილი, ჰიგიენა).	მზრუნველის დახმარებითა და ხელშეწყობით ჩართულია თვითმოვლის რუტინაში (ჰიგიენა, ძილი და კვება).	

ანა ტო მი ა	მიუთითებს სხეულის ერთ ნაწილზე მაინც სხეულის ამ ნაწილის დასახელება (მაგ.: ხე)
----------------------	---

8.2. დედამიწა და გარემო

სტანდარტი 8.2.

ბავშვი აკვირდება და შეისწავლის ბუნებას და მასთან ადამიანების ურთიერთდამოკიდებულებას.

ბ უ ნ ე ბ ა	ა	ბუნებაში ყოფნის დროს გამოხატავს ემოციას (მაგ., ყვავილების დანახვისას, ნიავის დაბერვისას, თოვლის მოსვლისას).	მრავალფეროვან ბუნებრივ მასალასა და ამინდზე დასაკვირვებლად იყენებს სენსორულ შეგრძნებებს.
	ც	ამჩნევს, რომ ცხოველი, ან მცენარე მოსავლელია.	ინტერესს გამოხატავს მცენარეების, ცხოველებისა და ფრინველების მიმართ.
ეკო ლოგ ია			იცის, სად არის ნაგვის ყუთი და სად უნდა

8.3. სხეული და მოვლენები

სტანდარტი 8.3.

ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა საგნებისა და მოვლენების ფიზიკურ მახასიათებლებს.

ქმია	სხვადასხვა ზომის, ფორმის, ტექსტურისა და ფერის საგნების შესასწავლად, იყენებს სენსორულ შეგრძნებებს.	ამჩნევს ნივთიერებათა გარდაქმნას; (მაგ., ამჩნევს, როგორ საქმიანობს მზრუნველი - ამზადებს სათამაშო ცომს წყლისა და ფქვილის შერევით და სხვა).
------	---	--

ფიზიკა		საგნებს ადგილს უნაცვლებს.	სხვადასხვა სხვადასხვა განსხვავებული ჩანთით, კო
--------	--	---------------------------	--

8.4. ადამიანი და მსოფლიო

სტანდარტი 8.4.
ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა სივრცეს, დროს, სხვადასხვა კულტურას, ტრადიციებს, სამოქალაქო საკითხებს.

გეოგრაფია		ცნობს მისთვის ჩვეულ ადგილებს (ოთახს, სახლს).	ითხოვს სასეირნოდ გაყვანას („ატა-ატა“).	იცის, სად არის შენახული საყვარელი სათამაშო და საჭმელი.
ისტორია	ემორჩილება ყოველდღიურ, განმეორებად მოქმედებებს – მზრუნველის დახმარებით იცავს კვებისა და ძილის რეჟიმს.	ხვდება, როდის იწყება და მთავრდება ესა თუ ის მოქმედება (მაგ., ტაშს უკრავს მუსიკის დამთავრებისას).	იცის, რას ამბობს: „ნათელია გასასვლელი“.	
კულტურა		სიამოვნებს ოჯახის წევრების საზოგადოებაში ყოფნა (იღიმება, თავდაჯერებულად იქცევა).	ამჩნევს ადამიანებს შორის არსებულ მარტივ განმასხვავებელ ნიშნებს (მაგ., ამჟღავნებს ინტერესს ადამიანის მიმართ, რომელიც ატარებს სათვალეს ან სამკაულს, რომელიც განსაკუთრებულად ბრწყინავს).	
მეცნიერება		ასრულებს მარტივ მითითებებს და დამკვიდრებულ ყოველდღიურ და იცვამს საშინაოს, როდესაც შედის ჯგუფში; ჭამის წინ ხელბეჭტავს (ქუჩაზე).	იყენებს სხვადასხვა პროფესიის რეკვიზიტებს (მაგ., ფონენდოსკოპს).	

8.5. რიცხვები და სიდიდეები

სტანდარტი 8.5.			
ბავშვი იყენებს მათემატიკურ უნარებს.			
საგნების და ჯგუფება		საგანთა გროვიდან ამოარჩევს ერთ საგანს	შეთავაზებულ ფერად ფანქრებზე მზერა რომელიმე ფერს.
რიცხვები		აჩვენებს თითოებით ან ასახელებს თავის ასაკს.	მზრუნველის
გაზომვა		თამაშობს სხვადასხვა ზომისა და ფორმის სათამაშოებით.	ერთმანეთში სათამაშო კონსტრუქციებს

8.6. ადამიანები და მანქანები

სტანდარტი 8.6.			
ბავშვი შესაბამისი დანიშნულებით იყენებს ტექნიკას.			
ყოველიური ტექნოლოგია		აკვირდება მანქანებისა და ელექტრონული მოწყობილობის გამოყენებას (მაგ., კომპიუტერის, მობილურის, მაგნიტაფონის, ფოტოკამერის, პლანშეტის და სხვა).	თამაშისას იყენებს სათამაშო ან მეორად ტექნიკას (მაგ., სათამაშო ტელეფონს ან კამერას, კომპიუტერის კლავიატურას, ძველ მობილურს და სხვა).
ინსტრუმენტები და ხელსაწყოები			აკვირდება და შეისწავლის სათამაშო ან საშენებლო ინსტრუმენტებს და მანქანებს

მუხლი 7. 12-დან 36 თვემდე ასაკის ბავშვის განვითარების სფეროები და თემატური მიმართულებები

1. ფიზიკური და სენსორული განვითარება

1.1. მსხვილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.1.		ბავშვი აკონტროლებს სხეულის მოძრაობას, მოძრაობს მიზანმიმართულად, კოორდინირებულად და ინარჩუნებს წონასწორობას (მთითოეულ ბავშვს აქვს შესაძლებლობა, გამოიყენოს ადაპტური აღჭურვილობა ან დამხმარე მოწყობილობა).		
დგომა	დახრილ ზედაპირზე ან მატრასზე დგომისას, წონასწორობას ინარჩუნებს.	იცუცქება და დგება.	დგება ფეხის წვერებზე.	
ფ ე ხ ი თ ბ ა დ ა ს დ ე ბ ა	სიარული	დადის დახმარებით ან საყრდენზე ხელმოკიდებულად.	დადის დამოუკიდებლად.	დადის უკუსვლით.
	სირბილი	დარბის სწრაფი სიარულით (ყოველთვის უდგას ერთი ფეხი მიწას).	საკმაოდ კარგად დარბის.	დარბის და დაუხმარებლად ჩერდება, თავს არიდებს დაბრკოლებებს.
	კიბეზე ასვლა-ჩასვლა	დახმარებით იწყებს კიბეზე ასვლას.	დახმარებით, ფეხის მოუნაცვლებლად იწყებს კიბეზე ჩამოსვლას.	დამოუკიდებლად, ფეხის მოუნაცვლებლად ადის კიბეზე.
ველოსიპედი		ველოსიპედით გადაადგილდება სატერფულების გარეშე.	სამთვლიან ველოსიპედს მოკლ ატარებს სატერფულების გამოყენების კვრით	
ხტომა		ადგილზე ხტის.	გადახტება მოკლე მანძილზე.	

ძრომა		ძვრება ტახტზე.	დამოუკიდებლად ძვრება სასრ ჩამოსრიალდება.
სროლა და დაჭერა	ბურთს აგორებს.	ბურთს თავს ზემოთ აგდებს და ინარჩუნებს წონასწორობას.	ბურთს მოშორებით აგდებს.

1.2. წვრილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.2.
ბავშვი აკონტროლებს და კოორდინირებულად იყენებს სხეულის წვრილ კუნთებს.

ს ა ბ ნ ე ბ ო თ მ ა ნ ი პ უ ბ ი ა ფ ე ე ლ ი და მაკ რა ტე ლი თ ვ	ჩა ჭი ბა	იმვერს საჩვენებელ თითს (დანარჩენი თითები მომუშტული აქვს).			იჭერს ფანქარს შუა თითზე დაყრდნობით.	
	ხე ლ ის მი წვ დე ნა	სათამაშო ერთი ხელით უჭირავს შუახაზზე და მეორეთი მანიპულირებს.	საგნებს დიდ ყუთში აწყობს.	პატარა ნივთებს მცირე ზომის კონტეინერში (მაგ., ბოთლში) აწყობს.	ატრიალებს კარის საკანკალებს.	
	კუ ბუ რე ბი	აგებს კოშკს 2 კუბურით.	აგებს კოშკს 4 კუბურით.	აგებს კოშკს 6 კუბურით.	სამი კუბურით აწყობს მატარებელს.	აგებს კოშკს და მატარებელს.
	ფ ე ე ლ ი და მაკ რა ტე ლი	მას შემდეგ, რაც მზრუნველი ფურცელს გამოაცალკევებს, ეხმარება მას გადაფურცვლაში.		გადაფურცლავს თითო-თითო ფურცელს.	ჩაჭრის მაკრატლის გამოყენებით (ერთით და არა განგრძობითი მოძრაობებით).	
თ ვ	წე რა	იჭერს ფანქარს და ცდილობს დაჯღაბნოს ფურცელზე ან რომელიმე სხვა ზედაპირზე	იჭერს ფანქარს და ცდილობს გადახატოს ვერტიკალური ხაზები.	იჭერს ფანქარს და ცდილობს გადახატოს წრე და ჰორიზონტალური ხაზები.		

ა ლ ი ს ომ ე ტ რი ა უ ვ ო რ მ ის ქ რ ი ვ ებ ით	და ფა გი ომ ე ტ რი ა უ ვ ო რ მ ის ქ რ ი ვ ებ ით	შეუსაბამებს და ათავსებს წრიული ფორმის ნაწილს გეომეტრიული ფორმის ჭრილებიან დაფაზე.	შეუსაბამებს და ათავსებს ოთხკუთხა ფორმის ნაწილს გეომეტრიული ფორმის ჭრილებიან დაფაზე.	შეუსაბამებს და ათავსებს სამკუთხედი ნაწილს გეომეტრიული ფორმის ჭრილებიან დაფაზე.
რ დ ი ნ ა ც ი ა	მ ო ვ ი ნ		მყარ თოვზე მსხვილი მძივის აცმას ცდილობს, მაგრამ თოვი ვერ გამოაქვს ბოლომდე.	თოვზე სამ მსხვილ მძივს ასხამს.

1.3. სენსორულ-მოტორული უნარები

სტანდარტი 1.3.
 ბავშვი იყენებს შეგრძნებებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) რომ შეასრულოს გარკვეული მოძრაობები, შეძლოს შეცნობა.

სმე ნა და მხე დვ ელ ობ ა	ჰყვება მუსიკას სხეულის მოძრაობებით.	ათვალიერებს ნივთებს და ნაცნობი საგნების/დამახასიათებლების იდენტიფიკაციას აკეთებს.	რეაგირებს დამახებაზე.	ბამავს ცხოველებს ხმის მოძრაობით.
შეე ხე ბა და გემ ო	მოსწონს „ჭუჭყიანი“ საქმიანობები (მაგ., წყლით, საკვებით).	რეაგირებს სხვადასხვა შეგრძნებებზე (ტემპერატურა და გემო).	ეხება, სინჯავს და შეიცნობს სხვადასხვა ზედაპირისა და მასალის საგანსა და ნივთიერებას.	თამაშობს წყლითა და

ყნ ოს ვა	უსიამოვნო სუნზე მოძრაობითა და სახის გამომეტყველებით რეაგირებს.	ყნოსვის შეგრძნებას იყენებს საგნების შესამეცნებლად.	ყნოსვის იდენტი
კინ ეს თე ტი კა	ბაძავს მოზრდილის მოძრაობებს (მაგ., ცეკვავს).	შეისწავლის უცნობ გარემოს (მიდის ჯერ ერთ, მერე მეორე საგანთან).	მოსწონს ჭიდაობა და „უხეში“ თამაშები.

2. სოციალურ-ემოციური განვითარება

2.1. თვითშეფასება

სტანდარტი 2.1;
ბავშვი ამჟღავნებს ცოდნას და რწმენას საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების მიმართ

მ ო ჯ აჭ ვ უ ლ ო ბა	თავს უსაფრთხოდ გრძნობს ახლობელ უფროსებთან (მაგ., ეძებს მათ, როდესაც ემინია ან დაწყნარება სურს).	ძირითადი მზრუნველის გარდა გამორჩეულ ურთიერთობას ამყარებს კიდევ ერთ უფროსთან, რომელიც რეგულარულად და ჰარმონიულად ურთიერთობს მასთან.	დამოუკიდებლად ან თანატოლებთან თამაშის დროს პერიოდულად ამოწმებს მზრუნველის მზადყოფნას დასახმარებლად, რათა თავდაჯერებულად იგრძნოს თავი.
	აღიზიანებს ძირითად მზრუნველთან განშორება (მაგ., როცა დედა მიდის. სამსახურში).		ნაცნობ გარემოში იოლად ეგუება მზრუნველს
თ ვ ი თ ი დ ენ ტ ო ბა	როდესაც ეკითხებიან, მიუთითებს საკუთარი სხეულის ნაწილებზე (მაგ., სადა გაქვს ცხვირი? მაჩვენე შენი ყური).	ცნობს და ეძახის საკუთარ თავს სარკეში.	რეაგირებს, როდესაც სახელით მიმართავენ.
ი ნ ი ც ია ტ ი ვა	მცირე ხნით (10-15 წუთით) ირთობს საკუთარ თავს.	ცდის საკუთარ შესაძლებლობებს, ამოწმებს, სად გადის აკრძალვებისა და შესაძლებლობების ზღვარი (მაგ., იმეორებს იმ მოქმედებას, რომლის შესრულების დროს ერთხელ უკვე განიცადა მარცხი).	სათამაშოდ იწვევს მზრუნველს, არის თამაშის ინიციატორი, წამომწყები.

კ ო მ ე ტ ენ ტ უ რ ო ბა	ახალი აქტივობის განხორციელებისას მზრუნველს შეჰყურებს და ილიმება წარმატების შემთხვევაში.	ისე მოქმედებს, თითქოს შეუძლია ახალ ამოცანასთან ან აქტივობასთან გამკლავება (მაგ., ცდილობს მზრუნველისათვის განუთვნილი ცოცხით გამოგავოს იატაკი).	იყენებს სიტყვებს: „მე“, „ჩემი“, „ვიცი“, „მე თვითონ“.	აღიარებს საკუთარ მი გამოხატავს სიხარულს უზიარებს სხვებს (მაგ. მზრუნველს აჩვენებს შესრულებულ ნამუშე „შეხედე, რა გავაკეთე“)
---	---	---	--	---

2.2. ემოციური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.2;
ბავშვი ამჟღავნებს ემოციურ კომპეტენციებს.

ემოციების გაგება	აღიქვამს სხვის მიერ გამოხატულ სხვადასხვა ემოციას (მაგ., სიხარულს, შიშს, მოწყენილობას).	განასხვავებს თავის განცდებს - სიხარულს და სევდას.	სწორად აღიქვამს საკუთარ ემოციებს და იცის, რომ ჩვეულებრივია, როდესაც ზოგჯერ მოწყენილობას გრძნობს, ზოგჯერ - სიხარულს და ზოგჯერ გაბრაზებას.	ამჩნევს და ასახელებს ემოციებს (მაგ., სიხარულს, შიშს, მოწყენილობას)
ემოციების გამოხატვა	გამოხატავს ემოციებს, განცდებს ნაცნობი ადამიანების, ცხოველების ან საგნების მიმართ (ეხუტება და კოცნის მშობლებს).			ასახელებს რამდენიმე გრძნობას, როგორც
ემოციების დაქვემდებარება	ავლენს უსაფრთხოების შეგრძნებას ახლობელ მზრუნველებთან, ეძებს მათ, როდესაც ეშინია ან დაწყნარება სურს.			ეძებს მზრუნველის მხარდაჭერას და ყურადღებებს.
იმპულსების დაქვემდებარება	ემორჩილება მზრუნველის მარტივ მითითებას (მაგ., წაილე, მოიტანე, მომეცი, დადე).		უმეტეს შემთხვევაში ცვლის ქცევას მზრუნველის მოთხოვნის მიხედვით.	იწყებს იმპულსურ როდესაც უნდა თავი შეიკავოს დაგდებულ

- სოციალური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.3;

ბავშვი ავლენს პროსოციალურ ქცევას.

სოციალური მოვლი	იცის, რომ შეუძლია ითამაშოს ნებადართული ნივთებით, მაგრამ თუ აკრძალულ ნივთს აიღებს, მზრუნველი აუცილებლად მიაქცევს ყურადღებას.	იწყებს იმის გააზრებას, რომ ზოგიერთი ნივთი მას ეკუთვნის, ზოგიერთი - სხვას (მაგ., სათამაშოზე შეუძლია თქვას „ჩემია“, შეუძლია შეასრულოს მითითება: „მოიტანე ბებოს სათვალე!“).	ეხმიანება მზრუნველის სიტყვიერ მისაღმებს, შეგებებას.	ითვალისწინებს და იცავს მარტივ წესებს, შეხსენების შემთხვევაში, ხვდება, რა შედეგი მოჰყვება წესების დარღვევას.	გამოართმობს მზრუნველს დახმარებას, ამდევს თანატოლ სათამაშო პატრონს.
ურთობა	იმეორებს ან ბაძავს რაღაც მოქმედებებს, როდესაც იცის, რომ სხვები უყურებენ.	იმეორებს მოქმედებას, რათა მიიღოს პასუხი მზრუნველისაგან ან სიტყვიერად მიმართავს მზრუნველს ყურადღების მისაპყრობად.	ჰყავს გამორჩეული თანატოლები, რომლებთანაც უყვარს თამაში.	მზრუნველს ესაუბრება ახლახან დასრულებული საქმიანობის შესახებ.	
სოციალური თამაში	სხვა ბავშვების მიმართ ამჟღავნებს ინტერესს, ცდილობს მიუახლოვდეს და შეეხოს მათ.	უხარია სხვა ბავშვების გარემოცვაში ყოფნა.	ბავშვებთან ერთად თამაშობს გარკვეული ხნის განმავლობაში და იმეორებს მზრუნველის ქცევას (მაგ., „ატარებს მანქანას“, „აჭმევს თოჯინას“).	ეხალისება სხვა ბავშვის გვერდით თამაში.	ნაცნობ ბავშვებს თამაშის დროს ბუნებრივ მათ მიმართ კეთილგანწყობილად.
კონტაქტი	გამოკვეთს, რას ანიჭებს უპირატესობას და რა აქვს განზრახული, შეკითხვებზე „კი-არა“ პასუხების მეშვეობით.	თავისი მოთხოვნის საპასუხოდ ცდილობს მზრუნველის დახმარების მიღებას.	მზრუნველის დახმარებას პოზიტიურად და კეთილგანწყობით პასუხობს.	განაცხადებს უფლებას საკუთრებაზე (მაგ., ამბობს: „ჩემია!“).	ემორჩილად მზრუნველს სათამაშო წარმოქმნის დროს, რათა უთანხმოე მოლაპარაკებდეს მოგვარებას.

3. კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება

3.1 რეცეპტული ენა

სტანდარტი 3.1.

ბავშვი ავლენს მოსმენის უნარს და გებულობს მოსმენილის მნიშვნელობას.

სიტყვი ბიზნეს იმპლენტაცია	ადეკვატურად რეაგირებს ნაცნობ სიტყვებზე (მაგ., თითს იშვერს, ასახელებს, იღებს, უყურებს ან აწვდის).	ესმის პირის ნაცვალსახელები და რამდენიმე ზმნისა და ზედსართავის მნიშვნელობა.	ესმის ზმნების მნიშვნელობა (ასახელებს ან ანსახიერებს).	ესმის ზედსართავი სიტყვების მნიშვნელობა (მაგ., კუჭყყიანი, ბედნიერი/გახარებული სველი, მშრალი).
			ესმის 50-80 სიტყვის მნიშვნელობა (მიანიშნებს ყოველდღიური მოხმარების ნივთებსა თუ სურათებზე).	ესმის რამდენიმე სიტყვის მნიშვნელობა.
ინსტრუქციები	ასრულებს ერთსაფეხურიან ინსტრუქციას (მაგ., „აიღე თოჯინა!“).	ასრულებს ერთსაფეხურიან ინსტრუქციას ორი საგნის ამორჩევით (მაგ., „მიეცი თოჯინას ბოთლი“, როცა ბოთლი იქცევა).	ასრულებს ორსაფეხურიან ინსტრუქციას, რომელშიც მოქმედებები ერთმანეთს უკავშირდება (მაგ., „აიღე ხელსახოცი და პირი მოიწმინდე“).	

3.2. ექსპრესიული ენა და მეტყველება

სტანდარტი 3.2.
საკუთარი აზრების გამოსახატავად ბავშვი იყენებს სიტყვებს, ჟესტიკულაციას და გამართულად საუბრობს.

არავ ერბა ლური	ესმის თითოთ მინიშნება და თვითონაც იყენებს კომუნიკაციისთვის.	მიუთითებს დისტანციაზე მყოფ ობიექტზე ეზოში - ყურადღების მისაქცევად, ინფორმაციის მისაღებად და სხვა.	ამყარებს ურთიერთობას უსიტყვოდ - სხეულის მოძრაობით, სახის გამომეტყველებით.	ერთდროულად იყენებს მარტივ სიტყვებსა და ჟესტებს.
ვერბალური	წარმოთქვამს პირველ სიტყვებს.	წარმოთქვამს 5-20 მარტივ სიტყვას.	ორ სიტყვას ერთმანეთთან აკავშირებს.	იყენებს უარყოფით შესიტყვებებს (მაგ., „არა“, „არაა“, „არააა“).
			წარმოთქვამს 100-მდე სიტყვას.	

3.3. პრაგმატული ენა

სტანდარტი 3.3.

ბავშვი ზეპირ მეტყველებას სხვადასხვა მიზნისათვის იყენებს (პრაგმატული განვითარება).

ი ნ ტ ე რ ა ქ ც ი ა	ურთიერთობისათვის იყენებს სიტყვებს, სხვადასხვა აზრის გამოსახატავად ცვლის ინტონაციას.	მარტივ შეკითხვებზე ერთი სიტყვით პასუხობს.	საუბრობს უმრავლესობისათვის გასაგებად.	პასუხობს „რა“, „სად“ შეკითხვებზე - პასუხს ვრცელად, ვიდრე „კი“.
ა მ ბ ი ს მ ვ ც ვ ც ა		ამბავს ცალკეული სიტყვების წარმოთქმით გადმოსცემს.	თავისთვის ლაპარაკობს თამაშის დროს და ასახელებს იმას, რასაც ხედავს ან აკეთებს.	ამბავს ორ-სამ სიტყვით წინადადებებით გადმოსცემს.

• წერა-კითხვის საბაზისო უნარები

სტანდარტი 3.4.

ბავშვი იყენებს წერისა და კითხვის უნარებს.

ფ ო ნ ვ ლ ვ გ ი ა	ნაცნობ ლექსებს ასრულებს ბოლო სიტყვით.	მზრუნველის დახმარებით ტაშით ჰყვება მარტივ რიტმს.	იმიტირებს ტემპსა და სიჩქარეს (მაგ., ტაშის დაკვრა ჩქარა, ტაშის დაკვრა ნელა ან პირიქით - ჯერ ჩქარა, შემდეგ ნელა).	იმეორებს ლექსების ერთსტრიქონებს.
კ ი თ ხ ვ ა	წიგნი წასაკითხად მიაქვს მზრუნველთან.	ერთმანეთისგან განასხვავებს სურათსა და ნაწერს.	ხვდება, რომ სურათი და სიტყვები ავსებს ერთმანეთს.	განასხვავებს სხვადასხვა ბეჭდვით გამოცემას. (მაგ., გაზეთს, წიგნს).
წ ე რ ა	აკეთებს უნებლიე მონახაზებს და სხვებს აჩვენებს.	ცდილობს კონტურებიანი ფიგურის ან ნახატის გაფერადებას.	მიზანმიმართულად აკეთებს მარტივ მონახაზებს, ვითომ წერს.	

4. შემეცნებითი განვითარება

4.1. ცნობისმოყვარეობა და ყურადღება

სტანდარტი 4.1.					
ბავშვი ავლენს ცნობისმოყვარეობას სიახლის მიმართ, შეუძლია შეაჩეროს და შეინარჩუნოს ყურადღება მოცემულ ამოცანაზე.					
ცნობისმოყვარეობა	იჩენს ინტერესს ახალი საქმიანობებისა და სათამაშოს შემადგენელი ნაწილების მიმართ.	აქვს გამორჩეული და საყვარელი სათამაშო.	ინტერესდება და სვამს შეკითხვებს მისთვის უცხო ადამიანებისა და საგნების შესახებ (ვინ არის ეს, რა არის ეს?).	უპირატესობას ანიჭებს ერთ რომელიმე მოქმედებას (მაგ., კუბურებით თამაშს, ბურთის გაგორებას, ხატვას ან სხვ.).	სვამს კითხვებს ადამიანების საქმიანობის (მაგ., როცა რომ ბაბუა რომ მანქანას, ეკ... „რას აკეთებ...
ყურადღებობა	განაგრძობს საქმიანობას დროის გარკვეულ მონაკვეთში (3-5 წუთის განმავლობაში).	თავისივე ინიციატივით წამოწყებულ საქმიანობაში ჩართულია გარკვეული დროის განმავლობაში (5-10 წთ).	დაჟინებით მოითხოვს მის მიერ წამოწყებული საქმიანობის დამთავრებას.	თავის საქმიანობაში წუთ...	

4.2. შემოქმედებითობა და პრობლემის გადაჭრა

სტანდარტი 4.2.					
ბავშვი შემოქმედებითად უდგება ყოველდღიურ საქმიანობას და ეძებს პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა გზებს.					
შემოქმედებითობა	იწყებს საგნების განსხვავებულად და შემოქმედებითად გამოყენებას (მაგ., ცლის სათამაშოების ყუთს, გადმოაბრუნებს და ზედ აშენებს კოშკს).	საგნებს განსხვავებულად და შემოქმედებითად იყენებს (მაგ., ჯოხს იყენებს როგორც ცხენს, ან თოფს და ა.შ.).	ცდილობს ამოცანას, რომელიც სხერხს.		
პრობლემის გადაჭრა	ზოგიერთ შემთხვევაში არასტანდარტულად იყენებს საგნებს (მაგ., სახლობანას თამაშის დროს ჩანგლის მაგივრად ფანქარს ხმარობს).	უკვე ნაცნობ წარმატებულ სტრატეგიას იყენებს ახალ სიტუაციაში.	პრობლემის გადაჭრას ცდილობს სხვადასხვა გზით (ცდისა და შეცდომის მეთოდით) და წარუმატებლობის შემთხვევაში, ითხოვს დახმარებას.	პრობლემის გადაჭრაში...	

4.3. აზროვნება და კვლევა

სტანდარტი 4.3.					
----------------	--	--	--	--	--

ბავშვი ავლენს გამოცდილების ინტერპრეტაციის უნარს, სწვდება მიზეზშედეგობრიობას, იწყებს კრიტიკულ და სიმბოლოებით ახს

სიმბოლოური აზროვნება	სათამაშოს ეთამაშება, როგორც ცოცხალს.	თამაშისას ერთდროულად იყენებს როგორც სათამაშოს, ისე რეალურ ნივთს (მაგ., თოჯინას აჭმევს ნამდვილი კოვზით).	ძველ, ნაცნობ საგნებს ცდილობს ახალი დანიშნულება მოუძებნოს (მაგ., თოჯინისთვის საჭმლის მომზადებისას, დანის ნაცვლად, დასაჭრელად ფანქარს იყენებს).
რეალობა და ფანტაზია	ჰბამავს ცხოველების ხმას.	იწყებს წარმოსახვით თამაშს (მაგ., აჭმევს თოჯინას, არწევს ხელში და ა.შ.).	ისეთი რეაქცია აქვს მსახიობზე, კოსტიუმირებულ ადამიანებზე, თითქოს ისინი ნამდვილად ის პერსონაჟები ყოფილიყვნენ, რომლებსაც განასახიერებენ.
მიზეზშედეგობრიობა	შედეგის მისაღწევად მრავალჯერ იმეორებს ქმედებას.	იმეორებს ლოგიკურად დაკავშირებულ მოქმედებებს (მაგ., ბანს და ამშრალებს თოჯინას).	იწყებს ორი მოვლენის ერთმანეთთან დაკავშირებას (მაგ., იმიტომ დაბნელდა, რომ მზე ჩავიდა).
ინტერპრეტაცია	ხვდება, რომ ქცევა დაკავშირებულია რაიმე მოვლენასთან (მაგ., როცა დედა ქურთუკს აცმევს, იცის, რომ ეს გარეთ გაყვანას მოასწავებს).	შეუძლია საგნის მსგავსით ჩანაცვლება (მაგ., ქვების თავსახურს იყენებს, როგორც მანქანის საჭეს).	ერთ მოვლენას არ გამო
კვლევა	ესმის ნაცნობი საგნების დანიშნულება (მაგ., კოვზს იღებს ჯამიდან და იღებს პირში).	აკვირდება და მზრუნველის დახმარებით მანიპულირებს საგნებით, რათა შეძლოს მსგავსებისა და განსხვავების შემჩნევა.	ცდისა და მისთვის გზას.

5. დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება

5.1. დამოუკიდებლობა და ინიციატივა

სტანდარტი 5.1.
 ბავშვი ავლენს ინიციატივას და დამოუკიდებლობას.

ავტონომია	ცდილობს, რომ თვითონ გააკეთოს და უძალიანდება მზრუნველს (მაგ., უნდა თვითონ ჭამოს, ჩაიცვას)	ავლენს დამოუკიდებლობის სურვილს და ცდილობს მზრუნველის მოშორებას.	ითხოვს რადიკალურ ქვეყნებს, ჩაცმის გამოკვეთ
-----------	--	---	--

დამოუკიდებლობისათვის მიმართავს (მაგ., ადრე თუ პირში იდებდა სათამაშოს, ახლა ათვალთვრებს და თამაშობს).	მოსწონს უფროსების მიზამბვა.	ათვალთვრებს უჯრებსა და თაროებს, ატრიალებს სახელურებს.	სათუთად ეპყრობა მტკრევად საგნებს	მონაწილეობს (სათამაშოების ტანისამოსი იცის საკუთრივად ადგილი.
არჩევს ამოჩემებული საგნები, ადამიანები, გემოები.	მიუთითებს თავის არჩევანზე და მზრუნველს „არა“-ს ეუბნება.		უპირატესობას ანიჭებს ამა თუ იმ სათამაშოს, წიგნს და თამაშს.	
ინიციატივას	ცდილობს გარკვევას, სად იმყოფება ახალ გარემოში მოხვედრისას - ათვალთვრებს გარემოს და შეიცნობს მას.	მზრუნველთან „მიწოდების თამაშის“ წამოსაწყებად იწყებს საგნების სროლას.	ინიცირებას უკეთებს საქმიანობას მისთვის ახალი მასალის გამოსაყენებლად.	

5.2. თვითმოვლა

სტანდარტი 5.2;
ბავშვი ავლენს პირადი ჰიგიენისა და თვითმომსახურების უნარ-ჩვევებს.

კვებობა	იჭერს და სვამს ჭიქიდან (ცოტათი ღვრის).	ცალი ხელით უჭირავს პატარა ჭიქა.	თითებით სწორად იჭერს კოვზს	
	იკვებება კოვზით, მიაქვს პირთან (ცოტათი ღვრის).	საგნებს განასხვავებს საკვებისგან, თუმცა შეიძლება მაინც გაუსინჯოს გემო, თუკი ისინი გემრიელად გამოიყურება (მაგ., სათამაშო ცომი, საპონი და სხვ.).		თამაშობს საკვებით.
ჩამოშავება	იმობს წინდებს.	იხდის ფეხსაცმელს, როცა გაუხსნიან.	სხვისი დახმარებით იცვამს ფეხსაცმელს.	სხვისი დახმარებით (ყაკეტი, მისი ფეხსაცმელი, წიგნი) შეიძლება დახმარება შესაკრავებთან ტანსაცმელთან
		შეუძლია დიდი ელვის აწევ-ჩაწევა	ხსნის დიდი ზომის ღილებს	

ტ უ ა ლ ე ტ ი ს ჩ ვ ე ვ ა	ავლენს შარდვისა და დეფეკაციის კონტროლის პატერნებს (მშრალია 1-2 საათის განმავლობაში; დეფეკაცია მოსალოდნელია ხშირად კვების შემდეგ).	მზრუნველის დახმარებით ჯდება ქოთანზე ან ტუალეტის ადაპტირებულ საჯდომზე.	წინასწარ იტყობინება საჭიროების შესახებ (შეიძლება ორივე ფუნქციისთვის ერთსა და იმავე სიტყვას იყენებდეს).	უმეტესწილად საჭიროებას, გადეფეკაციას.
ვ ი ბ ი ე ნ ა		მზრუნველის დახმარებით იბანს და იმშრალავს ხელს.	და	
		ცხვირს იხოცავს მზრუნველის დახმარებით.	ცხ ბო	
		მზრუნველის დახმარებით		

5.3. დაცულობა

სტანდარტი 5.3;

ბავშვი ავლენს, რომ თავს დაცულად გრძნობს, ამჟღავნებს ნდობას და უსაფრთხოების წესების ცოდნას.

უ სა ფ რ თ ხ ო ე ბ ა	ესმის „არას“ მნიშვნელობა, თუმცა ყოველთვის არ ემორჩილება აკრძალვას.	მოზრდილის გაფრთხილებას საშიშროების შესახებ სიტყვიერად ან სახის გამომეტყველებით პასუხობს (მაგ., სიტყვაზე, „ცხელია!“, უკან იხევს).	ითვალისწინებს უსაფრთხოების წესებს (მაგ., ქუჩაზე გადასვლისას ხელს ჰკიდებს მზრუნველს).
დ აც უ ლ ო ბ ი ს გა ნც და	მზრუნველის თანდასწრებითა და დახმარებით მშვიდად თამაშობს სათამაშო მოედანზე უცხო ბავშვების გვერდით.	მზრუნველის დახმარებით უერთდება მოთამაშე ბავშვების ჯგუფს.	მზრუნველის დახმარებით იწყებს რიგითობის დაცვას და განაწილებას.

5.4. ადაპტური ქცევა

სტანდარტი 5.4;

ბავშვი ამჟღავნებს მოქნილობას და გარემოსა და ყოველდღიური საქმიანობის ცვლილებას უსადაგებს თავის ქცევას.

მ ო ქ ნ ი ლო ბ ა	თავისუფლად გრძნობს თავს უცხო გარემოში, როდესაც მის გვერდით მზრუნველი იმყოფება, ცდილობს მისი თანდასწრებით შეიცნოს ახალი და უცნობი გარემო.	სახლის გარეთ, მაგრამ ნაცნობ გარემოში, შორდება ძირითად მზრუნველს.	ამჟღავნებს, რომ მარტივად და მშვიდად იცვლის ადგილს მზრუნველთან ერთად (იქნება ეს სახლი, ეკლესია, მანქანა, მაღაზია თუ სათამაშო მოედანი).
მ ე დ ე ბ ო	თავდაჯერებულობის განცდისთვის იმეორებს ნაცნობ ქმედებებს.	ითხოვს - „კიდევ/მეტი“, იმისთვის, რომ რაღაც განმეორებით სცადოს,	საკუთარი მიღწევები კმაყოფილებას განაცდევინებს.

ბ			
ა			

6. მიმართულება - ხელოვნება

6.1. ვიზუალური ხელოვნება

სტანდარტი 6.1.			
ბავშვი ინტერესდება ვიზუალური ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.			
ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	ინტერესდება სურათებით, ილუსტრაციებითა და სხვადასხვა ნაკეთობებით.	სიამოვნებითა და ინტერესით ათვალთვობს ვიზუალური ხელოვნების სხვადასხვა ნამუშევარს.	გამოხატავს მოწონება/არმოწონებას ვიზუალური ხელოვნების ნამუშევრების მიმართ.
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა	გამოცდილებისა და კვლევისათვის იყენებს სხვადასხვა მასალას (მაგ., საღებავს, ფანქრებს, სათამაშო ცომს, სამგანზომილებიან მასალებს).	ხატავს ფერად ნახატებს, ფერებს სპონტანურად ურევს ერთმანეთში.	მასალას იყენებს მისი დანიშნულებისამებრ (ხატავს მარტივი მონასმებით. ბავშვი ნამუშევარში გულისხმობს ამა თუ იმ ობიექტს, თუმცა ნახატი არ ჰგავს ამ ობიექტს).

6.2. საშემსრულებლო ხელოვნება

სტანდარტი 6.2.			
ბავშვი ინტერესდება საშემსრულებლო ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.			
ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	უპირატესობას ანიჭებს ნაცნობი სიმღერებისა და რიტმის მოსმენას.	სიამოვნებით ადევნებს თვალს სხვების მიერ შესრულებულ ცეკვას, დრამატულ წარმოდგენას, ისმენს სიმღერას; იმეორებს სხვების მოქმედებებს.	აკვირდება და ბავშვს თამაშს, სიმღერას, რიტმულ მოძრაობას.
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა	სხვადასხვანაირად მოძრაობს მუსიკის თანხლებით ან უიმისოდ (მაგ., ცეკვით, ტაშის დაკვრით, სხეულის რხევით, რომელიც არ შეესაბამება რიტმს).	იყენებს რიტმულ ინსტრუმენტებს და ერთმანეთისგან ასხვავებს ჩქარ/ნელ რიტმსა და ხმამაღალ/ხმადბალ მუსიკას.	სიმღერას მღერის საცნობი ფორმით (შეიძლება ინსტრუმენტის ან მეორე ადამიანის ხმის თანხლებით).

<p>ო თ ი თ ვი თ გა მო ხა ტვ ა</p>	<p>დრ ამა</p>	<p>თამაშის დროს მიზნობრივად იყენებს რეალურ ნივთებს.</p>	<p>თამაშის დროს საგანს სხვა საგნის მნიშვნელობით იყენებს (მაგ., მაგიდა ვითომ სახლია, მის ქვეშ ძვრება).</p>	<p>ბავშვს რამდენიმე ცხოველის, საგნის ხმას ან მოძრაობას და თამაშისას იყენებს რეკვიზიტებს.</p>
---	-------------------	---	---	--

7. მიმართულება - წიგნიერება

სტანდარტი 7.1.				
ბავშვი ინტერესდება და სიამოვნებას იღებს მხატვრული ნაწარმოებებით.				
ეს თ ე ტ ი კ ა რ ა კ ფ ი ტ ე პ ლ ო რ ამ ო კ ი რ ე ბ ს ლ ო რ ე ბ ა	ინტერესდება ილუსტრირებული წიგნებით.	წიგნებს სიამოვნებითა და ინტერესით ათვალიერებს.	გამოხატავს მოწონება/არმოწონებას წაკითხულით.	
წი გნ თ ან უ რ თ ი ე რ თ ო ბ ა	ინტერესდება წიგნით (მაგ., ფურცლავს, გვერდებს ათვალიერებს და ა.შ.).	სიამოვნებით ისმენს წაკითხულ მცირე ზომის ზღაპრებსა და მოთხრობებს სურათებისა თუ სხვა ილუსტრაციების ჩვენებით, ან სამაგიდო თეატრის პერსონაჟებისა თუ სათამაშოების თანხლებით.	წიგნის კითხვისას სვამს შეკითხვებს პერსონაჟების შესახებ.	სიამოვნებით ათვალიერებს თემაზე შექმნილ წიგნებს.
		ცდილობს სწორად დაიჭიროს წიგნი, ჰხადავს უფროსს წიგნის წაკითხვაში.	წიგნი სწორად, ვერტიკალურ მდგომარეობაში	

შემოქმედებითი თვითგამოხატვა		ამბავს ცალკეული სიტყვების წარმოთქმით გადმოსცემს.	მონაწილეობს აკეთებს კ...
-----------------------------	--	--	--------------------------

8. მიმართულება - მეცნიერება

8.1. მე და ჯანსაღი ცხოვრება

სტანდარტი 8.1.
ბავშვი სწავლობს ჯანსაღი ცხოვრების წესს, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.

ფიზიკური აქტივობა	შინ თუ გარეთ ხალისით ერთვება თამაშებში, რომლებიც მოითხოვს ფიზიკურ აქტივობას.	მონაწილეობს მზრუნველის მიერ მართულ ფიზიკურად აქტიურ საქმიანობაში (მარტივი მოძრაობებით) 3-5 წუთის განმავლობაში.	თავისუფლად დარბის ეზოში ან სახლში.
ჯანსაღი ქცევა	ერთვება ჯანმრთელობის ხელშემწყობ ყოველდღიურ აქტივობებში (მაგ., დასვენება, კვება, კბილების გახეხვა).	სვამს კითხვებს და პასუხობს ჯანმრთელ ჩვევებთან/ქცევასთან დაკავშირებულ შეკითხვებს.	იცის, ვინ ეკბილის ე...
ანატომია	მიუთითებს სხეულის ერთ ნაწილზე მაინც, მიუხედავად იმისა, შეუძლია თუ არა სხეულის ამ ნაწილის დასახელება (მაგ., ხელი, ცხვირი).	მიუთითებს სხეულის მინიმუმ 3 ნაწილზე.	მიუთითებს სხეულის მინიმუმ 6 ნაწილზე.

8.2. დედამიწა და გარემო

სტანდარტი 8.2.
ბავშვი აკვირდება და შეისწავლის ბუნებას და მასთან ადამიანების ურთიერთდამოკიდებულებას.

ბუნებრივი	მრავალფეროვანი ბუნებრივი მასალის და ამინდის შესასწავლად იყენებს სენსორულ შეგრძნებებსა და მარტივ ხელსაწყოებს.	თამაშობს ბუნებრივი მასალით და აკვირდება მზეს და ღრუბლებს.	ამოიცნობს ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნების ფიზიკურ მახასიათებლებს (მაგ., ზომა, ფორმა, ფერი და ტექსტურა).
-----------	--	---	---

ა ც ხ ა ლ ი			
	ც ო ც ხ ა ლ ი	აკვირდება ცოცხალ არსებებს ბუნებაში (მაგ., აკვირდება, ხელში იყვანს ჭიაყელას, ცდილობს დაიჭიროს ჭიანჭველა).	მონაწილეობს ცხოველის ან/და მცენარის მოვლაში.
ეკო ლო გია	იცის, სად არის ნაგვის ყუთი და სად უნდა ჩაყაროს ნაგავი.	იცის, რომ ადამიანებს საჭიროებები აქვთ (მაგ., საკვები, წყალი, თავშესაფარი, ტანსაცმელი).	ცნობს და ერიდება მის გარემოში არსებულ სახიფათო მწერებსა და ცხოველებს.

8.3. სხეული და მოვლენები

სტანდარტი 8.3.

ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა საგნებისა და მოვლენების ფიზიკურ მახასიათებლებს.

ქიმია	მონაწილეობს მზრუნველის მიერ მართულ ნივთიერებათა კვლევის საქმიანობებში (მაგ., თამაშობს ქვიშაში, წყალში და სხვა) და ამ დროს თავის სენსორულ შეგრძნებებთან ერთად იყენებს მარტივ ხელსაწყოებს (ნიჩაბი, მაბრი, სხვადასხვა ზომის ჭურჭელი და სხვა).	ურევს ნივთიერებებს ახლის მისაღებად (მაგ., ქვიშასა და წყალს, ორი განსხვავებული ფერის საღებავს).	მონაწილეობს მზრუნველის მიერ მართულ კულინარიულ საქმიანობებში.
ფიზიკა	სხვადასხვა ზომის, წონისა და ფორმის საგნებს სხვადასხვანაირად გადაადგილებს (მაგ., განსხვავებული სიჩქარით, სხვადასხვა საშუალებით - ჩანთით, კონტეინერით, ხელში დაჭერით).	თამაშობს სათამაშოებით, რომელშიც ბურთი სხვადასხვა გზით ჩამოგორდება.	საგნის დასახასიათებლად იყენებს შესაბამის სიტყვებს - სწრაფი, ნელი, წინ, უკან.

8.4. ადამიანი და მსოფლიო

სტანდარტი 8.4.

ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა სივრცეს, დროს, სხვადასხვა კულტურას, ტრადიციებს, სამოქალაქო საკითხებს.

გე ოგ რა ფი ა	თამაშისას ცდილობს სივრცითი მიმართებების დაუფლებას (მაგ., თამაშისას ცდილობს ჩამკვრეს და ჩამალოს მუყაოს ყუთში ან გამკვრეს გვირაბში).	გამოხატავს ინტერესს ისეთი საგნების მიმართ, როგორცაა გლობუსი, რუკა, ბინოკლი და ა.შ.	სწავლობს და როგორცაა „შიგნით“ და
ის ტო რი ა	იცის, რას ნიშნავს რეჟიმი (მაგ., როდესაც მზრუნველი ამბობს: „სადილის შემდეგ ეზოში გავალთ“, მისთვის უკვე ნათელია, რომ ჭამის დამთავრების შემდეგ ეზოში გასასვლელად უნდა გაემზადოს).	შეუძლია გაიხსენოს ინფორმაცია ახლო წარსულიდან, ახლახან დასრულებული მოქმედება (მაგ., როცა ეკითხებიან, წელან კარზე ვინ დააკაკუნა, მიუთითებს ადამიანზე, რომელმაც ეს გააკეთა).	საუბრისას იშვლიებს დროსთან დაკავშირებულ ისეთ სიტყვებს, როგორცაა „დღეს“, „გუშინ“ და სხვ.
კუ ლ ტუ რა და ტრ ად ივ იე ბი	იცის ოჯახის წევრების სახელები და მათი კუთვნილი ნივთები და ამჩნევს ოჯახის წევრებს შორის არსებულ მარტივ განმასხვავებელ ასაკობრივ ნიშნებს.	მონაწილეობს ოჯახურ დღესასწაულებში.	მონაწილეობს საოჯახო დღესასწაულების სამზადისში.
მო ქა ლა ქე ობ ა	ასრულებს მარტივ მითითებებს და დამკვიდრებულ ყოველდღიურ რუტინას (მაგ., საგარეო ფეხსაცმელს იხდის და იცვამს საშინაოს, როდესაც შედის ჯგუფში; ჭამის წინ ხელებს იბანს; მზრუნველის გარეშე არ გადადის ქუჩაზე).	იცავს რამდენიმე მარტივ წესს.	იცის, რომ ს მომსახურე
	იყენებს სხვადასხვა პროფესიის რეკვიზიტებს (მაგ., ფონენდოსკოპს, ჩაქუჩს, პოლიციელის ქუდს და სხვა.).	ცნობს მისთვის ნაცნობი პროფესიების წარმომადგენლებს (ექიმს, მასწავლებელს, პოლიციელს, მძღოლს).	ცნობს სახე

8.5. რიცხვები და სიდიდეები

სტანდარტი 8.5.

ბავშვი იყენებს მათემატიკურ უნარებს.

სა გნ ებ ის და ა ჯ გ უ ფ	საგანთა გროვიდან ამოარჩევს ერთ საგანს (მაგ., „მომეცი თეფში!“).	საგნებს არათანმიმდევრულად ახარისხებს (მაგ., იწყებს ფორმის მიხედვით).	
	შეთავაზებულ ფერად ფანქრებზე მზერას აჩერებს და სპონტანურად ირჩევს ერთ რომელიმე ფერს.		ამოიცნობს და ასახელებს მინიმუმ ერთ

ე ბ ა			
ფ ო რ მა დ ა ს ი ვ რ ც ი თ ი ა ღ ქ მ ა	ნივთის ზომის, წონისა და მდებარეობიდან გამომდინარე, მოზომავს მოძრაობას მის ასაღებად.	შესაბამის კონტურზე აწყობს სხვადასხვა ზომის გეომეტრიულ ფიგურებს.	
რ ი ცხ ვი ბი	განასხვავებს ცნებებს - „ერთი“ და „ბევრი“.	იყენებს სიტყვას - მეტი. ესმის ცნებები	
	მზრუნველის დახმარებით ცდილობს თვლას თითებით.	ითვლის საგნებს მზრუნველთან ერთად.	ითვლის სამამდე
გა ზ ო მ ვ ა	ერთმანეთში აწყობს ორ ან სამ სხვადასხვა ზომის სათამაშო კონტეინერს.	იყენებს ზომის აღმნიშვნელ სიტყვებს - დიდი და პატარა.	ავსებს და ცლის ჭურჭლებს

8.6. ადამიანები და მანქანები

სტანდარტი 8.6.

ბავშვი იყენებს ტექნიკას შესაბამისი დანიშნულებით.

ყო ვ ელ დ ღ ი უ რ ი ტ ე ქ ნი კ ა	იცის, რას და სად უნდა დააჭიროს თითი მექანიკური სათამაშოს მოსამართად.	როდესაც სთხოვენ, შეუძლია აანთოს ან ჩააქროს შუქი.	იცის ჯგუფში არსებული ტექნიკის ჩამრთველი და გამომრთველი სპეციალური ლილაკის დანიშნულება და შეუძლია მისი შესაბამისად გამოყენება.
--	--	--	---

ინსტრუმენტი და ხელსაწყოები	აკვირდება და შეისწავლის სათამაშო ან ნამდვილ სამედიცინო ინსტრუმენტებს, სამშენებლო ინსტრუმენტებს და მანქანებს.	მარტივ ინსტრუმენტებს მიზნობრივად იყენებს (მაგ., სათამაშო ჩაქუჩს სათამაშო ლურსმნის ჩასარქობად იყენებს, ფონენდოსკოპი დათუნისას გულთან მიაქვს).	საუბრობს ინსტრუმენტი დანიშნულ სამშენებლო
----------------------------	--	--	--

მუხლი 8. 30-დან 60 თვემდე ასაკის ბავშვის განვითარების სფეროები და თემატური მიმართულებები

- ფიზიკური და სენსორული განვითარება
- მსხვილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.1.
 ბავშვი აკონტროლებს სხეულის მოძრაობას, მოძრაობს მიზანმიმართულად, კოორდინირებულად და ინარჩუნებს წონასწორობას (მაგ., გათვალისწინებულია, რომ ბავშვი იყენებს დამხმარე საშუალებას ან ადაპტურ აღჭურვილობას).

დგომა	ბურთს ფეხს ურტყამს.	ერთი წამის განმავლობაში დამოუკიდებლად დგება ცალ ფეხზე.	იცავს წონასწორობას ცალ ფეხზე დგომისას ხელებით წელზე.	ფეხს ურტყამს მიმართული
ფეხით	სიარული	თამაშის მიზნით დადის ფეხის წვერებზე.	თავს არიდებს დაბრკოლებებს (მაგ., გვერდს უვლის ან გადააბიჯებს).	დადის 6 მეტრი დიამეტრის წრეზე.
ბა	სირბილი	დარბის ფეხის წვერებზე.	სირბილისას კუთხეებში მკვეთრად უხვევს.	სირბილისას მიმართულებას გაჩერების გარეშე.
დასვლა-ჩასვლა	კიბეზე ასვლა-ჩასვლა	კიბეზე ადის ფეხის მონაცვლეობით, მზრუნველის ან კიბის მოაჯირის დახმარებით.	კიბეზე ჩამოდის ფეხის მონაცვლეობით მზრუნველის ან კიბის მოაჯირის დახმარებით.	კიბეზე ადის დამოუკიდებლად, ფეხის მონაცვლეობით.

ველოსიპედი	სამთვლიან ველოსიპედს ატარებს სატერფულების ალტერნატიულად გამოყენებით.	ატარებს სამთვლიან ველოსიპედს, აჩერებს და ძრავს.		
ხტომა	ახტება დაბალ დაბრკოლებას.	ხტება კიბის ქვედა საფეხურიდან.	აბამს ნახტომებს ორივე ფეხით ხტომისას.	ხტება
ძრომა	სავარჯიშო კიბეზე მიძვრება და ხტება ქვედა საფეხურიდან	კოტრიალოზს წინ მიმართულებით.		
სროლა და დაჭერა	გაჩერებულ მდგომარეობაში მყოფი მკერდზე მიკრობით იჭერს დიდი ზომის ბურთს.	იატაკს ურტყამს დიდი ზომის ბურთს და ასხლეტილს იჭერს.		

- წვრილი მოტორიკა**

სტანდარტი 1.2.
ბავშვი აკონტროლებს და კოორდინირებულად იყენებს სხეულის წვრილ კუნთებს.

ს ა ბ ნ	ჩაჭიდება	ფანქარს იჭერს შუა თითზე დაყრდნობით, ცერა და საჩვენებელ თითებს შორის.		
ე ბ ი თ მ	ხელების შეთანხმებული მოძრაობები	ხსნის პატარა შეფუთულ ნივთს.	ფანქარს ავლებს შიგნიდან ამოჭრილ ფორმებს.	ერთმანეთს ბოთლის
ა ნ ი კ უ ლ ი რ ე ბ ა	კუბურები და ფაზელი	3 კუბურით აშენებს ხიდს (ნიმუშის მიხედვით).	აწყობს მარტივ ფაზლს (სამნაწილიან სწორ ხაზს ან ჩასასმელ ფაზლს).	დემოსტრირების შემდეგ იმეორებს ორგანოზომილებიან კონსტრუქციებს.
	მაკრატელი	ჭრის სწორ ხაზზე, ჩაჭრის განცალკევებული მოძრაობებით.	ნახაზის მიხედვით ჭრის წრეებსა და დაკლავნილ ხაზებს.	დამოუკიდებლად გამოჭრის პატარა ოთხკუთხედებსა და სამკუთხედებს.
თ ვ ა ლ	წერა	ხატავს პირველ განზრახულ მონახაზს ან სპონტანურ ფორმებს (თითქოს ნახატს ხატავდეს)	წერს ხატავს ფანქრით, ძერწავს და იხატავს.	ფანქრით ხატავს ოთხკუთხედს, ძერწავს და იხატავს.

ი ს რ ა ს ქ ა ლ ს კ ვ ვ რ ი ნ ა ც ი ა		ან წერდეს).		
	მიიღებ ო	თოკზე ასხამს საშუალო ზომის მიიღებს.	თოკზე აცვამს პატარა ზომის მიიღებს, კუბურებს, ცილინდრებს მარტივი ფორმის პატერნის მიხედვით.	პატარა ნ დაცვით

• **სენსორულ-მოტორული უნარები**

სტანდარტი 1.3.
 ბავშვი იყენებს შეგრძნების ორგანოებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) რომ შეასრულოს გარკვეული მოძრაობა და შეცნობა. ებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) საკუთარი შეგრძნებების სამართავად.

სმენა და მხედ ველო ბა	სიამოვნებს, წიგნს რომ უკითხავენ და დამოუკიდებლად ათვალიერებს.			ხმოვან სიგნალებზე შესაბამისად რეაგირებს (ზარის დარეკვაზე კარისკენ მირბის).	
შეეხე ბა და გემო	ნაცნობ ნივთებს შეხებით ცნობს.	მსგავს საგნებს: ცხელს/ცივს, სველს/მშრალს, აწყვილებს ან არჩევს ტაქტილური შეხებით.	მსგავს საგნებს: პრიალას/ხორკლიანს; წებოვანს/არა წებოვანს; გრძელს/მოკლეს, აწყვილებს ან არჩევს ტაქტილური შეხებით.	მსგავს საგნებს: მკვრივს/რბილს, წვრილი/მსხვილი, აწყვილებს ან არჩევს ტაქტილური შეხებით.	მსგავს სამკუთ ოთხკუ ასევე მს აწყვილ ტაქტილ
ყნოსვ ა	ყნოსვით ამოიცნობს და ერთმანეთისგან არჩევს საგნებს (მაგ., როდესაც გრძნობს შემწვარი კარტოფილის სუნს, ამბობს, რომ				

კინეს თეტი კა	სივრცეში კოორდინირებულად, დაბრკოლებების გადალახვით გადაადგილება (მაგ., შემოუვლის მაგიდას ან რაიმე სხვა საგანს, თუ ეს საგანი მას გზაზე ეღობება).	მოძრაობით ყველა მუსიკის რიტმს.
---------------------	---	--------------------------------

2. სოციალურ-ემოციური განვითარება

2.1. თვითშეფასება

სტანდარტი 2.1;
ბავშვი ამჟღავნებს ცოდნას და რწმენას საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების მიმართ.

მ ი ჯ აჭ ვ უ ლ ო ბა	საყვარელი ადამიანების მიმართ მესაკუთრის დამოკიდებულება აქვს (მაგ., სიტყვიერად გამოხატავს „ჩემი დედიკო“).	გამოხატავს მზაობას მონაწილეობა მიიღოს და დაკავდეს ახალი საქმიანობებით (ცდისა და შეცდომის მეთოდით).	ასრულებს ინსტრუქციას და ემორჩილება ავტორიტეტულ ფიგურას (მაგ., მშობელს, აღმზრდელ-პედაგოგს, აღმზრდელს, ძიძას და სხვ.).	საქმიანობს ახალგაზრდა ადამიანის თანდასწრე მასთან ერთად.	
თვ ით - იდ ენ ტო ბა	იცის საკუთარი, ოჯახის წევრების, აღმზრდელებისა და რამდენიმე თანატოლის სახელი.	საკუთარ თავს სახელითა და გვარით მოიხსენიებს.	აღწერს საკუთარ ძირითად ფიზიკურ მახასიათებლებს (გარეგნობას).	იცის იმ ადგილის სახელი (ქალაქი, სოფელი), სადაც ცხოვრობს.	აღწერს ოჯახის წევრები გარეგნობას.
ინ იც ია ტი ვა	აკეთებს არჩევანს, რა ტანსაცმელი ჩაიცვას, რა ითამაშოს.	ირჩევს ინდივიდუალურ საქმიანობას (მაგალითად, ხატავს ან თავსატეხს აწყობს).	მზრუნველს აძლევს საშუალებას, რომ ამოცანის შესრულებაში დაეხმაროს.	მზრუნველს სთხოვს დახმარებას როგორც თავისთვის ასევე მეგობრისთვის.	
კო მპე ტე ნტ ურ ობ ა	აღიარებს საკუთარ მიღწევებს. გამოხატავს სიხარულს და უზიარებს სხვებს (მაგ., მზრუნველს აჩვენებს შესრულებულ ნამუშევარს-„შეხედე, რა გავაკეთე“).	ცდილობს იზრუნოს საკუთარ თავზე.	ცდის და ამოწმებს საკუთარ თავს, შესწევს თუ არა უნარი ახალი მოქმედებების განსახორციელებლად, ასევე იქცევა შეზღუდვების მიმართ, აინტერესებს და ცდილობს გაარკვიოს, სად გადის მისი შესაძლებლობების ზღვარი.	გამოხატავს სიხარულს ახალი უნარ-ჩვევის დაუფლების გამო (მაგ., ამბობს: „უკვე შემიძლია ჩემით ვიქანაო საქანელაზე!“).	ამჟღავნებს თვითშეფასებლობას: „მე შემიძლია ვიქანაო“.

2.2. ემოციური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.2;
 ბავშვი ამჟღავნებს ემოციურ კომპეტენციებს.

ემოციური გაგება	ამჩნევს და ასახელებს სხვების ემოციებს (მაგ., სიხარულს, შიშს, მოწყენილობას).	ამჟღავნებს ცნობისმოყვარეობას, როდესაც სხვა ბავშვი ნაწყენია.	სხვების განცდების სწორად და შესაბამისად გამოხმაურე იყენებს დრამატულ თამაშს.
ემოციური გამოხატვა	ასახელებს რამდენიმე გრძობას, როგორცაა: სიხარული, წყენა, შიში.	თავის მსჯელობასა და გამოხატულ ემოციას სახის გამომეტყველებას უსადაგებს.	
ემოციური და ქცევის მართვა	ემებს მზრუნველის მხარდაჭერას და ყურადღებას, როდესაც ძლიერი ემოციები იპყრობს.	არ აფრთხობს დღის განრიგში ცვლილებები და ამის გამო არ ჭირვეულობს.	ძლიერ ემოციებს (გაბრაზებას, წყენას) კონსტრუქციულად გამოხატავს.
იმპულსების და ქცევის მართვა	იწყებს იმპულსების კონტროლს (მაგ., ამბობს - „არა“, როდესაც უწვდიან აკრძალულ ნივთებს. ცდილობს თავი შეიკავოს და ფეხი არ დაადგას იატაკზე დაგდებულ წიგნს).	რადგან დღის განრიგი მეორდება, იცის რა იქნება შემდეგ.	ჯგუფური საქმიანობის დროს თავის რიგს ელოდება (იცავს რიგითობას, ამჟღავნებს მოთმინების უნარს).

- **სოციალური კომპეტენცია**

სტანდარტი 2.3;
 ბავშვი ავლენს პროსოციალურ ქცევას.

სოციალური მოქმედებები და ნორმები	იცის, რომ „ცუდი ქცევა“ მზრუნველისაგან უარყოფითი რეაქცია მოჰყვება.	თანატოლებს სათამაშობსა და სხვა საგნებს მზრუნველის დახმარებით უყოფს და უნაწილებს.	ავლენს, რომ მისთვის გასაგებია კავშირი ორ მოქმედებას შორის.	სხვებისგანაც მოითხოვს წესების დაცვას (მაგ., დედამ ჩვეულ ადგილას დადოს სათამაშო).	აღწერს საქციელ
----------------------------------	---	--	--	--	----------------

ურთიერთობა	მზრუნველს ესაუბრება ახლახან დასრულებული საქმიანობის შესახებ.	ჰზადავს მზრუნველის ქცევას (მაგ., წიგნს „კითხულობს“ იმ მზრუნველთან ერთად, რომელიც უკითხავს).	არჩევს დამოკიდებულებას - „მომწონს – არ მომწონს“ და შეუძლია მიზეზის ახსნა.	ინფორმაციის მისაღებად ხშირად უსვამს კითხვებს უფროსს.	გამოხატავს აზრსა და
სოციალური თამაში	ზოგჯერ განცალკევდება მზრუნველისაგან მეგობართან სათამაშოდ.	დრამატული თამაშის დროს ირგებს სხვადასხვა როლს (მაგ., სახლობანას თამაშისას შეიძლება იყოს დედა, მამა, შვილი, მძღოლი, ძაღლი და ა.შ.).	სხვა ბავშვებთან ერთობლივი თამაშის წამომწყებია, ამჟღავნებს, რომ სიამოვნებს მათთან თამაში.	ერთ ბავშვთან მაინც ინარჩუნებს მეგობრულ ურთიერთობას.	იცავს თანადრობას (მაგ., როცა დროს).
კონფლიქტის მოგვარება	ემორჩილება მზრუნველის ჩარევას, სათამაშოების გამო წარმოქმნილი დავის დროს, რაც დავის, უთანხმოების მოლაპარაკების გზით მოგვარებას გულისხმობს.	მზრუნველის დახმარებით, ურთიერთობს სხვა ბავშვებთან კონფლიქტის მოსაგვარებლად.	მზრუნველის ყურადღებას ამახვილებს პრობლემურ სიტუაციაზე და მისი დახმარებით აწარმოებს, მართავს მოლაპარაკებას სხვა ბავშვებთან პრობლემის გადასაჭრელად.	პრობლემის გადასაჭრელად იყენებს მარტივ და განსხვავებულ სტრატეგიებს (მაგ., ითხოვს მზრუნველის დახმარებას, როდესაც მას არ რთავენ თამაშის ან ხელს უშლის თამაშში).	

3. კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება

3.1. რეცეპტული ენა

სტანდარტი 3.1.					
ბავშვი ავლენს მოსმენის უნარს და გებულობს მოსმენილის მნიშვნელობას.					
სიტყვების მნიშვნელობა	ესმის ყველა ძირითადი ზმნის, უმრავლესი ძირითადი ზედსართავის, ზოგიერთი წინდებულის/თანდებულის მნიშვნელობა.	ესმის სივრცითი მიმართებების გამოხატველი სიტყვებისა და თანდებულების მნიშვნელობა (მაგ., შიგნით, გარეთ, ზემოდან, ქვეშ).	ესმის პასიური წინადადებები (მაგ., სათამაშო გატყდა, საუზმე მზადაა).	განმარტავს სიტყვებს	
ობა	ესმის რამდენიმე ასეული სიტყვის მნიშვნელობა.			ესმის 1500-ზე მეტი სიტყვის მნიშვნელობა.	
იტრუქციები	ასრულებს ორსაფეხურიან ინსტრუქციას, რომელშიც მოქმედებები შეიძლება არ უკავშირდებოდეს ერთმანეთს (მაგ., „თუ შეიძლება, აალაგე შენი სათამაშოები და მერე ფეხსაცმელი ჩაიცვი!“).	თანმიმდევრულად ასრულებს ლოგიკურად დაკავშირებულ 4 მარტივ მითითებას.		მითითებებს თანმიმდევრულად შეიძლება ასრულებდეს	

3.2. ექსპრესიული ენა და მეტყველება

სტანდარტი 3.2.

საკუთარი აზრების გამოსახატავად ბავშვი იყენებს სიტყვებს, ჟესტიკულაციას და გამართულად საუბრობს.

არავერბალური	თავისი განცდების, არჩევანის, სურვილის გამოსახატავად, თავისუფლად იყენებს სხვადასხვა საშუალებას - როგორც სიტყვებს, ისე ჟესტებს.	ფუნქციურად და გააზრებულად იყენებს კომუნიკაციის არავერბალურ გამომეტყველებას, სხეულის ენას.			
ვერბალური	იმ მნიშვნელობების გამოსახატავად, რომელთა აღმნიშვნელობაც არ იცის, თავად აწარმოებს, იგონებს ახალ სიტყვებს (მაგ., ნაცვლად იმისა, რომ თქვას - „კოვზით ურევს“, ამბობს - „ანკოვზიალებს“, „ადექის“ ნაცვლად - „აჯექის“).	იყენებს საგნის, მოქმედების, მდგომარეობის აღმნიშვნელ სიტყვებს.	იყენებს საგნის ზომის, ფერის, კუთვნილების, დანიშნულების აღმნიშვნელ სიტყვებს.	იწყებს წინადადებაში სიტყვების შესაბამისი ფორმით ხმარებას, იყენებს ბრუნვის, პირისა და რიცხვის ნიშნებს.	სწორად იყენებს ქვემდებარე ათანხმებს და ზედსართავ სახელებს რიცხვში.
	წარმოთქვამს 100-მდე სიტყვას.			ამბობს 5000-ზე მეტ სიტყვას.	

3.3. პრაგმატული ენა

სტანდარტი 3.3.

ბავშვი ზეპირ მეტყველებას სხვადასხვა მიზნისათვის იყენებს.

ინტერაქციული	შთაბეჭდილებებს უზიარებს სხვებს.	თავისუფლად გადასცემს შეტყობინებას.	სვამს კითხვებს პასუხის მისაღებად (მაგ., რატომ? როდის? როგორ?).
ამბობს	აღწერს იმას, რაც აღიქვა წარსულში. მოვლენის აღწერის დროს ქრონოლოგიის დაუცველად ჩამოთვლის იმ ერთეულებს, რაც მისთვის მნიშვნელოვანია.	მზრუნველის დახმარებით ყვება მოკლე გამოგონილი ისტორიას, ან იხსენებს წარსულში მომხდარ ამბავს.	ზღაპრიდან ადამიანს უყვება.

• წერა-კითხვის საბაზისო უნარები

სტანდარტი 3.4.				
ბავშვი იყენებს წერისა და კითხვის უნარებს.				
ფონოლოგიის	მღერის სიმღერებს, ამბობს ლექსებს, მონაწილეობს თამაშებში, რომლებიც ენის ბგერების ჟღერადობასა და რიტმიკასთან არის დაკავშირებული (მაგ., მზრუნველის დახმარებით სიმღერას ტაშს აყოლებს ან ტაშს უკრავს მაშინ, როდესაც ამას სიმღერის შინაარსი მოითხოვს).	განასხვავებს მსგავსი ჟღერადობის მქონე სიტყვებს (მაგ., სკამი და სამი).	ასახელებს სიტყვას, რომელიც მზრუნველის მიერ შეთავაზებულია ბგერით.	
კითხვა	ცნობს ისეთ ნიშნებს, სიმბოლოებს, რომლებიც გარემოში ხვდება (მაგ., სიტყვებს - „ღია“, „დაკეტილი“).	სხვადასხვა ნიშანსა და სიმბოლოს აღიქვამს როგორც ინფორმაციის წყაროს.	ერთმანეთისაგან განასხვავებს ასოებსა და რიცხვებს.	განასხვავებს ნაბეჭდას და ნაწერს.
წერა	ავლებს ჰორიზონტალურ და ვერტიკალურ ხაზებს.	თამაშისას იყენებს წარმოსახვით წერას.	საკუთარ სახელს ნიმუშს ამსგავსებს.	ხატავს სიმბოლოებს, რომლებიც შეხვედრის ახსოვს.

4. შემეცნებითი განვითარება

4.1. ცნობისმოყვარეობა და ყურადღება

სტანდარტი 4.1.				
ბავშვი ავლენს ცნობისმოყვარეობას სიახლის მიმართ, შეუძლია შეაჩეროს და შეინარჩუნოს ყურადღება მოცემულ ამოცანაზე.				
ცნობისმოყვარეობა	სვამს შეკითხვებს: „რატომ?“, „სად?“.	სვამს შეკითხვებს, რათა მიიღოს ინფორმაცია მოვლენების შესახებ და გაიგოს, როგორაა მოწყობილი სამყარო, ანუ ითხოვს ამა თუ იმ მოვლენის გასაგებად ახსნას (მაგ., რატომ ანათებს მზე?).	ინტერესდება, ატარებს „ექსპერიმენტებს“, რათა თვითონ გაერკვეს ზოგიერთი მოვლენისა და საგნის არსში.	აქვს გამოკვეთილი ინტერესების სფერო (მანქანები, სატვირთო მანქანები, შინაური ცხოველები და სხვ.).
ყურადღებების კონცენტრაცია	თავისივე ინიციატივით წამოწყებულ საქმიანობაში ჩართულია დაახლოებით 30 წუთის განმავლობაში.	გარეგანი გამღიზიანებლების მიუხედავად, განაგრძობს თავის არჩეულ საქმიანობას.	უბრუნდება დაწყებულ საქმიანობას, რომელიც შეაწყვეტინეს.	წარმოადგენს შეასრულ

4.2. შემოქმედებითობა და პრობლემის გადაჭრა

სტანდარტი 4.2.				
ბავშვი შემოქმედებითად უდგება ყოველდღიურ საქმიანობას და ეძებს პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა გზებს.				
შემოქმედებითობა	ცდილობს მოქნილად და გონივრულად მიუდგეს ამოცანას, მის გადასაჭრელად ცვლის მოქმედების ხერხს.	იყენებს ფანტაზიას, იგონებს ახალ თამაშებს, დრამატული თამაშის დროს იგონებს ახალ სცენარებს.	თამაშობს წარმოსახვით თამაშებს (მაგ., სახლობანას, მაღაზიობანას და სხვ.).	სხვადასხვა საგნების კომბინაციით ქმნის რაღაც ახალს (მაგ., მაგიდის ქვეშეწერისა და გადასაფარებელი გამოყენებით აწყობს კარტონს).
პრობლემის გადაჭრა	პრობლემის გადასაჭრელად იყენებს მინიმუმ ორ განსხვავებულ სტრატეგიას.	პრობლემის გადასაჭრელად სხვადასხვა გზას ეძებს და საბოლოოდ ერთ-ერთს ირჩევს.	ასახელებს ან ხატავს პრობლემის გადაჭრის გზას.	ასახელებს იმ საჭირო საგნებს რომლებიც პრობლემის გადასაჭრელად შეიძლება გამოიყენოს.

4.3. აზროვნება და კვლევა

სტანდარტი 4.3.				
ბავშვი ავლენს გამოცდილების ინტერპრეტაციის უნარს, სწვდება მიზეზშედეგობრიობას, იწყებს კრიტიკულ და სიმბოლოებით აზროვნებას.				
სიმბოლოები	ანსახიერებს ადამიანის, საგნის, ცხოველის რომელიმე ძირითად მახასიათებელს, მაშინაც კი, თუ განსახიერებელ ობიექტს ვერ ხედავს (მაგ., აჩვენებს, რისი გაკეთება შეუძლია ძაღლს და ყვეს).	აღწერს იმ საგანს ან პიროვნებას, რომელსაც იმ მომენტში ვერ ხედავს (მაგ., აღწერს, რომ ძაღლი, რომელსაც ჰქვია ჯერი, არის შავი და ყვეს. აქვე იგი ხელებით აჩვენებს, თუ რა ზომისაა ჯერი).	დრამატულ თამაშში სათამაშოს იყენებს როგორც ნამდვილ, რეალურ საგანს (მაგ., საუბრობს სათამაშო ტელეფონით, როგორც ნამდვილით).	
რეალობა და ფანტაზია	როლებისა და სიტუაციების გათამაშებისას ხმას, მეტყველებას და ქცევას ერთმანეთს შეუსაბამებს (მაგ., ჩვილის განსახიერებისას დახოხავს და „აღუ-აღუს“ გაიძახის).	ინტერესებს, ზღაპრისა და ანიმაციური ფილმის გმირები ნამდვილად არსებობენ თუ არა.	ერთევა კომპლექსურ დრამატულ თამაშებში (მაგ., რაღაც კონკრეტულ თემაზე აგებულ თამაშში, რომელშიც მრავალი მონაწილეა და განსხვავებული სიტუაციები თამაშდება).	
მიზეზ-შედეგობრიობა	ინტერესდება და სვამს შეკითხვებს სხვების მოქმედებასთან დაკავშირებით, რათა დაინახოს საბოლოო შედეგი (მაგ., ითხოვს ხელში აყვანას, რომ დაინახოს როგორ იხარშება კარტოფილი).	სვამს შეკითხვას „რატომ?“, რათა გაარკვიოს, თუ რატომ ხდება ესა თუ ის მოვლენა, ან რა აკავშირებს მას ამა თუ იმ მოვლენასთან.	ამოიცნობს და განსაზღვრავს იმ საგნებს, რომელთა ზეგავლენა სხვა საგნებზე თვალსაჩინოა (მაგ., „ლურჯი საღებავის წყალში შერევით წყალმა ლურჯი ფერი მიიღო“).	

ინტერეტია	ერთ მოქმედებას მეორეთი ანაცვლებს (მაგ., ეს არ გამოივიდა, სამაგიეროდ, ეს გავაკეთე).	იხსენებს წარსულში მომხდარ რეალურ მოვლენებს (მაგ., ნივთის დანახვისას იხსენებს მის მფლობელს).	ხმამაღლა ფიქრობს და მსჯელობს მიმდინარე სიტუაციის, მოვლენის შესახებ.	ცდილობს პრობლემის გადაჭრას წარმოსახვაში.
კვლევა	ცდისა და შეცდომის მეთოდით პოულობს მისთვის საინტერესო ობიექტის გამოყენების გზას.	სწორად აღიქვამს და განასხვავებს შეგრძნებებს.	აკვირდება უფროსების ცდებს და აღწერს თავის დაკვირვებას (მაგ., მზრუნველმა ორი ფერის საღებავი შეურია, ზავში ამზობს: „ყვითლისა და ლურჯის შერევით მივიღებთ მწვანეს“).	გარემოს გამოსაკვლევად იყენებს სტანდარტულ იარაღს (მაგ., გამადიდებელი შუშას, მაგნიტს და სხვ.).

5. დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება

5.1. დამოუკიდებლობა და ინიციატივა

სტანდარტი 5.1.
ზავში ავლენს ინიციატივას და დამოუკიდებლობას.

ავტონომია	ითხოვს რაღაცების დამოუკიდებლად კეთებას (მაგ., კვების, ჩაცმის დროს ან სათამაშოს მუშაობის გამორკვევისას).			
დაშორება	მონაწილეობს დალაგებაში (სათამაშოების, ტანსაცმლის და სხვ.) და იცის საკუთარი ნივთების ადგილი.	იჩენს მაგიდის გაშლის სურვილს.	დამოუკიდებლად მოიპოვებს მასალას თავისი ჩანაფიქრის განსახორციელებლად (მაგ., აპლიკაციის გასაკეთებლად იღებს ფერად ფურცლებს).	
არჩევანი	აკეთებს მარტივ „კი თუ არა“ არჩევანს.	დამოუკიდებლად წყვეტს, რომელი გამოიყენოს შემოთავაზებული ორი მასალიდან (მაგ., პასტელებით ხატოს თუ ფანქრებით).	შემოთავაზებული ორი საქმიანობიდან დამოუკიდებლად ირჩევს ერთ-ერთს.	შესაძლებელი რამდენიმე საქმიანობიდან ერთ-ერთზე აირჩევს.
ინიციატივა	გამოთქვამს თავის აზრს, რის გაკეთება სურს.	ირჩევს წიგნს და მიაქვს მზრუნველთან წასაკითხად.	მიაქვს სათამაშო თანატოლთან.	მზრუნველს, შეუხსენებს თხოვნის გარეშე, თავისი სთავაზობს დახმარებას ყოველდღიურ საქმიანობაში.

ივ ა				
---------	--	--	--	--

5.2. თვითმოვლა

სტანდარტი 5.2;
 ბავშვი ავლენს პირადი ჰიგიენისა და თვითმომსახურების უნარ-ჩვევებს.

კ ვ ე ბ ა	ასხამს სასმელს პატარა დოჟიდან ან ბოთლიდან.	ასუფთავებს დაღვრილ სითხეს.	მაგიდასთან ემსახურება საკუთარ თავს, დასვრის გარეშე ისხამს და იღებს საკვებს.	საწრუპით სმის და ცალ ხელში უჭირს.	
	იყენებს ჩანგალს და ხელსახოცს.	საკუთარ თავს ემსახურება მაგიდასთან (საკვების გადაღებისას შეიძლება ცოტა დაეყაროს, ან ზედმეტად ცოტა ან ბევრი გადაიღოს).	ყლაპავს საკვებს მომდევნო ლუკმის ჩადებამდე.	ამზადებს მარტივ საჭმელს (ფცქვნი, ანაკუწი, შეფუთვას და სხვა).	
ჩ ა ც მ ა - გ ა ბ დ ა	სხვისი დახმარებით იცვამს ტანსაცმელს (ქუდი, ფეხსაცმელი, წინდები, შარვალი, საცვალი, მაისური, ჟაკეტი, ქურთუკი; დახმარება შეიძლება დასჭირდეს შესაკრავებთან და წაღმა-უკუღმა პირის გასარკვევად).	იხდის დამოუკიდებლად, მცირედი დახმარებით.	საგარეო ტანსაცმელს თავის ადგილას აწყობს.		
	კრავს დიდი ზომის ღილებს	ტანსაცმელს დამოუკიდებლად, მცირედი დახმარებით იცვამს, ფეხსაცმელსაც - შესაბამის ფეხზე.	ტანსაცმელს სწორად, წინა და უკანა მხარის შესაბამისად იცვამს. თასმებს ერთდროული გამოქაჩვით უჭერს.	ყოველდღე ერთს დროს, შეუსხენებს (მაგ., ეზოში გასვლა).	
ტ უ ა ლ ე ს - ჩ ე ს - მ ე - ს - მ ე - ს	უმეტესწილად სწორად ასახელებს საჭიროებას, განასხვავებს შარდვასა და დეფეკაციას.	დამოუკიდებლად იყენებს ტუალეტს, დახმარება სჭირდება გასუფთავებაში (ქალაღის რაოდენობასა და გამოწმენდაში).	რეგულარულად, დაუკითხავად შედის საჭირო ოთახში.	ტუალეტის ქალაღს სწორად ხვეს და გამოყენების შემდეგ უნიტაზსაც რეცხავს.	იწმენდს და

ა					
პ	დამოუკიდებლად იმშრალეს ხელეზ.	ონკანს დამოუკიდებლად კეტავს, როდესაც სთხოვენ.	ხელს იზანს და იმშრალეს მზრუნველის უმნიშვნელო დახმარებით.	პირს დამოუკიდებლად იმშრალეს, თუმცა შეხსენება დასჭირდება.	
ბ	ცხვირს იხოცავს, მაგრამ მზრუნველის შეხსენება სჭირდება, რომ ბოლომდე მოიწმინდოს ან/და ცხვირსახოცი ურნაში ჩაადოს.	ცხვირის ირგვლივ იწმენდს ცხვირსახოცი, თუ შეახსენებენ.	მოხოცვისას ცხვირსახოცს ცხვირზე მოიჭერს.	დამოუკიდებლად იხოცავს ცხვირს, თუ შეახსენებენ.	ხველისას ან ხელსახოცს
გ	მზრუნველის დახმარებით ცდილობს კბილებს გახეხვას.	პასტას ათავსებს ჯაგრისზე და ასველებს.	კბილებს იხეხავს ჰორიზონტალური და ვერტიკალური მოძრაობებით.	ანერწყვებს კბილებს.	

5.3. დაცულობა

სტანდარტი 5.3;
ბავშვი ავლენს, რომ თავს დაცულად გრძნობს, ამჟღავნებს ნდობას და უსაფრთხოების წესების ცოდნას.

უსაფრთხოება	თავიდან იცილებს რისკებსა და ნაცნობ საფრთხეს (მაგ., არ ჰკიდებს ხელს გახურებულ ზედაპირს, ბასრ საგნებს).	ცნობს სახიფათო სიტუაციებს/ნივთებს.	მზრუნველის დახმარებით იცავს უსაფრთხოების წესებს (მაგ., უცნობებთან ურთიერთობის გადასვლისას და სხვ.).
დაცულობის განცდა	მზრუნველს მიმართავს ტკივილის და დისკომფორტის შეგრძნებისას.	ატყობინებს ბავშვებს და უფროსებს, როდესაც საფრთხეს გრძნობს (მაგ., „ქვას!“, „ბაჩა ქვას ისვრის!“).	
	იცავს ჯგუფური მოქმედების მარტივ წესებს.	ერთვება ჯგუფურ თამაშებში, ასრულებს სხვადასხვა როლს (ლიდერის ან რიგითი მონაწილის).	თავის განცდებს ურთიერთობებში რამდენიმე ახლო

5.4. ადაპტური ქცევა

სტანდარტი 5.4;

ბავშვი ამჟღავნებს მოქნილობას და გარემოსა და ყოველდღიური საქმიანობის ცვლილებას უსადაგებს საკუთარ ქცევას.

მ ო ქ ნ ი ლ ო ბ ა	სვამს კითხვებს გარემოს შესახებ ან განსხვავებულად იქცევა, როცა ახალ გარემოში ხვდება.	თავის ქცევას სხვადასხვა გარემოს უსადაგებს.	მზრუნველ უმტკივნეულოდ მეორე	
მ ე დ ე ბ ო ბ ა	მიზნის მისაღწევად იყენებს მზრუნველის მიერ შემოთავაზებულ ალტერნატიულ გზებს.	როცა რამე ისე არ ხდება, როგორც მას სურდა, სიმშვიდეს ინარჩუნებს.	ცდილობს შეცდომების გამოსწორებას და არ წყვეტს საქმიანობას პირველივე წარუმატებლობისას.	წარუმატებელი მცდელობების შემდეგ დახმარებას იძიებს

6. მიმართულება - ხელოვნება

6.1. ვიზუალური ხელოვნება

სტანდარტი 6.1.
ბავშვი ინტერესდება ვიზუალური ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	სვამს შეკითხვებს ვიზუალური ხელოვნების ნამუშევრების შესახებ.	ინტერესდება ნამუშევრის შინაარსით, სვამს კითხვებს ან მარტივად აღწერს, რა ხატია ან რა არის ნახატზე გამოსახული.	ერთმანეთისგან ასხვავებს ხელოვნების სხვადასხვა ფორმას (მაგ., ფოტოსურათსა და ქანდაკებას).	ადამიანებს შთაბეჭდილებას უზიარებს ვიზუალური ხელოვნების ნიმუშებს რომელთაც თავის გარემოში ხვდება.
შემოქმედებით თვითგამოხატვა	დამოუკიდებლად წამოიწყებს ნამუშევრის შექმნას (ასახელებს რა დახატა, განმარტავს რა რას ნიშნავს).	პლასტილინით ან თიხით იწყებს მარტივი ფორმების გამოძერწვას.	ქმნის სქემატურ ნახატებს და ხშირ შემთხვევაში ეს ნახატი ჰგავს ნაგულისხმევ საგანს, ხატვისას იყენებს სხვადასხვა ფერს.	ხატავს ავტოპორტრეტებს რეალურ და წარმოსახვით საგნებსა და ადამიანებს განვლილ თემატიკასთან დაკავშირებულ ნახატებს.

6.2. საშემსრულებლო ხელოვნება

სტანდარტი 6.2.
ბავშვი ინტერესდება საშემსრულებლო ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	სვამს შევითხვებს საშემსრულებლო ხელოვნების ნაწარმოებების მნიშვნელობის გასაგებად.	უსმენს და უყურებს საბავშვო წარმოდგენასა თუ თოჯინურ სპექტაკლს.	ერთმანეთისგან განასხვავებს საშემსრულებლო ხელოვნების სხვადასხვა ფორმას (მაგ., ცეკვას და თეატრალურ წარმოდგენას).	ადამიანებს შთაბეჭდილებას უზიარებს საშემსრულებლო ხელოვნების იმ სხვადასხვა ფორმის შესახებ, რომელიც თავის გარემოში ხვდება.
შემოქმედების უნარი	სიმღერას მღერის საცნობი ფორმით (შეიძლება ინსტრუმენტის ან მეორე ადამიანის ხმის თანხლებით).	იმეორებს მუსიკის მელოდიასა და ცეკვის ილეთებს; მუსიკაზე აყოლებს შარფებს, ლენტებს, ინსტრუმენტებს და სხვ.	მონაწილეობს ჯგუფურ მუსიკალურ და მოძრაობით საქმიანობებში და იცავს პირად სივრცეს.	დამოუკიდებლად და ინიციატივით წამოიწყო მუსიკისა და მოძრაობის საქმიანობებს.
ქართული კულტურის ცნობიერება	გაითამაშებს რეალურსა და თავის გამოგონილ სიტუაციებს.	როლის მიხედვით იცვლის ხმის ტემბრსა და სახის გამომეტყველებას.	თამაშობს სხვა თანატოლებთან ერთად; იძლევა ინსტრუქციებს ან მიყვება სხვა თანატოლისას.	სთხოვს სხვებს მისი წარმოდგენის ყურებას.

7. მიმართულება - წიგნიერება

სტანდარტი 7.1.

ბავშვი ინტერესდება და სიამოვნებას იღებს მხატვრული ნაწარმოებებით.

ესტეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	სვამს შეკითხვებს წაკითხული წიგნის შესახებ.	განასხვავებს საბავშვო ლიტერატურის ძირითად ჟანრებს (მაგ., ლექსი, პროზა).	შეუძლია გამოთქვას საკუთარი აზრი იმის შესახებ, მოთხრობის რომელი ნაწილი მოეწონა და რომელი - არა.
წიგნთან ურთობა	აქვს გამორჩეული, საყვარელი წიგნები, იხსენებს სხვადასხვა პერსონაჟსა და მოქმედებას ნაცნობი წიგნებიდან.	წარმოსახვითი თამაშისას იყენებს წიგნებს, ვითომ თავის „შვილს ზღაპარს უკითხავდეს“.	იმახსოვრებს ფრაზებს საყვარელი წიგნებიდან.
	იცის, რომ წიგნი მარცხნიდან მარჯვნივ იკითხება, თითო აჟღერებს, ვითომ კითხულობდეს.	დამოუკიდებლად ათვალთვრებს წიგნებს, ჟურნალებსა და სხვა ბეჭდურ გამოცემებს.	იცის, რომ ილუსტრაციები
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა	მონაწილეობს საყვარელი ამბის მოყოლაში, ამატებს სიტყვებს, აკეთებს კომენტარებს.	იყენებს წიგნიდან მიღებულ შთაბეჭდილებებს რუტინული საქმიანობების და სხვადასხვა ტიპის თამაშებისას.	მზრუნველის დახმარებით შეუძლია მოკლე, გამოგონილი ისტორიის მოყოლა.

8. მიმართულება - მეცნიერება

8.1. მე და ჯანსაღი ცხოვრება

სტანდარტი 8.1.

ბავშვი სწავლობს ჯანსაღი ცხოვრების წესს, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.

ფიზიკურ აქტივობა	მონაწილეობს მზრუნველის მიერ მართულ ფიზიკურად აქტიურ საქმიანობაში 5-10 წუთის განმავლობაში.		სიხარულით ერთვება სხვადასხვა ფიზიკურ აქტივობაში (დახტის).
ჯანსაღი ცხოვრება	იცის, ვინ ემსახურება მის ჯანმრთელობას (მაგ., კბილის ექიმი, ექთანი, პედიატრი).	საუბრობს ჯანსაღ ქცევებზე, მათ შორის ჰიგიენასთან, კვებასთან, ძილთან, ავადმყოფობასთან, ფიზიკურ აქტივობასთან დაკავშირებით.	ასახელებს ჯანსაღი ქცევების მაგალითებს (მაგ., საუბრობს წამლის მოხმარებაზე და მასთან დაკავშირებულ უსაფრთხოებაზე, ბაქტერიებზე).

ან ა ტ ო მი ა	აჩვენებს სურათზე სხეულის 6 ნაწილს.	ერთვება სხვადასხვა ტიპის თამაშებში, რომლებიც ეხება სხეულის ნაწილებსა და/ან შინაგან ორგანოებს.	იცის, რომ აქვს შინაგანი ორგანოები (მაგ., გული, ძვალი, კუჭი).
------------------------------	------------------------------------	---	--

8.2. დედამიწა და გარემო

სტანდარტი 8.2.

ბავშვი აკვირდება და შეისწავლის ბუნებას და მასთან ადამიანების ურთიერთდამოკიდებულებას.

ბ უ ნ ე ბ ა	ა	იცის ბუნების ელემენტებისა და მათი მახასიათებლების გამომხატველი სიტყვები - წყალი, ქვა, ქვიშა, მზე, თოვლი, წვიმა, ღრუბელი, ცივი, ცხელი, თბილი, სველი, მშრალი ა.შ.	მათ თავისებურებებზე დაყრდნობით, განასხვავებს ცოცხალ და არაცოცხალ ბუნებას (მაგ., სუნთქავს, მოძრაობს, იზრდება) და აჯგუფებს ცხოველებსა და მცენარეებს, მიწისა და წყლის ცხოველებს.	აინტერესებს ბუნება და მისი მოვლენები და სვამს კითხვებს, ხშირად თამაშობს უფრო მეტის გასაგებად (მაგ., რაში გამოიყენება წყალი, როგორი ფოთლები არსებობს, როგორ ჩნდება სხვადასხვანაირი ჩრდილი).	ბუნებრივი მასალები და მოვლენებისა და სხეულების შესახებ იყენებს ხელსაწყოებს (გამადიდებელ შიშვებს, ბინოკლს, ვიდეო/ფოტოკამერას, პრიზმას და სხვ.).
	ცოცხალი	აქვს წარმოდგენა მარტივი ბუნებრივი კანონზომიერებებზე (მაგ., იმისათვის, რომ მცენარე გაიზარდოს, მას ესაჭიროება წყალი, ცხოველს კი წყალი და საკვები).		ასახელებს შინაურ და გარეულ ცხოველებს, ფრინველებს, ხილსა და ბოსტნეულს; მცენარეებსა და ცხოველებს ერთმანეთს ადარებს თვალსაჩინო ნიშნების მიხედვით.	ამჩნევს და სვამს კითხვებს ცხოველების, მცენარეებისა და ცვლილების შესახებ, ასევე შეიძლება მარტივად მოყვას იზრდება და იცნობს მცენარე, ცხოველს.
	ს	ერთვება საუბარში სეზონებზე და მათ დამახასიათებლებზე (მაგ., შემოდგომაზე ხეებს ფოთლები სცვივა).	სეზონურ ამინდთან აწყვილებს შესაბამის ტანისამოსს და აქტივობას (მაგ., წვიმაში ვიყენებთ ქოლგას, სიცვივსა და თოვლში ვიკეთებთ ხელთათმანებს).	ტემპერატურაზე დასაკვირვებლად იყენებს თერმომეტრს.	სხვებთან ერთად მიმდინარე სეზონური ამინდის ცვლილებებს.
ეკოლოგია	ცდილობს დაახარისხოს განმეორებით გამოყენებადი და გადასაგდები ნაგავი.	მონაწილეობს საქმიანობებში, რომელიც გარემოს მოფრთხილებისთვის მნიშვნელოვანია (მაგ., იყენებს მეორად მასალას, ნაგავს ყრის ურნაში, უვლის მცენარეებსა და ცხოველებს, ზრუნავს, რომ წვიმის დროს არ დაზიანდეს ფოტოაპარატი).	იცის, რომ ადამიანი არის ცოცხალი არსება და ცნობს მისთვის საზიანო საგნებსა და მოვლენებს (მაგ., ხანძარი, დაბინძურებული წყალი).	ცნობს და ყურადღებას აქცევს იმ საგნებსა და მოვლენებს, რომლებიც გარემოს აბინძურებს ან აზიანებს, კვამლს, გადაყრას, ტარას, პლასტიკს.	

8.3. სხეული და მოვლენები

სტანდარტი 8.3.

ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა საგნებისა და მოვლენების ფიზიკურ მახასიათებლებს.

ქიმია	ამჩნევს და მიუთითებს ცვლილებაზე მატერიაში (საბოლოო შედეგს, ცვლილების პროცესს, სხვაობებს).	სვამს კითხვებს და ატარებს ექსპერიმენტებს ნივთიერებების გამოსაკვლევად.	იცის, რომ ნივთიერება შეიძლება არსებობდეს მყარ, თხევად და აირად მდგომარეობაში.	ამჩნევს, რომ საგნების დამოკიდებულია მათ აგრეგატულ მდგომარეობაზე (მაგ., მყარ ნივთიერებზე განსაზღვრული ფორმის სითხე იღებს კონტეინერის ფორმას, რომელშიც ის გაზს კი ფორმა არ აქვს).
ფიზიკა	საუბრობს საგნებისა და სხეულების გადაადგილების შესახებ.	სვამს საგნების მოძრაობასა და სხვა ფიზიკურ მოვლენებთან დაკავშირებულ კითხვებს.	იცნობს ბაზისური ენერჯის წყაროებს (მაგ., მზის შუქი, ქარი, წყალი).	ატარებს ექსპერიმენტებს საგნების შესასწავლად იდეების გამოსაცდელად წინასწარ პროგნოზირების შესაძლო შედეგებს.

8.4. ადამიანი და მსოფლიო

სტანდარტი 8.4.

ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა სივრცეს, დროს, სხვადასხვა კულტურას, ტრადიციებს, სამოქალაქო საკითხებს.

გეოგრაფია	სწავლობს და ხვდება ისეთ ფიზიკურ მიმართებებს, როგორცაა „ახლოს“ და „შორს“. „ზემოთ“ და „ქვემოთ“, „შიგნით“ და „გარეთ“.	იცის, საგნების განთავსების ადგილი მათი დანიშნულების მიხედვით (მაგ., გაზქურა - სამზარეულოში, საწოლი - საძინებელში, ხე - პარკში).	იცის იმ ქალაქისა თუ სოფლის სახელი, სადაც ცხოვრობს.	სამეზობლოში ამოიცნობს ნაცნობ ადგილებს.
ისტორია	ერთმანეთთან აკავშირებს ძველ და ახალ მოვლენებს.	იყენებს დროსთან დაკავშირებულ სიტყვებს და ავლენს წარსულის შესახებ ცოდნას (მაგ., დღე და ღამე, დილა, საღამო, დღეს, გუშინ, ხვალ; „მე რომ პატარა ბაია ვიყავი...“).	საკუთარ ფოტოებს ქრონოლოგიურად ალაგებს (დაბადებიდან დღემდე).	ავლენს, რომ ელოდება რეგულარულ მოვლენებს შეუძლია დაასახელოს ყოველდღიური რეჟიმის პირველი - დილის წრე, სადილის მერე წიგნის კითხულობა და სხვ.
კულტურა და ტრადიცია	იცის, როგორ არის გადანაწილებული თავის ოჯახში ფუნქციები, ანუ ვინ რას აკეთებს, რას საქმიანობს.	მონაწილეობს ეროვნულ-ტრადიციულ დღესასწაულებში.	იცის საკუთარი ოჯახის ისტორია (ცნობს ოჯახის წევრებს სურათზე, იცის მათი პროფესიები, ხატავს ოჯახურ პორტრეტებს).	ინტერესდება სხვა ბავშვების ეთნიკური და კულტურული წარმომავლობით და სურს იცნოს მათი ენების ლეგენდებით, ზღაპრებით, სიმღერებით ტრადიციებით.

ბი				
მოქალაქეობა	იცის, რომ საყიდლებისათვის და სხვა მომსახურებისათვის საჭიროა ფული.	იცის, რომ სხვადასხვა ადგილას სხვადასხვა წესი მოქმედებს (მაგ., თეატრში, საბავშვო ბაღში, ოჯახში და სხვ.).	იცის ჯგუფის წესები და რა შედეგი შეიძლება მოჰყვეს მის დარღვევას.	იცის, რომ უფროსები შესრულებული სამუშაო იღებენ გასამრჯელოს საშუალებით ყიდულობენ სხვადასხვა ნივთს ან სარგებლობენ გარკვეულ მომსახურებით.
	ცნობს სახელმწიფო დროშასა და სახელმწიფო ჰიმნს.	წარმოსახვით თამაშებში ასახიერებს სხვადასხვა პროფესიის ადამიანს.	მონაწილეობს გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში და აცნობიერებს თავის როლს/ვასუხისმგებლობას ჯგუფში.	

8.5. რიცხვები და სიდიდეები

სტანდარტი 8.5.

ბავშვი იყენებს მათემატიკურ უნარებს.

საგნების დაჯგუფება	მზრუნველის დახმარებით საგნებს ერთი ნიშნით ახარისხებს.	ობიექტს რომელიმე კრებით კატეგორიას მიაკუთვნებს (მაგ., ძალი და კატა - ცხოველი; თევზი და ფინჯანი - ჭურჭელი).	ახარისხებს საგნებს ერთი ნიშნის (ფერი, ზომა, ფორმა) მიხედვით ორ ან მეტ ჯგუფად.
	ამოიცნობს და ასახელებს ერთ ფერს.	ამოიცნობს და ასახელებს სამ ფერს.	ამოიცნობს და ასახელებს ოთხ ფერს.
ფორმა და სივრცითი აღქმა	შესაბამის კონტურზე აწყობს სხვადასხვა ზომის გეომეტრიულ ფიგურებს.	თხონის შემთხვევაში, ნივთებს ალაგებს საგნის შიგნით, საგანზე და საგნის ქვეშ.	ამოიცნობს და ასახელებს სამ ფორმას (მაგ., ოთხკუთხედი, სამკუთხედი, წრე).
რიცხვები	იყენებს სიტყვას - მეტი. ესმის ცნებები - ყველა, არცერთი.	განასხვავებს ასოებს ციფრებისაგან.	ყოველდღიურ ცხოვრებაში იყენებს რიცხვებს და თვლას (მაგ., ითვლის ბურთების რაოდენობას ყუთში).
	ითვლის ხუთამდე.	გადაითვლის მაქსიმუმ 4 საგანს.	ამოიცნობს ციფრების სიმბოლოს 1 დან 5 ის ჩათვლით, აკავშირებს საგნის რაოდენობასთან.
გაზომვა	ავსებს და ცლის ჭურჭელს (მაგ., წყლით ან ქვიშით).	მოთხონის მიხედვით ორ ერთნაირ საგანს შორის ამოირჩევს უფრო დიდს ან უფრო პატარას.	ერთმანეთს ადარებს სხვადასხვა საგნის ზომებს, რომლებიც ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხვდება (მაგ., გვერდიგვერდ აწყობს სხვადასხვა ადამიანის ფეხსაცმელს იმის სანახავად, ასახელებს დიდ ან პატარა მძიმე ან მსუბუქ, გრძელ მოკლე საგნებს საგანთა მიწოდებული წყვილი და ავსებს ზომას (მაგ. უკვე ვწვდები ყვითელ

			თუ რომელი უფრო გრძელია).	თაროს“).
--	--	--	--------------------------	----------

8.6. ადამიანები და მანქანები

სტანდარტი 8.6.

ბავშვი იყენებს ტექნიკას შესაბამისი დანიშნულებით.

ყოველი დღე იური ტექნოლოგია	ასახელებს ტექნიკას გამოყენების ან ჩვენების დროს (მაგ., ტელეფონი, ტელევიზორი, მობილური და სხვა) და საუბრობს თავის გამოცდილებაზე.	იყენებს ტელეფონს ახლოდებულ ადამიანებთან სასაუბროდ და ტელევიზორს, მუსიკალურ ცენტრს ელემენტარულ დონეზე (მაგ., ხმის აწვე-დაწვევა).	ემორჩილება შემუშავებულ წესებს ტექნიკის გამოყენებისას (მაგ., იყენებს მხოლოდ განსაზღვრული დროით, ეპყრობა სიფრთხილით, დებს თავის ადგილას, აქრობს შუქს, თუ ოთახში არავინ არის).	ტექნიკას მიზნობრივად იყენებს.
ინსტრუქტივი ნტი და ხელოვნობა	საუბრობს და კითხვებს სვამს სპეციფიკური ინსტრუქციებისა და მათი დანიშნულების შესახებ (მაგ., სამედიცინო, სამშენებლო, სამეცნიერო).	აწვეილებს პროფესიის წარმომადგენელსა და მის მიერ გამოყენებულ ტექნიკას (მაგ., მეხანძრე და სახანძრო მანქანა, მშენებელი და ჩაქუჩი, ექიმი და ნემსი).	დრამატული თამაშის დროს რეალურ ან სათამაშო სამედიცინო ინსტრუქციებს ისე იყენებს, როგორც ნანახი აქვს ექიმთან.	საუბრობს მანქანების მრავალფეროვნებაზე, რომელიც გამოყენებულ სხვადასხვა პროფესიაში (სახანძრო, სასწრაფო, სატვირთო მანქანა, თვითმფრინავი, გემი და

მუხლი 9. 54-დან 72 თვემდე ასაკის ბავშვის სასკოლო მზაობის საგანმანათლებლო

სახელმწიფო სტანდარტი:

განვითარების სფეროები და თემატური მიმართულებები:

- ფიზიკური და სენსორული განვითარება:
- მსხვილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.1.

ბავშვი აკონტროლებს სხეულის მოძრაობას, მოძრაობს მიზანმიმართულად, კოორდინირებულად და ინარჩუნებს წონასწორობას (შესაძლებლობა, გამოიყენოს ადაპტური აღჭურვილობა ან დამხმარე მოწყობილობა).

დგომა	ზურგზე წოლის შემდეგ ადგომისას, არ კარგავს წონასწორობას.	ურტყამს ფეხს დიდი ზომის ბურთს (მაგ. ფეხბურთის ბურთს), ისე რომ აძლევს სასურველ მიმართულებას.	შეუძლია ცალ დგომა არანაკლებ განმავლობაში	
ფეხით გადაადგილება	სიარული	სიარულის დროს თან დააქვს დიდი ზომის საგნები, რომლებიც იატაკის ხილვადობას უზღუდავს.	სწორ ხაზზე (შეიძლება იყოს ფიცარი ან დახაზული ხაზი) გავლისას ინარჩუნებს წონასწორობას.	დადის წყლიან
	სირბილი	დარბის „ჭენებ-ჭენებით“.		დარბის ისე, რომ თავს არიდებს დაბრკოლებებს
	კიბეზე ასვლა-ჩასვლა	კიბეზე, ფეხის მონაცვლეობით დამოუკიდებლად ჩამოდის.	კიბეზე ადის/ჩადის ისე, რომ მოძრაობისას უჭირავს ნივთი ერთ ან ორივე ხელს	
ველოსიპედი	ატარებს სამთვლიან ველოსიპედს, აჩერებს და ძრავს.		სამთვლიანი ველოსიპედის ტარებისას	
ხტომა	წინ ხტება (რომელიმე ფეხი წამყვანია).	შეუძლია ჩამოხტეს დაბალი სიმალიდან (დაახლ. 20-30 სმ.).		

პრომა	ძელზე ხელების მოჭიდებით ეკიდება.		
-------	----------------------------------	--	--

სრო ლა და დაჭ ერა	იატაკს ურტყამს დიდი ზომის ბურთს და ასხლეტილს იჭერს.	იჭერს დიდი ზომის ბურთს (მაგ. ფეხბურთის ბურთს), რომელიც ჩას
-------------------------------	--	--

• წვრილი მოტორიკა

სტანდარტი 1.2.
ბავშვი აკონტროლებს და კოორდინირებულად იყენებს სხეულის წვრილ კუნთებს.

საგნები თ მანიპუ ლირება	ნა ტ ი ფ ი მ ო ძრ აო ბე ბი	ფანქარს იჭერს შუა თითზე დაყრდნობით, ცერა დასაჩვენებელ თითებს შორის (მისთვის კომფორტული ხელით).		
	ხელე ბ ის შე თა ნხმ ებ უ ლი მო ძრა ობ ები	ერთმანეთზე ამაგრებს ხრახნიან საგნებს (მაგ. ბოთლის სახურავს და ა.შ.	ქაღალდისაგან აკეთებს მარტივ საგნებს (მაგ.: თვითმფრინავს).	პლასტილინისა და თიხისა აკეთებს მარტივ ფიგურებს (მაგ.: ადამიანს, ყვავილსა და ქოთანს და სხვ).
	კ უ ბე ბ ი და ა ფ ა ზ ი	აწყობს მარტივ სურათს, ან 8-10 ნაწილისაგან შემდგარ ფაზლსა და მოზაიკას.		

	მაკრატელი	შეუძლია ფიგურების გამოჭრა (ფიგურები შემოხაზულია სქელი ხაზით).	შეუძლია საბავშვო მაკრატლით ქაღალდის გაკეთება.
თვალის და ხელის კოორდინაცია	ხატვა	დომინანტური ხელით შეუძლია მეორე ხელის ირგვლივ კონტურის შემოვლება.	იხატავს გეომეტრიულ ფიგურას (მაგ.: სამკუთხედს, კვადრატს)
	მძივების აცმა	მძივის პატარა ბურთულას აცვამს ნიმუშის მიხედვით ფერისა და ფორმის მონაცვლეობის დაცვით.	აგებს მცირე ზომის მძივს ძაფზე.

- სენსორულ-მოტორული უნარები**

სტანდარტი 1.3.
ბავშვი იყენებს შეგრძნებებს (მხედველობას, სმენას, შეხებას, გემოვნებას, ყნოსვას) რომ შეასრულოს გარკვეული მოძრაობები, შეძლოს შეცნობა.

სმენა და მხედველობა	ტაშით იმეორებს მარტივ რიტმებს.		
შეხება და გემო	საგნებს ამოიცინობს შეხებით და გემოს გასინჯვით.		
ყნოსვა	ყნოსვით ამოიცინობს და ერთმანეთისგან არჩევს საგნებს (მაგ., როდესაც გრძნობს შემწვარიკარტოფილის სუნს, ამბობს)		
კინესთეტიკა	<table border="1"> <tr> <td>მოძრაობით ყვება მუსიკის რიტმს.</td> <td>მუსიკალურ და ხმოვან ნიმუშებზე შესაბამისად რეაგირებს მოძრაობას.</td> </tr> </table>	მოძრაობით ყვება მუსიკის რიტმს.	მუსიკალურ და ხმოვან ნიმუშებზე შესაბამისად რეაგირებს მოძრაობას.
მოძრაობით ყვება მუსიკის რიტმს.	მუსიკალურ და ხმოვან ნიმუშებზე შესაბამისად რეაგირებს მოძრაობას.		

- სოციალურ-ემოციური განვითარება**

- თვითშეფასება

სტანდარტი 2.1.

ბავშვი ავლენს ცოდნას და რწმენას საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების მიმართ.

მი ჯა ჭვ უ ლ ობ ა	იოლად ახდენს ახლობელ მზრუნველთან განშორებას	გამოხატავს, რომ ენდობა და კეთილგანწყობილია ნაცნობი ზრდასრულების უმეტესობის მიმართ, მაგალითად, მზრუნველის მიმართ.	უზიარებს თავის ემოციებს უფროსს.	იცის რა მიმართ რჩევას
თვ ით - იდ ენ ტო ბა	ესმის, რომ არის ადამიანი, რომელსაც აქვს აზრები, შეგრძნებები, ემოციები, სხეული.	საკუთარი თავის შესახებ სხვებს უზიარებს ინფორმაციას.	იცის აუცილებელი ცნობები საკუთარი თავის შესახებ, მაგ. მისამართი.	აღწერს თავს რა ფიზიკურ ქცევით მახასიათებს მიხედვით
ინი ცია ტივ ა	მზრუნველს სთხოვს დახმარებას როგორც თავისთვის, ასევე მეგობრისთვის.	ამჟღავნებს ინიციატივას სხვადასხვა საქმიანობის დროს.	დამოუკიდებელი მუშაობით იღებს სიამოვნებას.	ინტერესობა
კო მპე ტე ნტ ურ ობ ა	სიფრთხილეს იჩენს საგნებით მანიპულირებისას, კარგად ესმის მათი დანიშნულება და იცის გამოყენება.	იცის და ამჟღავნებს, რა შეუძლია, რა გამოსდის, რა იცის.	ინტერესით ერთეულ ახალ საქმიანობასა და სიტუაციაში.	ნამუშევრს დასრულებს გამოხატავს სიხარულს იმავს სხვების

- ემოციური კომპეტენცია

სტანდარტი 2.2.

ბავშვი ამჟღავნებს ემოციურ კომპეტენციას

ემოციები ს გაგებ ა	აღწერს შემთხვევას, როდესაც მისმა ქცევამ სხვისი ემოცია განაპირობა (მაგ. ლუკას ეწყინა, როდესაც უარი უთხრა	ესმის რას გრძნობენ სხვები.	ეცოდება დაშავებული ან მკვდარი ცხოველი.	ესმის ემოციებს, ქმედებებსა და ნათქვამს, თაკომ რომ გაიცინა, როცა ნათქვამი რომ დაეხმარნენ.
-----------------------------	---	----------------------------	--	--

	დაჭერობანას თამაშზე)				
ემოციები ს გამოხატვა	საუბრობს და აღწერს დასახელებულ ემოციებს და განცდებს.	უზიარებს თავის შიშს, მღელვარებას, სიხარულს მშობლებს, თუ სხვა მზრუნველ პირს.	გამოხატავს ემოციებს თამაშის დროს.	შესაბამის გრძნობებს ავლენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში მომხდარ მოვლენებთან და წიგნებში აღწერილ ამბებთან დაკავშირებით.	განმარტავს თავის რეაქციებს საქციელ მოვლენებთან.
ემოციები ს და ქცევის მართვა	ძლიერი განცდების შემდეგ ცდილობს დაწყნარებას და უარს არ ამბობს მზრუნველის დახმარებაზე.	ასახელებს საკუთარ ემოციებს და მზრუნველის მცირე დახმარებით ცდილობს საკუთარი თავის გაკონტროლებას	იმშვიდებს თავს და მართავს ემოციებს უფროსის მცირე დახმარებით.	უფროსის დახმარების გარეშე აკონტროლებს გრძნობების გამოხატვას (მაგალითად: გამოხატავს ბრაზს ან წყენას ჩხუბის გარეშე).	სხვადასხვა გარემოში გარემოს კონტექსტს შესაბამისად იქცევა.
იმპულსების და ქცევის მართვა	მზრუნველის გაძლიერებით/მხარდაჭერით უმტკივნეულოდ გადადის ერთი მოქმედებიდან მეორეზე და გარემოების შესაბამისად იქცევა.	მშვიდად უსმენს სხვის საუბარს, მოქმედებს თავისუფლად, ადეკვატურად გამოხატავს სათქმელს, როდესაც თავად ექცევა ყურადღების ცენტრში.	ავლენს მოთმენის და დალოდების უნარს.	შეუძლია დღის განმავლობაში აიტანოს გარკვეული რაოდენობის გარემოებათა ცვლილება.	ითვალისწინებს საჭიროებებს მივდივარ დამჭირდები.

• **სოციალური კომპეტენცია**

სტანდარტი 2.3.

ბავშვი ავლენს პროსოციალურ ქცევას

სოციალური მოლოდინები და ნორმები	საკუთარ ქცევას სხვადასხვა გარემოს უსადაგებს (მაგ. მუზეუმი, ტრანსპორტი, სათამაშო მოედანი).	იცავს წესებს სხვადასხვა გარემოში (მაგ. დაუწევს ხმას, როდესაც ბიბლიოთეკაში ან თეატრში შედის).	მიუსადაგებს წესებს ახალ სიტუაციას.	სხვას უხსნის ბაღში ან ოჯახში არსებულ წესებს.	შეუძლია ახსნას სხვისი ქცევა (დამატებითი კურდღელი დაიშალა იმიტომ რომ მგლის შეეშინდა).
ურთიერთობა	ასრულებს მზრუნველის მითითებებს და მისგან იღებს რჩევებს.	ადვილად ურთიერთობს ნაცნობ უფროსებთან.	ამყვანებს სოციალურ მხარდაჭერას სხვების მიმართ.	ჰყავს მეგობრები სხვადასხვა ადგილას (შეიძლება იყვნენ მეზობლები, ბაღის ჯგუფელები და ა.შ.)	იჩენს მიმტევებლობას მეგობრების მიმართ.

				და ინარჩუნებს მეგობრულ ურთიერთობას ორ ან მეტ თანატოლთან.	
სოციალური თამაშო	უერთდება სხვადასხვა თამაშით დაკავებული ბავშვების ჯგუფს.	უნაწილებს სათამაშოებს და სხვა მასალებს ბავშვებს და მათთან ერთად საერთო საქმიანობაში ჩაბმული.	ახორციელებს ჩანაფიქრს სხვა ბავშვებთან ერთად, ინაწილებს როლებს, ლიდერობს, ანუ თავის თავზე იღებს საორგანიზაციო საკითხებს და წარმართავს პროცესს. შეიძლება ეს იყოს თამაში, თეატრალიზებული წარმოდგენა, ვარჯიში თუ სხვა.	ადვილად უერთდება უკვე მიმდინარე ჯგუფურ აქტივობას.	იგონებს და ახორციელებს აქტივობებს, რ ერთზე მეტი ბ. მონაწილეობს.
კონფლიქტის მოგვარება	კონფლიქტურ სიტუაციაში ხსნის საკუთარ პოზიციას.	მოლაპარაკების დროს ცდილობს სხვა ბავშვებთან ერთად დამოუკიდებლად გადაჭრას პრობლემა, თუ საჭიროა, შემდგომ მიმართავს უფროსს დახმარებისთვის.	შეუძლია დათმობა და სხვისი კომპრომისის დანახვაც, ანუ ხვდება, რომ სხვაც უთმობს.	კონფლიქტის მოსაგვარებლად იყენებს სხვადასხვა სტრატეგიას, ცდის სხვადასაგზას და საშუალებას (მაგ., პრობლემის გადაჭრის მცდელობის დროს ჯერ იყენებს სიტყვებს, და თუ საჭიროა, შემდეგ ითხოვს დახმარებას).	

- ბავშვის განვითარების სფერო - კომუნიკაციური უნარები, ენისა და მეტყველების განვითარება
- რეცეპტული ენა

სტანდარტი 3.1.

ბავშვი ავლენს მოსმენის უნარს და იგებს მოსმენილის მნიშვნელობას

ს ი ტ ყ ვ ე ბ ი ს მ ნ ი შ ვ ნ ე ლ ო ბ ა	ესმის 1500-ზე მეტი სიტყვის მნიშვნელობა	ესმის 5000 -ზე მეტი სიტყვა: დროის და სივრცის აღმნიშვნელი კავშირები, ზმნიშვნელები, მრავალფეროვანი ზედსართავები, რუტინული ფუნქციური სიტყვები.	ნაკლებად ეყრდნობა სურათებს და საგნებს და შეუძლია, უბრალოდ, მოსმენითა და კითხვით ისწავლოს ახალი სიტყვები.	შეუძლია სხვისი მეტყველების „შეცდომების“ გააზრება.	სწავლობს, რომ ერთი და იგივე სიტყვა შეიძლება აღნიშნავდეს ორ საგანს მაგალითად, ბარი - იარაღი და ბარი -გეოგრაფიული ტერმინი.
ი ნ ს ტ რ უ ქ ც ი ე ბ ი	მითითებებს ასრულებს მოცემული თანმიმდევრულობით, რომელშიც მოქმედებები შეიძლება არ უკავშირდებოდეს ერთმანეთს.	ბავშვს ესმის ვერბალური და არავერბალური კომუნიკაცია თანატოლებისა და აღმზრდელების მხრიდან, მათ შორის, მითითებები, თხოვნა.	მითითებებს (ორზე მეტს) რომელშიც მოქმედებები ერთმანეთს.		

- **ექსპრესიული ენა და მეტყველება**

სტანდარტი 3.2.

საკუთარი აზრების გამოსახატავად ბავშვი იყენებს სიტყვებს, ჟესტიკულაციას, საუბრობს.

არავერბალური კომუნიკაცია	ფუნქციურად და გააზრებულად იყენებს კომუნიკაციის არავერბალურ ფორმებს: ქესტებს, სახის გამომეტყველებას				
ვერბალური კომუნიკაცია	ამბობს 5000-ზე მეტ სიტყვას.	მოყოლის დროს ერთმანეთთან აკავშირებს რამდენიმე წინადადებას.	საუბრობს გრძელი და რთული წინადადებებით, გრამატიკულად გამართულად.	სხვებს უზიარებს და განიხილავს უფრო რთულ და აბსტრაქტულ იდეებს, როგორცაა, სხვებთან ურთიერთობა.	იყენებს ენას ვარაუდით

- პრაგმატული ენა**

სტანდარტი 3.3.
ბავშვი ენას სხვადასხვა მიზნებისათვის იყენებს.

ინტერაქცია	სხვებისთვის იდეების გასაზიარებლად და ინფორმაციის მოსაპოვებლად იყენებს მეტყველებას.	იყენებს ენას სხვადასხვა მიზნებით, სხვების დარწმუნების, მოლაპარაკებისა და კითხვების დასმისათვის.	ბავშვს ესმის სოციალური კომუნიკაციის ნორმები და შეუძლია გარკვეული პერიოდით ჩაერთოს დიალოგსა და დისკუსიაში.	ინარჩუნებს დიალოგის 4-ზე მეტ რიგს.	თემატიკას უკავშირებს კონტექსტს.	აქვს მართლ იუმორის გრძნობა.
ამბის მოყვლა	ზღაპრიდან ან მოთხრობიდან გამოყოფს და სხვა ადამიანს უყვება მისთვის მნიშვნელოვან ფრაგმენტს.		ბავშვს შეუძლია აზრის გამართულად ჩამოყალიბება, ამბის სწორი თანმიმდევრობით გადმოცემა, სიუჟეტის მნიშვნელოვანი მომენტების ჩათვლით.			ბავშვს შეუძლია შეიცავს გარკვეულ პრობლემებს ელემენტურ დასასრულს

- წერა-კითხვის საბაზისო უნარები**

სტანდარტი 3.4.
ბავშვი ავლენს წერისა და კითხვის საბაზისო უნარებს

ფონოლოგია	ასახელებს სიტყვის პირველ მარცვალს.	ბავშვს გაცნობიერებული აქვს, რომ სიტყვები შედგება უმცირესი ერთეულებისაგან - ბგერებისაგან	შეუძლია მარცვლების რაოდენობის განსაზღვრა სიტყვებში.	ბავშვს შეუძლია სიტყვის ბოლო ასოს იდენტიფიცირება.	შეუძლია მარცვლები ან ბგერები გაამთლიანოს სიტყვებად (კ ა ლ ა თ ა - კალათა).	შეუძლია სიტყვის შემადგენელი ბგერების ასოებად დაშლა.
კითხვისათვის მზაობა	ცნობს რამდენიმე ასოს.	აცნობიერებს, რომ წიგნის წაკითხვისას ხმამაღლა წარმოთქმული სიტყვები უკავშირდება ნაბეჭდ ტექსტს, რომ ასოები გარკვეულ ბგერებს აღნიშნავს.	იცის, რომ ასოები შეადგენენ სიტყვას, სიტყვები ერთმანეთისგან დაშორებით გამოიყოფიან, სიტყვები შეადგენენ წინადადებებს.	იცის, რომ სასვენი ნიშნებს თავისი მნიშვნელობები აქვს.	ცნობს რამდენიმე ასოს.	ცნობს რამდენიმე ასოს.
წერისათვის მზაობა	გამოთქვამს საკუთარ იდეებს, აზრებს და მზრუნველს მათ ჩაწერას სთხოვს.	ბავშვს შეუძლია ასოებს მიმსგავსებული ჯღაბნა	ბავშვს შეუძლია სიტყვაში არსებული ასოების გამოსახვა.	ბავშვს შეუძლია სიტყვაში არსებული ასოების გამოსახვა.	ბავშვს შეუძლია სიტყვაში არსებული ასოების გამოსახვა.	ბავშვს შეუძლია სიტყვაში არსებული ასოების გამოსახვა.

- ბავშვის განვითარების სფერო - შემეცნებითი განვითარება
- ცნობისმოყვარეობა და ყურადღება

სტანდარტი 4.1.
 ბავშვი ავლენს ცნობისმოყვარეობას სიახლის მიმართ, შეუძლია შეაჩეროს და შეინარჩუნოს ყურადღება მოცემულ ამოცანაზე.

ცნობის მოყვარეობა	იჩენს ახალი მოვლენების შესწავლისა და ახალი გამოცდილების შეძენის ინტერესსა და სურვილს.	ხალისით დადის სასეირნოდ, ახალი ადგილების გასაცნობად.	უფროსის დახმარებით ეძებს ახალ ინფორმაციას მის მიერვე გამორჩეული ინტერესის სფეროსთან დაკავშირებით.	
ყურადღებობა	წარუმატებლობის შემთხვევაშიც კი ცდილობს შეასრულოს მოქმედება და გადაჭრას ამოცანა.	ინარჩუნებს ინტერესს ჩანაფიქრის ან საქმიანობის მიმართ, სანამ ბოლომდე არ მიიყვანს საქმეს, მიუხედავად ხელისშემშლელი ფაქტორებისა.	ისახავს მიზანს და დამოუკიდებლად ცდილობს მის განხორციელებას წინასწარ ჩამოყალიბებული გეგმის მიხედვით.	ჯგუფურ აქტივობებში ყურადღებას ამახვილებს მიზანმიმართულად.

კონცენტრაცია				რომელიმომენტჯგუფისყურადღებულცენტრში
--------------	--	--	--	-------------------------------------

• შემოქმედებითობა და პრობლემის გადაჭრა

სტანდარტი 4.2.

ბავშვი შემოქმედებითად უდგება ყოველდღიურ საქმიანობას და ეძებს პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა გზებს.

შემოქმედებითობა	შეუძლია შეთხზას ამბავი, მოიგონოს ახალი სიტყვები და მელოდია.	იგონებს წესებს ჯგუფური თამაშისთვის.	თამაშობს როლურ თამაშს (მაგ: გაითამაშებენ სამი გოჭის ამბავს) ან სიმბოლურ თამაშს (მაგ: ექიმობანას)	ჩანაფიქრის განხორციელება იყენებს განსხვავებულ ხერხებს (მაგ., ქმნის კუბების განსხვავებულ სტრუქტურას ნახატს).
პრობლემის გადაჭრა	ცვლის ქცევას ახალი ინფორმაციის და გამოცდილების შესაბამისად (მაგ. კუბების კომპის აგებისას, როდესაც ხედავს რომ ენგრევა, ცვლის კონსტრუქციას).	სვამს შეკითხვებს და ელოდება პასუხს, რათა გადაჭრას ესა თუ ის პრობლემა.	მუშაობს ჯგუფის სხვა წევრებთან ერთად პრობლემის გადაჭრაზე და გადაწყვეტილების მიღებისას იყენებს სხვადასხვა სტრატეგიას.	ხვდება, რომ რაღაც კონკრეტულ საკითხზე, საგანზე მუშაობა მისთვის შეიძლება რთული იყოს (მაგ., „ეს ფაზლი - ბევრ პატარა ფირფიტად ან კუბად დანაწევრებული სურათი - ძნელად ასაწყობი იქნება“)

• აზროვნება და კვლევა

სტანდარტი 4.3.

ბავშვი ავლენს გამოცდილების ინტერპრეტაციის, კრიტიკული და სიმბოლოებით აზროვნების უნარს, სწვდება მიზეზ-შედეგობრივ კავშირებს.

სიმბოლური აზროვნება	დრამატულ თამაშში იყენებს წარმოსახვით ობიექტს (მაგ., ასახიერებს	აღწერს იმ საგანს ან პიროვნებას, რომელსაც იმ მომენტში ვერ ხედავს (მაგ. აღწერს, რომ	ცნობს ნახატ სიმბოლოებს, რომლებიც გადმოსცემენ ადგილის დანიშნულებას (მაგ: გადასასვლელის, მიწისქვეშა გადასასვლელის, მედ. პუნქტის, საპირფარეოს აღმნიშვნელ სიმბოლოებს).
---------------------	--	---	--

	მორევის მოძრაობას, როცა ხელში არაფერი უჭირავს).	ძალი, რომელსაც ჰქვია რესი, არის შავი, ყვეს და ხელებით აჩვენებს, რა ზომისაა იგი).			
რეალობა და ფანტაზია	ზღაპრის ან ანიმაციური ფილმის გმირებს რეალურ ადამიანებთან აკავშირებს (მაგ. ამბოზს, 'მამა ცისკარასავით ჰკვიანი და ძლიერია').		შეუძლია დასახელოს ის მომენტი, როცა ფანტაზია ჩართულია რეალობაში (მაგ., „მე მხოლოდ ვთამაშობდი“, _ ამბოზს ბავშვი, როდესაც რაღაც წარმოსახვით თამაშშია ჩართული).		
მიზეზზედ ეგობრიობა	გამოთქვამს ვარაუდს რაიმე ქცევასთან დაკავშირებულ შესაძლო შედეგზე (მაგ.: როდესაც შუქს ჩავაქრობ, დაბნელდება).		შეუძლია ივარაუდოს რაიმე ქცევასთან დაკავშირებული შესაძლო შედეგი (მაგ. კუბს თუ დავადებ ჩაიძირება).		შეუძლია ისე ცდის (ექსპერიმენტს) ჩატარება, რომლითაც ნათლად ჩანს ობიექტი ერთსახის მდგომარეობაში მეთრეში როგორ გადადის (მაგ. წყლით სავსე ჭურჭელი საყინულეში იყინება, ხოლო გამოდებისას ოთახის ტემპერატურაზე და ღლით თოვლის ფიფქი ხელზე დნება).
ინტერპრეტაცია		პრობლემის მოგვარებამდე წინასწარ ცდილობს მოქმედების გააზრებას (მაგ. თუ მეგობარს, ჩემთან თამაში მოუნდება).	აღწერს წარსულში მომხდარ მნიშვნელოვან მოვლენებსა და საინტერესო ამბებს.	ცდილობს მოიპოვოს ინფორმაცია, რათა გაერკვეს მომავალში მოსალოდნელ მოვლენებში.	ჩანაფიქრის განხორციელებას იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს.

კვლევა		აკვირდება სხვადასხვა მოვლენებს და სვამს კითხვებს „რატომ?“.	აკვირდება და იკვლევს ობიექტს ან მოვლენას და სვამს შეკითხვებს ახალი ან დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად.	აჯგუფებს ფრინველებს, ცხოველებსა და ა.შ. ერთი მთავარი ნიშნის, სახეობის მიხედვით.	აღწერს სხვადასხვა მოვლენებს და დღეს მომხდარ მოვლენებს “შედარებითი სიტყვების გამოყენებით” (“დღეს უფრო ვიარეთ, ვიდრე გუშინ“).
--------	--	--	---	---	---

- ბავშვის განვითარების სფერო – დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება:
- დამოუკიდებლობა და ინიციატივა

სტანდარტი 5.1.
ბავშვი ავლენს ინიციატივას და დამოუკიდებლობას.

ავტონომია	ითხოვს დამოუკიდებლობას თამაშის, კვების, ჩაცმის დროს
დამოუკიდებლობა	შეუხსენებლად აბრუნებს საგნებსა და მასალას თავის ადგილას.

არჩევანო	თამაშის დროს დამოუკიდებლად ირჩევს თავის როლს.	შეუძლია დამოუკიდებელი არჩევანის გაკეთება. დამოუკიდებლად ირჩევს საქმიანობას (მაგ., ისეთ თამაშს, რომელიც უკავშირდება მისი გამორჩეული ინტერესების სფეროს).	არჩეულ საქმიანობას დამოუკიდებლად ართ...
----------	---	---	---

ინიციატივა	უერთდება უკვე დაწყებულ თამაშს და ემეხს საკუთარ როლს (ადგილს).	მიჰყავს საუბარი თავისთვის საინტერესო მიმართულებით.	გეგმავს მარტივ საქმიანობას და ასრულებს გეგმას.
------------	---	--	--

• თვითმოვლა

სტანდარტი 5.2.
ბავშვი ავლენს პირადი ჰიგიენისა და თვითმომსახურების უნარ-ჩვევებს.

კვება	ღია დოქში/ჭიქაში ჩასხმულ სითხეს (მინიმუმ 3/4 სავსე) დაღვრის გარეშე გადაადგილებს.		
	შეუძლია საკვების დანით გადასმა.		
ჩაცმა - გახდა	ყოველდღე ერთსა და იმავე დროს, შეუხსენებლად იხდის ტანსაცმელს (მაგ., ძილის წინ).	იცვამს და იხდის დამოუკიდებლად.	ამინდის მიხედვით არჩევს ტანსაცმელს.

	იკრავს ტანსაცმლის წინა მხარეს განთავსებულ ელვას.	
	ხსნის ყველანაირ შესაკრავს (მაგ., თასმა, ელვა და ღილი).	
ტუალის ჩვევა	ტანსაცმელს საჭირო ოთახიდან გამოსვლამდე ისწორებს.	
ჰიგიენა	პირს საპნით იბანს, როდესაც სთხოვენ.	დამოუკიდებლად იბანს ხელს ჭამამდე და ტუალეტის ვიზიტის შემდეგ ისველებს ტანსაცმელს.

	ცხვირს დამოუკიდებლად იხოცავს შეხსენების გარეშე.	უფროსის დახმარებით ივარცხნის თმას.
	გამოყენების შემდეგ რეცხავს კბილის ჯაგრისს და თავის ადგილას აბრუნებს;	

• **დაცულობა**

სტანდარტი 5.3.
ბავშვი ავლენს, რომ თავს დაცულად გრძნობს, ამჟღავნებს ნდობას და უსაფრთხოების წესების ცოდნას.

უსაფრთხოება	იცის სასწრაფოს ნომერი და ისიც, რა შემთხვევაში უნდა გამოიყენოს.	ესმის შუქნიშნის ფერების მნიშვნელობა.	იცის, როგორ ითხოვს შემთხვევაში გამოიყენოს სახანძრო).
	ნებისმიერი საფრთხის/დაშავების შემთხვევაში ატყობინებს უფროსს დახმარების საჭიროებას სიტყვიერად ან ჟესტებით.	იცის, როგორ გამოიყენოს საგნები უსაფრთხოდ.	როლური თამაშის დროს ახდენს
დაცვის განცდა	გამოხატავს ინტერესს სიახლის მიმართ, სვამს კითხვებს, ცდილობს საკუთარი თავის ახალ საქმეში გამოცდას.		თავს გრძნობს უსაფრთხოდ და დაცულად შეუძლია დამოუკიდებლად მოქმედება.

• **ადაპტური ქცევა**

სტანდარტი 5.4.
ბავშვი ამჟღავნებს მოქნილობას და გარემოსა და ყოველდღიური საქმიანობის ცვლილებას უსადაგებს საკუთარ ქცევას:

მოქნილობა	მზრუნველის ხელმძღვანელობით, უმტკივნეულოდ გადადის ერთი მოქმედებიდან მეორეზე, იქცევა გარემოების შესაბამისად.	ამჟღავნებს მოქნილ ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ უსადაგებს ქცევას.
მედობა	ამჩნევს, რომ ყველა უშვებს შეცდომებს და ხვდება, რომ შეცდომების დაშვების გარეშე შეუძლებელია ახლის სწავლა.	

- მიმართულება - ხელოვნება

6.1 ვიზუალური ხელოვნება

სტანდარტი 6.1.
ბავშვი ინტერესდება ვიზუალური ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	ინტერესდება განსხვავებული კულტურიდან წარმოშობილი ვიზუალური ხელოვნების ნამუშევრებით (მაგ., ძველი ეგვიპტის საუკუნეების ეგვიპტული).			
უქმობები	ნახატებისა და სამგანზომილებიანი კონსტრუქციების საშუალებით გადმოსცემს აზრებსა და ემოციებს.	ნახატში ემოციების გამოსახატავად იყენებს ფერებს.	შეუძლია დახატოს რთული სქემატური ნახატი – ადამიანის ფიგურა, მრავალი დეტალით.	პერწავს რამდენიმე ნაპლასტილინით ან თიხის ბურთულით.

თ ბ ა მ ო ხ ა ტ ვ ა				
--	--	--	--	--

6.2. საშემსრულებლო ხელოვნება

სტანდარტი 6.2.

ბავშვი ინტერესდება საშემსრულებლო ხელოვნებით და იყენებს მას თვითგამოხატვისთვის.

ეს თე ტი კა და კრ იტ იკ უს ლო ი დამოკიდებ ულება	ინტერესდება სხვადასხვა ქვეყნების, რეგიონისა და კულტურის მუსიკალური ინსტრუმენტებით, ცეკვებით, მუსიკის ქ...			
შემოქ მედებ ითი თვით გამოხ ატვა	მუსი კა	ცვლის ნაცნობი სიმღერების ტექსტს ან მელოდიას, მონაწილეობს რიტმულ-ინტონაციურ იმპროვიზაციებში, თამაშობებში.	შეუძლია რიტმის შექმნა დასარტყამი ინსტრუმენტებით და ხმოვანების სიმღერის შეცვლა: ჩქარა _ ნელა; ხმამაღლა _ ხმადბლა.	შეუძლია იმღერ...

	<p>დრამა მონაწილეობს მზრუნველის/აღმზრდელის მიერ მართულ თეატრალიზებულ თამაშებში.</p>	<p>მონაწილეობს როლურ თამაშებში, შეუძლია როლის განსახიერება, შეესაბამება საკუთარი ცხოვრებიდან (ახლო წარსულიდან) ან ამა თუ იმ ამბიდან.</p>
--	---	--

- **თემატური მიმართულება - წიგნიერება**

წიგნიერების საბაზისო უნარები

სტანდარტი 7.1.				
ბავშვი ინტერესდება და სიამოვნებას იღებს მხატვრული ნაწარმოებით.				
ესთეტიკა და კრიტიკული დამოკიდებულება	ყურადღებით ისმენს სხვადასხვა ხალხების ლეგენდებს და ზღაპრებს.		წიგნის გარშემო გამართული დიალოგისას შეუძლია შეაფასოს, ივარაუდოს, დაგეგმოს, გადაჭრას პრობლემა.	ითხოვს, რომ წაუკითხონ წიგნები.
წიგნთან ურთიერთობა	გამოთქვამს საკუთარ აზრს იმის შესახებ, მოთხრობის რომელი ნაწილი მოეწონა და რომელი - არა.	ბავშვს თითქმის ყოველთვის ესმის ზეპირად მოთხრობილი ან წაკითხული ზღაპრები და ისტორიები.	იცის, რომ ნაბეჭდი შეიცავს აზრს და სხვა გზით გვაწვდის რაიმე ინფორმაციას ან გვიყვება ამბავს.	იცის, რომ ნაბეჭდი განსხვავდება ილუსტრაციებისგან.
შემოქმედებითი თვითგამოხატვა	დამოუკიდებლად იგონებს მარტივ ამბავს და შეუძლია მისი ილუსტრირება ან მზრუნველს სთხოვს მის ჩაწერას.		წიგნის გარშემო გამართული დიალოგისას შეუძლია განმარტოს, ისაუბროს საკუთარ გამოცდილებაზე, ემოციებზე,	ბავშვს შეუძლია რთული ან მისი გადაჭრის და ქმედება კავშირებით.

- **თემატური მიმართულება – მეცნიერება**

- **მე და ჯანსაღი ცხოვრება**

სტანდარტი 8.1.
ბავშვი სწავლობს ცხოვრების ჯანსაღი წესს, სწორად კვებას, ჰიგიენას და ფიზიკურ აქტივობას.

ფიზიკური აქტივობა	სიხარულით ერთვება სხვადასხვა ფიზიკურ აქტივობაში (მაგ., დარბის, დაცოცავს, დახტის).		ყოველდღიურად მონაწილეობა აქტივობებში (ცეკვავს, თამაშებს „ლახტს“, „წიწნა“).
ჯანსაღი ქვევა	არჩევს ჯანსაღ ქვევას არაჯანსაღისაგან.	ესმის, რომ ზოგიერთი ქმედება საშიში და საზიანოა (მაგ., მოწევა, დალევა და სხვ.).	ასახელებს, რა სარგებლობა მოაქვს კვების ძირითად ნივთიერებებს (მაგ.: რძე კარგია ძვლების ზრდისათვის).
ანატომია	ერთვება საუბარში სხეულის ნაწილებისა და შინაგანი ორგანოების დანიშნულებაზე.		

• დედამიწა და გარემო

სტანდარტი 8.2.				
ბავშვი აკვირდება და შეისწავლის ბუნებას და მასთან ადამიანების ურთიერთდამოკიდებულებას.				
ბუნება	არაცოცხალი ბუნება	არაცოცხალ და ცოცხალ ბუნებას აკვირდება და შეისწავლის ჩანაწერების, ჩანახატებისა და სურათების შეგროვებით და სხვებსაც უზიარებს.	აკვირდება და აღწერს ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნებისათვის დამახასიათებელ ნიშან-თვისებებს, განვითარების ციკლს და სხვ. (მაგ.: თესლი _ ღერო _ ფოთოლი _ ნაყოფი და ა.შ.).	უფროსის დახმარებით აღწერს ცხოველებს, მცენარეებსა და გარემოს შორის ურთიერთდამოკიდებულებას.
	ცოცხალი ბუნება	ამჩნევს და სვამს შეკითხვებს ცხოველების, მცენარეების ზრდისა და ცვლილებების შესახებ, ასევე შეუძლია მარტივად მოყვეს, თუ როგორ იზრდება და იცვლება მცენარე, ცხოველი.		

	წელიწადის დროები	საუბრობს წელიწადის დროებზე და აღწერს მათთვის დამახასიათებელ ამინდს შესაბამისი სიტყვების გამოყენებით (მაგ., მზიანი, წვიმიანი, თოვლიანი).	იცის, რა ცვლილებები ხდება ბუნებაში წლის განმავლობაში და იცის მათი სახელები (გაზაფხული, ზაფხული, შემოდგომა, ზამთარი).
--	------------------	---	--

ეკოლოგია	ადამიანის ქმედებებიდან, განასხვავებს, რომელია გარემოსთვის უსაფრთხო და რომელი - საფრთხის შემცველი (მაგ., ნაგვის დაყრა აზიანებს მცენარეებს; მოვლა ხელს უწყობს ზრდას).	უფროსებთან ერთად შეუძლია განსაზღვროს, ბუნების დასახმარებელი ღონისძიებები (მაგ., იცის, რომ სადაც ტყე გაკაფულია, იქ ახალი ხეები უნდა დავრგოთ).	იცის, თუ როგორ უნდა მოუწოდოთ ყოველდღიურობაში ახორციელებს (მაგ.: ქუჩაში ნაგვის ტოვებს, ხეს ტოტს არ სტეხს).
----------	---	--	---

• **სხეული და მოვლენები**

სტანდარტი 8.3.
ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა საგნებისა და მოვლენების ფიზიკურ მახასიათებლებს.

ქიმია	გამოთქვამს ვარაუდს რა მოხდება კვლევის დროს (მაგ., „ყინული წყლად გადაიქცევა“).	შეუძლია ისეთი ცდის (ექსპერიმენტის) ჩატარება, რომლითაც ნათლად ჩანს ობიექტი ერთი სახის მდგომარეობიდან მეორეში როგორ გადადის (მაგ.: წყლით სავსე ჭურჭელი საყინულეში იყინება, ხოლო გამოღებისას ოთახის ტემპერატურაზე თბება და ღვება, თოვლის ფიფქი ხელზე დნება).	შეუძლია განსაზღვროს, სხვად რამდენად განსხვავებული შედეგითელი ფერის შერევით ნარი ლურჯის შერევით _ მწვანე).
ფიზიკა	უზიარებს ადამიანებს საკუთარ დაკვირვებებს ფიზიკური მოვლენების შესახებ და ადარებს მათ დაკვირვებებთან (მცისარტყელა ჩნდება. შენც დაგინახავს?“).		

• **ადამიანი და მსოფლიო**

სტანდარტი 8.4.
ბავშვი ინტერესდება და ეცნობა სივრცეს, დროს, სხვადასხვა კულტურას, ტრადიციებს, სამოქალაქო საკითხებს.

სივრცე	იცის, რომ გზებზე საგზაო ნიშნებია დამონტაჟებული. ქუჩებს სახელები აქვთ, სახლებს კი – ნომრები.	არჩევს მარჯვენას და მარცხენას საკუთარი სხეულის ნაწილებზე.	საუბარში იყენებს ადგილმდებარეობის აღმნიშვნელ ისეთ სიტყვებს, როგორცაა “ახლოს”; “შორს”; “წინ”; “უკან”.	შეუძლია აგისხნათ, მიგასწავლოთ გზა (მაგ: თავისი სახლისკენ: “ჩემი სახლი არის საცურაო აუზთან”).	იცის, რომ ცხოვრობს ქვეყანაში, რომელიც არის თუ სხვა ქვეყანა.
დრო	თანამიმდევრულად აღწერს რომელიმე მარტივი ამბის ან მოვლენის მიმდინარეობას.	შეუძლია წელიწადის დროებისა და კვირის დღეების დასახელება.	შეუძლია გადმოსცეს საკმაოდ რთული ამბავი, ისტორია სწორი თანმიმდევრობით (მაგ.: ისტორია, რომელიც რამდენიმე მოქმედებისაგან შედგება და რამდენიმე პერსონაჟი ჰყავს).	ადეკვატურად იყენებს დროის აღმნიშვნელ სიტყვებს – გუშინ, დღეს, ხვალ; სწორად პასუხობს კითხვაზე, როგორი ამინდი იყო გუშინ.	საკუთარ საუბარში იყენებს დროის აღმნიშვნელ სიტყვებს.
კულტურა და ტრადიციები	ცნობს ეროვნულ მუსიკას, ცეკვას, საკვებს, ტანსაცმელს.		ბავშვმა იცის და შეუძლია თქვას, რა განსხვავებაა და რა მსგავსებაა მისი ოჯახსა და მისი მეგობრის ოჯახს შორის.	ყვება ეროვნულ ხალხურ მუსიკას, ცეკვას, საკვებს, ტანსაცმელს.	
მოქალაქეობა	ასახელებს ფულის ერთეულს (ლარი, თეთრი).	ავლენს ლიდერობის/წამყვანობის სურვილს საქმიანობაში ან მზრუნველს სთავაზობს დახმარებას.	ჯგუფური არჩევანის გაკეთებისას შეუძლია ხმის მიცემით დააფიქსიროს თავისი პოზიცია (მაგ.: კენჭი ვუყაროთ, რომელი თამაში ვითამაშოთ).	მონაწილეობას იღებს წესების შემუშავებაში აუცილებლობა (მაგ. ჯგუფში ქცევის წესები).	მსჯელობს საკუთარ ძირითად უფლებებზე და მოვალეობებზე.

• რიცხვები და სიდიდეები

სტანდარტი 8.5.
ბავშვი იყენებს მათემატიკურ უნარებს.

საგნების დაჯგუფება	ახარისხებს საგნებს სხვადასხვა ნიშნის მიხედვით, ხსნის რატომ დააჯგუფა ისინი ამ პრინციპით.	შეუძლია გაიმეოროს და განავრცოს გარკვეული წესი თანმიმდევრობა (მაგ.: გაიმეოროს ორი მოქმედების თანმიმდევრობა, ორი გააგრძელოს თანმიმდევრობა: წითელი ბურთი _ ლურჯი, წითელი შეავსოს ნახატი).	
ამოიცნობს და ასახელებს რამდენიმე ფერს.			
ფორმა და სივრცითი აღქმა	ამოიცნობს და გეომეტრიული სახელწოდებით მოიხსენიებს რამდენიმე სამგანზომილებიან ფორმას (მაგ., სფერო, კუბი, ცილინდრი, პირამიდა, კონუსი).	ასახელებს მარტივ გეომეტრიულ ფიგურებს (სამკუთხედი, ოთხკუთხედი, წრე), იცის მათი ელემენტარული მახასიათებლები (მაგ.: ოთხკუთხედს ოთხი კუთხე, ოთხი წვერო აქვს; წრე მრგვალია).	შეუძლია დახატოს კვადრატი, სამკუთხედი
რიცხვები	იცის, რომ რიცხვი აღნიშნავს რაოდენობას (მაგ., იღებს იმდენ ვაშლს, რამდენსაც სთხოვენ).	ესმის, რომ დათვლის დროს ბოლო რიცხვი წარმოადგენს საგნების მთელ რაოდენობას.	შეუძლია რიცხვის
ამოიცნობს ციფრების სიმბოლოს ათამდე.		დამოუკიდებლად ითვლის 21-მდე.	ასრულებს მათემატიკურ გამოკვლევას 10-ის აქტიულობაში სათანადო გამოყენებით (მაგ. ახლა ორი აქვს).
ბ ა ფ ო მ კ ა	ადეკვატურად იყენებს სივრცისა და მასის აღმნიშვნელ სიტყვებს (გრძელი, მოკლე, მძიმე და მსუბუქი);	მზარეულობის დროს შეუძლია აწონოს ინგრედიენტები (ამა თუ იმ კერძისთვის საჭირო პროდუქტების ნაერთი, მასალა) უფროსის დახმარებით.	ესმის, რომ რაოდენობა რჩება იგივე, მიუხედავად ობიექტის ფორმის ცვლილებისა.

• ადამიანები და მანქანები

სტანდარტი 8.6.

ორიენტირებული დაწესებულების უმთავრესი ამოცანა ამგვარი სივრცის შექმნა და მოწყობაა. კეთილდღეობის შეგრძნება თანაბრად მნიშვნელოვანია, როგორც თითოეული ბავშვისთვის, ისე - დაწესებულების ყველა თანამშრომლისთვის. მხოლოდ ასეთი გარემო ხდის შესაძლებელს და ხელს უწყობს, ერთი მხრივ, თითოეული ბავშვის მრავალმხრივ, ჰარმონიულ განვითარებას და მეორე მხრივ, თანამშრომლების მოტივირებას, უკეთ იზრუნონ ბავშვსა და საკუთარ პროფესიულ განვითარებაზე. ამ თავში მოცემული სტანდარტების შესრულება მნიშვნელოვანი წინაპირობაა დაწესებულებაში ბავშვთა და ზრდასრულთა კეთილდღეობის შესაქმნელად.

სტანდარტი 1.1. დაწესებულება ზრუნავს თითოეული ბავშვისა და თანამშრომლის ფიზიკური ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვაზე

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულებას აქვს დოკუმენტი, სადაც მკაფიოდ არის გაწერილი თითოეული ბავშვისა და პერსონალის ჯანმრთელობის დაცვის პროცედურები (მაგ. როგორ ვიქცევით გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების დროს, როდესაც ბავშვს სჭირდება მედიკამენტების მიღება და ა.შ.), ასევე ინფექციური დაავადებების გავრცელების პრევენციის მექანიზმები;
 - უშუალოდ ბავშვთან მომუშავე საგანმანათლებლო პერსონალს აქვს პირველადი გადაუდებელი დახმარების შემსწავლელი თეორიული და პრაქტიკული კურსის გავლის დამადასტურებელი სერტიფიკატი;
 - დაწესებულებას აქვს საგანგებო სიტუაციების მართვის მექანიზმი, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა პირთა პასუხისმგებლობებს საგანგებო სიტუაციებისას (ხანძარი, მიწისძვრა, წყალმოვარდნა, ქარიშხალი, მეწყერი, ზვავი და სხვა);
 - დაწესებულებაში უზრუნველყოფილია თითოეული ბავშვის პირადი ჰიგიენის ნორმების (ხელის დაბანა, საპირფარეშოს მოხმარება, კბილების გახეხვა) დაცვა;
 - თითოეულ ბავშვს აქვს დასვენებისა და ძილის საჭიროების დაკმაყოფილების შესაძლებლობა;
 - ბავშვებს აქვთ მოძრავი თამაშების ეზოში (მინიმუმ ერთი საათი სრული დღის შემთხვევაში), ხოლო ძლიერი უამინდობის შემთხვევაში (ქარიშხალი, სეტყვა, ძლიერი ყინვა) შენობაში თამაშის შესაძლებლობა;
- 1.1.7. დაწესებულების როგორც შიდა სივრცეში, ისე ეზოში იკრძალება თამბაქოს მოწევა და ალკოჰოლური სასმელების მოხმარება;
- დაწესებულებას შემუშავებული აქვს დაწესებულების ტერიტორიიდან ბავშვების გაყვანის შემთხვევაში (ექსკურსია, ლაშქრობა და სხვა) უსაფრთხოების დამატებითი წესები, მშობელთა ინფორმირების ფორმები და სხვა;
 - ეზოში ყოფნისას თითოეული ბავშვი ჩაცმულია ამინდის შესაბამისად. დაწესებულება უზრუნველყოფს სათადარიგო სამოსს/ფეხსაცმელს, რომ ყველა ბავშვმა შეძლოს ნებისმიერ ამინდში გარეთ ყოფნა.

სტანდარტი 1.2. დაწესებულება ზრუნავს თითოეული ბავშვისა და დაწესებულების ყველა თანამშრომლის ემოციური უსაფრთხოების დაცვაზე

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების ფიზიკური გარემო ნაცნობია თითოეული ბავშვისთვის – ყოველმა მათგანმა იცის შენობისა და ეზოს ძირითადი ობიექტების ფუნქციური დანიშნულება;
- თითოეულ ბავშვსა და დაწესებულების ყველა თანამშრომელს აქვთ პირადი სივრცე მიკუთვნებულობის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად;
- დაწესებულების გარემო თითოეული ბავშვისთვის პროგნოზირებადია – ყოველმა მათგანმა იცის საქმიანობათა თანმიმდევრობა და რას მოელიან მისგან;
- დაწესებულებაში წახალისებულია თითოეული ბავშვის მიერ იდეებისა და აზრების თავისუფალი გამოხატვა;
- დაწესებულების თანამშრომლები კეთილგანწყობილნი და ემოციურად გაწონასწორებულნი არიან ერთმანეთისადმი და ბავშვებთან ურთიერთობისას;
- დაწესებულების თანამშრომლები პატივს სცემენ თითოეული ბავშვის ემოციებს და ადეკვატურად რეაგირებენ მათზე – გამოხატავენ ემპათიას;
- თითოეული ბავშვი უმეტესად აქტიურადაა ჩართული საგანმანათლებლო პროცესში, ძირითადად, გამოხატავს დადებით ემოციებს, არ შფოთავს და არ იმაბეზა;
- თითოეულ ბავშვს აქვს როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი ემოციების გამოხატვის საშუალება იმგვარი ფორმით, რომელიც ზიანს არ მიაყენებს სხვებს და საკუთარ თავს;
- თითოეული ბავშვის სახლიდან ბაღში ტრანზიციის პროცესი ისეა დაგეგმილი, რომ უზრუნველყოფილია ბავშვების ემოციური უსაფრთხოება;
- ბავშვის მიღების შემთხვევაში, რომლის მშობლიური ენა არ არის ქართული, დაწესებულება რეკომენდაციას აძლევს მშობელს, ოჯახში შენარჩუნდეს მშობლიურ ენაზე საუბარი და არ მოხდეს ენების არევა, რათა ბავშვისთვის ახალ ენობრივ გარემოში მოხვედრა ნაკლებად სტრესული იყოს.

სტანდარტი 1.3. თითოეულ ბავშვს აქვს არჩევანის თავისუფლება და გადაწყვეტილების მიღების საშუალება, საკუთარი ინტერესების შესაბამისად

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები ხელს უწყობენ თითოეული ბავშვის დამოუკიდებლობას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი აკვირდებიან, უსმენენ თითოეულ ბავშვს, ითვალისწინებენ ბავშვის მოსაზრებებსა და ინტერესებს;
- თითოეული ბავშვი არის საგანმანათლებლო პროცესის დაგეგმვისა და განხორციელების უშუალო მონაწილე;
- თითოეულ ბავშვს ყოველდღიურად აქვს საშუალება, აირჩიოს საქმიანობები და გამოსაყენებლისაგანმანათლებლო რესურსი როგორც ჯგუფში, ისე – მის გარეთ.

სტანდარტი 1.4. დაწესებულების თანამშრომლები ქმნიან არამალადობრივ და არადისკრიმინაციულ გარემოს

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები იცავენ ბავშვის უფლებათა კონვენციით, ბავშვის უფლებათა კოდექსითა და საქართველოს კონსტიტუციით გათვალისწინებულ უფლებებს;
- დაწესებულების თანამშრომლებს შეუძლიათ ძალადობის სხვადასხვა ფორმის (უფლებელყოფა ან/და ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, ეკონომიკური, სექსუალური ძალადობა ან იძულება) ნიშნების ამოცნობა;
- დაწესებულების თანამშრომლები იცნობენ კანონმდებლობით დადგენილ ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის (რეფერირების) პროცედურებს და ბავშვზე ძალადობის შემთხვევაში, მოქმედებენ აღნიშნული პროცედურების შესაბამისად (ბავშვზე ძალადობის ეჭვის გაჩენის შემთხვევაში ხდება ადგილზე შემთხვევის გაანალიზება და საჭიროების შემთხვევაში რეფერირება საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და/ან სსიპ სახელმწიფო ზრუნვისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დახმარების სააგენტოს ინფორმირება);
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი იყენებენ პოზიტიურად ფორმულირებულ დებულებებსა და მართვის სტრატეგიებს. ბავშვთან ურთიერთობისას, ამკრძალავი და დამამინებელი სიტყვების, ტყუილის გამოყენება დაუშვებელია;
- დაწესებულების თანამშრომლები იცავენ თითოეული ბავშვისა და ოჯახის შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალურობას, არ განიხილავენ ბავშვს/ბავშვის ოჯახს მისი და სხვა ბავშვების, ან სხვა ბავშვის მშობლების ან სხვა თანამშრომლების თანდასწრებით;
- დაწესებულების თანამშრომლების დამოკიდებულება თითოეული ბავშვისა და უფროსის მიმართ არადისკრიმინაციულია;
- დაწესებულების თანამშრომლები უყურადღებოდ არ ტოვებენ ბავშვებისა თუ უფროსების მიერ სხვადასხვა ნიშნის საფუძველზე (ეთნიკური, ენობრივი, რელიგიური, განსხვავებული საჭიროებების, ასაკის და სხვა) გამოვლენილ დისკრიმინაციულ დამოკიდებულებას ან ქცევას და ხელს უწყობენ სტერეოტიპული დამოკიდებულებების შეცვლას;
- დაწესებულების თანამშრომლები მუშაობენ მშობლებთან ბავშვთა უფლებებთან დაკავშირებით ცნობიერების ამაღლების მიზნით.

სტანდარტი 1.5. დაწესებულების თანამშრომლები ქმნიან რელიგიური ინდოქტრინაციისა და პროზელიტიზმისგან თავისუფალ გარემოს

სტანდარტის ინდიკატორები:

- 1 დაწესებულების თანამშრომლები იცავენ რელიგიურ ნეიტრალიტეტს;
- საჯარო დაწესებულების შენობასა და ეზოში არ არის გამოფენილი რელიგიური სიმბოლიკა;
- აღმზრდელ-პედაგოგები და აღმზრდელები არ ასხვავებენ ბავშვებს რელიგიური ნიშნით, არ იყენებენ შეურაცხმყოფელ ტერმინოლოგიას რელიგიური ჯგუფების/კონფესიების მისამართით;
- საჯარო დაწესებულების საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო პროგრამა თავისუფალია რელიგიური სწავლებისგან.

მუხლი 11.

სტანდარტი 2. კურიკულუმი და მეთოდოლოგია

კურიკულუმი და მისი განხორციელების გზები მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს სკოლამდელი განათლების ხარისხს. დაწესებულება ხელმძღვანელობს ბავშვზე ორიენტირებული კურიკულუმით, რომლის მიზანიც ბავშვის მრავალმხრივი განვითარებაა. დაბალანსებული კურიკულუმი გულისხმობს თითოეული ბავშვის სოციალურ, ემოციურ, ფიზიკურ და შემეცნებით განვითარებას. ბავშვის, მისი ქცევის წამყვანი ფორმის, თამაშის აღიარება და ამ ყველაფრის საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისთვის გამოყენება კურიკულუმის ხარისხის განმსაზღვრელი მნიშვნელოვანი ინდიკატორია. ხარისხის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მაჩვენებელი ბავშვის, როგორც აქტიური მასწავლებლისა და მკვლევარის, აღიარება, მისი შემოქმედებითობისა და ცნობისმოყვარეობის მხარდაჭერაა. თითოეული ბავშვის ასაკის, განვითარების, ინდივიდუალური თავისებურებებისა და საჭიროებების შესაბამისი გარემოსა და რესურსის შეთავაზებაც ხარისხიანი კურიკულუმის ინდიკატორია.

ამ თავის სტანდარტებში მოცემულია ის მეთოდოლოგიური საშუალებები, რომლებიც ხელს უწყობენ ბავშვის მრავალმხრივ განვითარებას ბავშვის განვითარების სტანდარტების მიღწევის მიზნით.

სტანდარტი 2.1. თამაშის საგანმანათლებლო პროცესის წარმართვის ძირითადი ხერხია

სტანდარტის ინდიკატორები:

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელმძღვანელობენ თამაშზე დაფუძნებული კურიკულუმით;
- დაწესებულებაში ყოფნისას თითოეული ბავშვი დროის უმეტეს ნაწილს ატარებს თამაშში. თამაში დღის განრიგის მნიშვნელოვანი კომპონენტია;
- აღმზრდელ-პედაგოგისა და აღმზრდელის მიერ ინიცირებული საქმიანობები თამაშის ფორმით მიმდინარეობს;
- დღის განმავლობაში თითოეულ ბავშვს აქვს სხვადასხვა ტიპის (მათ შორის, წარმოსახვითი, წესებიანი, მოძრავი, შემოქმედებითი) თამაშში ჩართვის საშუალება;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თამაშის ელემენტებს იყენებენ რუტინული საქმიანობებისა და ტრანზიციის დროს (მაგ., როდესაც ბავშვები ემზადებიან ეზოში გასასვლელად, ბრუნდებიან ეზოდან ან საუზმის შემდეგ ემზადებიან წრეში შეხვედრისთვის);
- ბილინგვურ ჯგუფებში ქართული ენის ათვისება ხდება თამაშისა და რეალური კომუნიკაციის გზით (მაგ: არ ხდება სიტყვების უკონტექსტოდ დაზეპირება და ა.შ.).

სტანდარტი 2.2. თამაშის დროს თითოეულ ბავშვს აქვს შესაძლებლობა, თავისუფლად, შემოქმედებითად გამოიყენოს ჯგუფისა და ეზოს საგანმანათლებლო რესურსი

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულებაში არსებული საგანმანათლებლო რესურსი თითოეული ბავშვისთვის ხელმისაწვდომია. მათ ეძლევათ საშუალება, თავისუფლად მოიძიონ და გამოიყენონ ეს რესურსები;

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ახალისებს თითოეული ბავშვის შემოქმედებითობასა და გამომგონებლობას საგანმანათლებლო რესურსის გამოყენებისას;
- როგორც ჯგუფის, ასევე ეზოს საგანმანათლებლო რესურსი უბიძგებს ბავშვებს შემოქმედებითი და კვლევითი საქმიანობებისკენ.

სტანდარტი 2.3. დაწესებულება ხელმძღვანელობს კურიკულუმით, რომელიც ორიენტირებულია თითოეული ბავშვის მრავალმხრივ, ჰოლისტიურ განვითარებაზე

სტანდარტის ინდიკატორები:

- კურიკულუმი უზრუნველყოფს თითოეული ბავშვის წინსვლას განვითარების ყველა სფეროში (ფიზიკური და სენსორული განვითარება, სოციალურ-ემოციური განვითარება, კომუნიკაციური უნარების, ენისა და მეტყველების განვითარება, შემეცნებითი განვითარება, დამოუკიდებლობა და ადაპტური ქცევის განვითარება);
- თითოეულ ბავშვს აქვს საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენის საშუალება (ფიზიკური, გონებრივი, შემოქმედებითი, კვლევითი, სოციალური და სხვა);
- თითოეულ ბავშვს აქვს საშუალება, დაიკმაყოფილოს ცნობისმოყვარეობა, ჩაატაროს ექსპერიმენტები, გააკეთოს აღმოჩენები;
- თითოეულ ბავშვს აქვს ინფორმაციისა და ცოდნის თანატოლებისთვის გაზიარების საშუალება;
- თამაშის დროს თითოეულ ბავშვს აქვს საკუთარი ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენების შესაძლებლობა ახალი უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის შესაძენად;
- თითოეულ ბავშვს აქვს იმ ტიპის რისკიან თამაშში ჩართვის შესაძლებლობა, რომელიც არ შეიცავს საფრთხეს ჯანმრთელობისთვის;
- ბავშვებს, რომელთა მშობლიური ენა არ არის ქართული, აქვთ ინფორმაციისა და ცოდნის მშობლიურ ენაზე გაზიარების შესაძლებლობა.

სტანდარტი 2.4. კურიკულუმით განსაზღვრული საგანმანათლებლო პროცესი მრავალფეროვანი, განმავითარებელი, ასაკისა და თითოეული ბავშვის განვითარების შესაბამისია

სტანდარტის ინდიკატორები:

- საგანმანათლებლო პროცესი მიმდინარეობს როგორც დაწესებულების შენობაში, ისე - ეზოში;
- საქმიანობები ხორციელდება როგორც დაწესებულების ტერიტორიაზე, ისე - მის გარეთ (ექსკურსიები, ლაშქრობები, სტუმრის ვიზიტები დაწესებულების სივრცეში და სხვა);
- აღმზრდელ-პედაგოგისა და აღმზრდელის მიერ გამოყენებული მეთოდები და განხორციელებული საქმიანობები ითვალისწინებს ბავშვების ინტერესებს და მათი ასაკისა და განვითარების შესაბამისია;
- თითოეულ ბავშვს შეუძლია ნებისმიერ საქმიანობაში ჩართვა და აქვს არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა;
- თითოეულ ბავშვს აქვს როგორც ინდივიდუალურად, ისე წყვილებში, მცირე და დიდ ჯგუფებში თამაშის შესაძლებლობა.

სტანდარტი 2.5. დღის განრიგი არის მოქნილი, პროგნოზირებადი და მრავალფეროვან გამოცდილებას სძენს თითოეულ ბავშვს

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დღის განრიგში ერთმანეთს ენაცვლება ფიზიკურად აქტიური და ნაკლებად აქტიური საქმიანობები;
- დღის განრიგში მონაცვლეობითია მცირე და დიდი ჯგუფებისთვის განსაზღვრული საქმიანობები. დიდი ჯგუფების საქმიანობისთვის გამოყოფილი დრო მინიმალურია;
- დღის მანძილზე უზრუნველყოფილია მრავალფეროვანი გამოცდილებები;
- ყოველდღიურ განრიგში ბავშვის მიერ ინიცირებული საქმიანობებისთვის გათვალისწინებული დრო აღემატება აღმზრდელ-პედაგოგისა და აღმზრდელის მიერ ინიცირებული საქმიანობებისთვის განკუთვნილ დროს;
- განრიგი მაქსიმალურად ითვალისწინებს თითოეული ბავშვის საჭიროებებსა და ინდივიდუალურ ტემპს (კმაყოფილდება თითოეული ბავშვის საჭიროებები და ინტერესები), საქმიანობაში ჩართულ ნებისმიერ ბავშვს აცდიან პროცესის დასრულებას და არ აჩქარებენ;
- ტრანზიციის დროს არცერთ ბავშვს არ უწევს ხანგრძლივად ლოდინი.

მუხლი 12.

სტანდარტი 3. ფიზიკური გარემო

ფიზიკური გარემო ერთ-ერთ წამყვან როლს ასრულებს ბავშვის მრავალმხრივ განვითარებაში. იგი გულისხმობს დაწესებულების არა მხოლოდ შიდა, არამედ გარე სივრცესაც, საგანმანათლებლო რესურსსა და აღჭურვილობას. დაწესებულების თანამშრომლების მიზანი ფიზიკური გარემოს იმგვარად მოწყობაა, რომ მან მაქსიმალურად შეუწყოს ხელი თითოეული ბავშვის შესაძლებლობების გამოვლენას, უნარების განვითარებას, ახალი გამოცდილების მიღებას, შეთავაზებული საგანმანათლებლო რესურსის აღმოჩენასა და შემოქმედებითად გამოყენებას. ფიზიკური გარემოს თითოეული ბავშვის ინტერესებზე მორგება, მათი ასაკობრივი და განვითარების საჭიროებების გათვალისწინება ხარისხიანი საგანმანათლებლო პროგრამის უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა.

სტანდარტი 3.1. დაწესებულების შიდა და გარე სივრცეები მოწყობილია უნივერსალური დიზაინისპრინციპების გათვალისწინებით

სტანდარტის ინდიკატორები:

- გარემო არის უსაფრთხო, კომფორტული, ხელმისაწვდომი და ადვილად გამოსაყენებელი ყველასთვის;
- დაწესებულების შენობა და ეზო ადაპტირებულია სპეციალური საჭიროების მქონე თითოეული ბავშვისთვის და ხელს უწყობს საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო პროცესში მათ ჩართულობას;
- გარემო იმგვარადაა მოწყობილი, რომ არსებული ინვენტარი და ნივთები მყუდროს ხდის მას (მაგალითად: ფარდები, ხალიჩა, ბალიშები, რბილი ავეჯი და სხვა);

- სივრცეში გადაადგილება თითოეული ბავშვისთვის ზედმეტი ძალისხმევის გარეშე შესაძლებელი;
- გარემო მარტივად აღსაქმელია - განთავსებულია ვიზუალური მინიშნებები;
- ფიზიკური გარემო შეცდომებისადმი ტოლერანტულია (ადაპტირებულია ფუნქციური დანიშნულების შესაბამისად) და იმგვარადაა მოწყობილი, რომ უნებლიე ქმედებებისას შემცირებულია საფრთხის შემცველი შემთხვევების ალბათობა;
- თითოეული ბავშვის ნამუშევარი და სხვა ვიზუალური მასალა, ძირითადად, ბავშვის სიმაღლეზეა გაკრული;
- საჭიროების შემთხვევაში, ჯგუფის სივრცე იძლევა ავეჯის გადაადგილების საშუალებას;
- დაწესებულების შიდა და გარე სივრცეები (შენობა, ეზო) ისეა დაგეგმარებული, რომ შესაძლებელია ბავშვის ყველა ძირითადი ფიზიკური საჭიროების დაკმაყოფილება;
- საჭიროების შემთხვევაში ხდება სსმ ბავშვისთვის დამატებითი აღჭურვილობის და სპეციალური მასალის შეტანა (მაგ., ვოქერი, სპეციალური სკამი, მაგიდა, ჰამაკი, საქანელა, სარწევლა სკამი, პორტატული პანდუსი, დამხმარე ტექნოლოგია, სპეციალური სათამაშოები/მოწყობილობები);
- ახალი რესურსების და ინვენტარის შეძენისა და დამატებისას გათვალისწინებულია სსმ ბავშვების სპეციალური საჭიროებები, მაგალითად:
 - 1) მხედველობითი საჭიროებების მქონე ბავშვებისთვის: ვიზუალურად მასტიმულირებელი მასალა; მულტისენსორული რესურსები და ნივთები; შეხებითი და სმენითი შეგრძნებების ინფორმაციული რესურსები და სათამაშოები; მასალა მინიშნებების გამრავალფეროვნებისთვის და კონტრასტული ფონის შესაქმნელად; აუდიო წიგნები, ინტერაქტიული მოთხრობები, დიდი შრიფტით დაბეჭდილი წიგნები, სანათი, გამადიდებელი, ტაქტილური ეკრანი/აიპედი და სხვა;
 - 2) სმენითი საჭიროებების მქონე ბავშვებისთვის: ვიზუალური რესურსი; მასალები ვიზუალური მიმანიშნებლების დასამზადებლად; დასურათებული წიგნები ყოველდღიური და თემატური ლექსიკური მარაგის გასამდიდრებლად; აუდიო/ვიდეო მასალა ჟესტურ ენაზე თარგმანით და სხვა;
 - 3) ფიზიკური შეზღუდვების და სენსორული გადამუშავების სირთულეების მქონე ბავშვებისთვის: ადაპტირებული მასალა და რესურსები, მაგ სპეციალური მაკრატელი, ფაზლი ხელის მოსაკიდებლებით, მსხვილი ზომის ფანქრები, მოკლე, მსხვილტარიანი ფუნჯები; სალექი მილი, ელასტიური რეზინი, ვიბრაციული სათამაშოები, მასალა საგნებზე დამატებითი ტარის დასამზადებლად (ნაჭრის, რეზინის საშუალებით კოვზის, ჯაგრისის, ფანქრის ტარის გამსხვილება) და სხვა;
- დაწესებულებაში ხელმისაწვდომია რესურსი სხვადასხვა სპეციფიური საჭიროების მქონე პირებისთვის.

სტანდარტი 3.2. დაწესებულების შიდა და გარე სივრცე მოწყობილია შერჩეული მეთოდოლოგიისა და კურიკულუმის შესაბამისად

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების სივრცეში ავეჯის განლაგება შერჩეული მეთოდოლოგიის შესაბამისია;
- საგანმანათლებლო რესურსი და სივრცეში მისი ორგანიზება შერჩეული მეთოდოლოგიის შესაფერისია;
- დაწესებულების შენობისა და ეზოს ვიზუალური მანიშნებლები შერჩეული მეთოდოლოგიის ადეკვატურია;
- სივრცის მოწყობის პრინციპი ხელს უწყობს თითოეული ბავშვის მრავალმხრივ და ჰოლისტურ განვითარებას.

სტანდარტი 3.3. დაწესებულების საგანმანათლებლო რესურსი მრავალფეროვანი, განმავითარებელი, თითოეული ბავშვის ასაკისა და განვითარების შესაბამისია

სტანდარტის ინდიკატორები:

- ჯგუფის საგანმანათლებლო რესურსი ხელს უწყობს თითოეული ბავშვის მრავალმხრივ განვითარებას;
- საგანმანათლებლო რესურსი მრავალფეროვანია, გულისხმობს როგორც მზა, ისე - ბუნებრივ, ხელნაკეთ და მეორად მასალებს;
- საგანმანათლებლო რესურსი გარკვეული პრინციპით არის ორგანიზებული და ძირითადად, მოთავსებულია ღია თაროებზე;
- საგანმანათლებლო რესურსი, რომელიც საჭიროებს საგანმანათლებლო პერსონალის ზედამხედველობას, მოთავსებულია ბავშვებისთვის მიუწვდომელ ადგილზე;
- ჯგუფსა და ეზოში თითოეული ბავშვისთვის ხელმისაწვდომია ღია მასალები;
- დაწესებულების საგანმანათლებლო რესურსი ხარისხიანია. ხდება რესურსის რეგულარული განახლება;
- საგანმანათლებლო რესურსი ჯგუფში ბავშვების რაოდენობის შესაბამისია;
- დაწესებულების ტერიტორიაზე არსებული ცხოველები და მცენარეები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ წარმოადგენენ საფრთხეს ბავშვის ჯანმრთელობისთვის (მაგალითად: აუცრელი ცხოველი, შხამიანი მცენარე და სხვა);
- ჯგუფში არსებული ტექნიკა (მაგალითად: ტელევიზორი, კომპიუტერი, მაგნიტოფონი, აიპადი, მობილური ტელეფონი, ფოტოაპარატი და ა.შ.) გამოყენებულია საგანმანათლებლო მიზნებისთვის (ეკრანის გამოყენების შემთხვევაში, მასთან გასატარებელი დრო შეზღუდულია: ერთი დღის მანძილზე მაქსიმუმ 20 წუთი);
- ბილინგვურ ჯგუფში არსებული რესურსი შეიცავს როგორც ქართული ენის, ასევე, ენობრივი უმცირესობის წარმომადგენელი ბავშვების მშობლიური ენის ამსახველ მასალებს, ერთი-ენა ერთი-წყარო გამიჯვნის პრინციპით.

სტანდარტი 3.4. დაწესებულების შიდა და გარე სივრცეები იმგვარადაა გააზრებული და მოწყობილი, რომ ხელი შეუწყოს მრავალფეროვანი საქმიანობების განხორციელებას თითოეული ბავშვის მრავალმხრივი, ჰოლისტური განვითარებისთვის

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების შიდა და გარე სივრცეები სხვადასხვა ტიპის საქმიანობების ჩატარების საშუალებას იძლევა;

3.4.2. დაწესებულების ეზო დაფარულია სხვადასხვაგვარი საფარით: ბუნებრივი ბალახის საფარით, ნარგავებით, სწორი ზედაპირი სარბენად ან ბორბლიანი სათამაშოებისთვის, ქვიშის საფარი, ნიადაგი დასამუშავებლად;

- როგორც შენობის შიგნით, ისე ეზოში არის სივრცე განმარტოებისთვის, ინდივიდუალური
- ჯგუფის სივრცის ორგანიზებაში მონაწილეობას იღებენ ბავშვებიც;
- სსმ ბავშვის საჭიროებიდან გამომდინარე მოწყობილია დამატებითი სივრცეები (მაგ. გამოსაცვლელი სივრცე, სენსორული ოთახი, რესურს ოთახი და სხვა);
- დამატებითი სივრცეების (მაგ. რესურს ოთახი) გამოყენება ხდება ბავშვის ჯგუფში მონაწილეობისა და ჩართულობის ხელშეწყობის მიზნით.

მუხლი 13.

სტანდარტი 4. ურთიერთობა

ურთიერთობებით ბავშვები სწავლობენ, შეიმეცნებენ საკუთარ თავს და სამყაროს, ეცნობიან თანატოლებსა და უფროსებს, უყალიბდებათ წარმოდგენები გარესამყაროზე, იმკვიდრებენ ადგილს სოციალურში. ამიტომაც პოზიტიური ურთიერთობები ხარისხიანი საგანმანათლებლო პროგრამის ქვაკუთხედს ქმნის. ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია, როგორც ბავშვებს შორის დადებითი ურთიერთობების მხარდაჭერა და წახალისება, ისე, დაწესებულების თანამშრომელთა პოზიტიური კომუნიკაცია პროგრამაში ჩართულ ბავშვებთან, მათ მშობლებთან, ოჯახებსა და თემთან. ფრიად მნიშვნელოვანია თავად თანამშრომლების ერთმანეთთან კომუნიკაციის ფორმებიც, რადგან, დიდწილად, სწორედ ეს ურთიერთობა განაპირობებს პროცესის ხარისხიანად წარმართვას, სამაგალითო ბავშვებისთვის და გავლენას ახდენს მათ ქცევაზე.

სტანდარტი 4.1. – თითოეულ ბავშვს აქვს თანატოლებთან პოზიტიური ურთიერთობის შესაძლებლობა

სტანდარტის ინდიკატორები:

- კურიკულუმის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობები ხელს უწყობს თითოეულ ბავშვში თავდაჯერებულობისა და პოზიტიური "მე-კონცეფციის" ფორმირებას;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ხელს უწყობს და ახალისებს ბავშვებს შორის პოზიტიურ ურთიერთობებსა და თანამშრომლობას (მაგალითად: ჯგუფში ჩართვა, დამეგობრება, გაზიარება და სხვა);
- საგანმანათლებლო პერსონალი სსმ ბავშვის ჩართულობის მიზნით გეგმავს და უზრუნველყოფს თანატოლებისა და მათი ოჯახების სათანადო მომზადებას და ინფორმირებას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელს უწყობენ და ახალისებენ ბავშვებს ჩართონ სსმ ბავშვი თამაშში და ბაღის ცხოვრებაში (მაგ. მხედველობითი საჭიროების მქონე ბავშვს ჯგუფელებმა გააცნონ ბაღის საქმიანობები, აუხსნან და აღუწერონ რას აკეთებენ და ა.შ.);
- საგანმანათლებლო პერსონალი ხელს უწყობს ჯგუფის ერთობის შექმნას;
- თითოეულ ბავშვს აქვს სხვადასხვა მეწყვილესთან თამაშის შესაძლებლობა;

- საგანმანათლებლო პერსონალი საჭიროების შემთხვევაში ახალისებს და ეხმარება სსმ ბავშვს თანატოლებთან კომუნიკაციასა და თამაშში (მაგ: სმენითი საჭიროების მქონე ბავშვთან ურთიერთობისთვის ასწავლის ბავშვებს დადგენენ პირისპირ და დარწმუნდნენ, რომ უყურებს; ყურადღების მისაქცევად ხელი დაუქნიონ ან ფრთხილად შეეხონ მხარზე; იმეტყველონ მკაფიოდ, არ იყვირონ და ზედმეტად არ ამოძრან ტუჩები; ისაუბრონ მარტივად, იყვნენ მომთმენები, შეცვალონ სიტყვები, გამოიყენონ მინიშნებები, ბუნებრივი ჟესტები);
- საგანმანათლებლო პერსონალი ეხმარება თითოეულ ბავშვს ბრაზისა და სხვა ემოციების გამოხატვისას;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ზრუნავს ასერტულობის განვითარებაზე;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ხელს უწყობს თითოეულ ბავშვში ემპათიის განცდისა და მოვლენების სხვისი პერსპექტივით დანახვის უნარის განვითარებას;
- თითოეული ბავშვი აღიარებულია თავისი შესაძლებლობებითა და განსხვავებულობით;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ბავშვებს შორის კომუნიკაციის ხელშეწყობის მიზნით ახალისებს ალტერნატიული კომუნიკაციის საშუალებების გამოყენებას;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ზრუნავს, რომ ბავშვები, რომელთა მშობლიური ენა არ არის ქართული, თანატოლებთან ქართულ ენაზე ეფექტურ კომუნიკაციაში ჩაერთონ;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ზრუნავს სსმ ბავშვების მიმართ სწორი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებაზე. მაგალითად, ბავშვებთან საუბრობს, უკითხვას ამბებს და მოთხრობებს სხვადასხვა საჭიროებებზე, საშუალებას აძლევს მათ დასვან კითხვები, მოსინჯონ (თუ ამის შესაძლებლობაა) დამხმარე ტექნოლოგიები და აღჭურვილობები.

სტანდარტი 4.2. დაწესებულების თანამშრომლები მგრძობიარენი, გულისხმიერნი არიან, გამოხატავენ პატივისცემას თითოეული ბავშვის მიმართ და აღიარებენ მათ

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები უსმენენ თითოეულ ბავშვს და ურთიერთობენ თითოეულ ბავშვთან ინდივიდუალურად;
- დაწესებულების თანამშრომლები გამოხატავენ სიხარულსა და კმაყოფილებას თითოეულ ბავშვთან ურთიერთობისას;
- დაწესებულების თანამშრომლები არიან მზრუნველები, ბავშვების მხარდამჭერები და ქმნიან ისეთ გარემოს, სადაც თითოეული ბავშვი თავს დაცულად გრძობს;
- დაწესებულების თანამშრომლები პატივს სცემენ თითოეულ ბავშვს, ურთიერთობენ მასთან, როგორც თანასწორთან;
- დაწესებულების თანამშრომლები არ განსჯიან ბავშვებს და არ გამოხატავენ მათ მიმართ შემფასებლურ დამოკიდებულებას. უკუკავშირის მიცემის დროს არ ეხებიან ბავშვის პიროვნულ მახასიათებლებს, აქცენტს აკეთებენ მხოლოდ ქცევაზე;
- საგანმანათლებლო პერსონალი ურთიერთობისას თუ სხვადასხვა საქმიანობის განხორციელებისას იყენებს ისეთ სტრატეგიებსა და მეთოდებს, რომლებიც სტიმულს აძლევს ბავშვს და არ უღაზავს ღირსებას;
- საგანმანათლებლო პერსონალი სთხოვს ბავშვებს დახმარებას მათი მნიშვნელობის ხაზგასასმელად, კომპეტენტურობის შესაძენად და თვითშეფასების ასამაღლებლად.

სტანდარტი 4.3. დაწესებულების თანამშრომლები პოზიტიურად ურთიერთობენ თითოეული ბავშვის ოჯახთან

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები პატივისცემით ურთიერთობენ თითოეული ბავშვის ოჯახთან;
- დაწესებულების თანამშრომლები თანაბრად კეთილგანწყობილნი არიან ნებისმიერ მშობელთან/კანონიერ წარმომადგენელთან ურთიერთობისას, განურჩევლად მათი ამა თუ იმ ნიშნით განსხვავებულობისა: სქესი, რასა, ასაკი, რელიგია, ენა, კულტურა, ოჯახის შემადგენლობა, სოციალურ- ეკონომიკური მდგომარეობა, ჯანმრთელობის მდგომარეობა და სხვა;
- თითოეული ბავშვის მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი თავს გრძნობს აღიარებულად და დაფასებულად;
- დაწესებულების თანამშრომლები ეფექტურ კომუნიკაციას ამყარებენ ბავშვის ოჯახის წევრებთან.
- დაწესებულება ხელს უწყობს ენობრივი უმცირესობის წარმომადგენელ ოჯახებს დაწესებულებაში მიმდინარე პროცესების შესახებ ინფორმაცია მათთვის გასაგებ ენაზე მიიღონ.

სტანდარტი 4.4. დაწესებულების პერსონალს შორის ურთიერთობა თანამშრომლობითა და ეფუძნება ურთიერთპატივისცემას

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები გამოხატავენ პატივისცემას ერთმანეთის მიმართ;
- დაწესებულებაში მომუშავე პერსონალის დამოკიდებულება ურთიერთთანამშრომლობითია.
- დაწესებულების თანამშრომლები მხარს უჭერენ ერთმანეთს პოზიტიური ინიციატივების განხორციელებაში;
- დაწესებულების თანამშრომლები უზიარებენ ერთმანეთს იდეებს, გამოცდილებას, რჩევებს, ეხმარებიან ერთმანეთს.

მუხლი 14.

სტანდარტი 5. საგანმანათლებლო პროცესი

ბავშვზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო პროცესის სრულფასოვნად წარმართვა მნიშვნელოვნად განაპირობებს პროგრამაში ჩართული თითოეული ბავშვის მრავალმხრივ, ჰოლისტურ განვითარებას. საგანმანათლებლო პერსონალი გეგმავს და ახორციელებს ამ პროცესს ბავშვების ინტერესების, შესაძლებლობებისა და საჭიროებების გათვალისწინებით. აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ეფექტურად იყენებენ როგორც დაწესებულების ფარგლებში არსებულ, ისე - თემის რესურსსაც, რათა მაქსიმალურად ნაყოფიერი გახადონ კურიკულუმის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობები.

საგანმანათლებლო პროცესის სრულყოფილად წარმართვის კიდევ ერთი უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი საგანმანათლებლო პერსონალის საკუთარ პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნვაა, რადგან მხოლოდ კვალიციფიურ კადრებს შეუძლიათ პროგრამის ხარისხის უზრუნველყოფა და წინასწარ განსაზღვრული შედეგების მიღწევა.

ეფექტური საგანმანათლებლო პროცესი გულისხმობს ინდივიდუალურ მიდგომას, ბავშვზე დაკვირვებასა და დაკვირვების შედეგების გამოყენებას როგორც საგანმანათლებლო პროგრამის შემდგომი დაგეგმვის მიზნით, ისე - თითოეული ბავშვის მრავალმხრივი და ჰოლისტური განვითარებისთვის.

სტანდარტი 5.1. საგანმანათლებლო პერსონალი საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას სწავლების უნივერსალური დიზაინის პრინციპებს ეყრდნობა

სტანდარტის ინდიკატორები:

- საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას ხდება რესურსების მრავალნაირად მიწოდება, რათა ბავშვმა ინფორმაცია და ცოდნა სხვადასხვა გზით მიიღოს, მაგალითად ვიზუალური მიმანიშნებლები, ილუსტრაციები, ფოტოები, ცხრილები, პოსტერები, ილუსტრირებული წიგნები, ხელის თოჯინები და ა.შ;
- საგანმანათლებლო პერსონალი საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას თითოეულ ბავშვს საშუალებას აძლევს დააკვირდეს, გადაადგილოს, ხელით შეეხოს შესასწავლ ობიექტს, შექმნას მისი მსგავსი და ა.შ;
- საგანმანათლებლო პერსონალი საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას იყენებს აუდიო საშუალებებს (აუდიოწიგნები, ჩანაწერები და ა.შ.), ტაქტილურ მასალებს (სენსორული წიგნები, ტაქტილური ანბანი და ა.შ.);
- ბილინგვურ ჯგუფებში ხდება მშობლიური ენის შემცველი ჩანაწერების, ილუსტრირებული წიგნების, კულტურული კონტექსტის შემცველი რესურსის გამოყენება და ა.შ;
- ბავშვის, რომლის მშობლიური ენა არ არის ქართული, თამაშში ჩართვისა და ბუნებრივ საკომუნიკაციო გარემოში ქართული ენის შესწავლის გამარტივების მიზნით, გამოიყენება როგორც ვერბალური, ასევე არავერბალური საშუალებები (ქესტები, ვიზუალური თვალსაჩინოება, მოდელირება და ა.შ.);
- თითოეულ ბავშვს საშუალება აქვს მიღებული ცოდნა სხვადასხვანაირად, ალტერნატიული გზებით გამოხატოს და გადმოსცეს: ვიზუალური ხერხებით (ნახატი, ნამერწი და ა.შ.), თხრობით, სიმღერით, სხეულის ენით, დრამატული თამაშით, ინსცენირებით და ა.შ;
- თითოეული ბავშვის საგანმანათლებლო პროცესში ჩართვისა და მოტივაციის გაზრდის მიზნით, ხდება ბავშვების ინტერესების გათვალისწინება, მათთვის შესაბამისი გამოწვევების შეთავაზება;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თანმიმდევრულები არიან დროისა და სივრცის ორგანიზებისას, გამოწვევების შექმნისას და დახმარების შეთავაზებისას.

სტანდარტი 5.2. აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად გეგმავს და ახორციელებს საგანმანათლებლო პროცესს და აფასებს საგანმანათლებლო პროგრამის ეფექტიანობას

სტანდარტის ინდიკატორები:

- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად წინასწარ გეგმავს საგანმანათლებლო პროცესს დაწესებულებაში გამოყენებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად;
- გეგმა მოქნილია და იძლევა ცვლილებების შეტანის, მოდიფიცირების საშუალებას;
- საგანმანათლებლო პროცესი იგეგმება კურიკულუმის მიზნების, თითოეული ბავშვის საჭიროებებისა და ინტერესების გათვალისწინების შესაბამისად;

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ეფექტურად იყენებენ დაწესებულებაში არსებულ რესურსს;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი აწყობენ ჯგუფის ფიზიკურ გარემოს და წარმართავენ პროცესს გამოყენებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი საგანმანათლებლო პროცესში იყენებენ მრავალფეროვან მხარდამჭერ სტრატეგიებს (მაგ: „ხარაჩოს“ მეთოდი, ღია კითხვების დასმა, მოდელირება და ა.შ);
- პროგრამის გაუმჯობესების მიზნით, აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად გარკვეული პერიოდულობით აფასებს თითოეული ბავშვის პროგრესს, საგანმანათლებლო პროცესს, ფიზიკურ გარემოს და აკეთებს თვითრეფლექსიას.

სტანდარტი 5.3. საგანმანათლებლო პერსონალი თითოეულ ბავშვზე დაკვირვებასა და შეფასებას იყენებს საგანმანათლებლო პროცესის დაგეგმვისა და მოდიფიცირებისთვის, თითოეული ბავშვის მრავალმხრივი და ჰოლისტური განვითარებისთვის

სტანდარტის ინდიკატორები:

- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად იყენებს მონაცემთა შეგროვების მრავალფეროვან მეთოდებს და ახდენს მათ დოკუმენტირებას თითოეული ბავშვის საჭიროებების, ინტერესებისა და პროგრესის შეფასების მიზნით;
- ბავშვზე დაკვირვება და შეფასება ემსახურება საგანმანათლებლო პროცესის ინდივიდუალიზაციას თითოეული ბავშვის პროგრესისა და ინდივიდუალური შესაძლებლობების გამოვლენის უზრუნველსაყოფად; ბავშვის შეფასების პროცესში არ ხდება სტიგმატიზაცია (იარლიყების მიწებება);
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი აწარმოებენ თითოეული ბავშვის ინდივიდუალურ პორტფოლიოს;
- თითოეული ბავშვის მიერ მიღწეული პროგრესისა და საჭიროებების გამოვლენის მიზნით, აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი რეგულარულად აფასებენ თითოეულ ბავშვს გამოყენებული მეთოდოლოგიისა და კურიკულუმის შესაბამისად;
- საგანმანათლებლო პერსონალი აფასებს სსმ ბავშვების დამატებით საჭიროებებს საგანმანათლებლო პროცესის ინდივიდუალიზაციისთვის (მაგ: ცერებრული დამბლის შემთხვევაში ვიზუალური და სივრცითი ცნობიერება, მეტყველების და/ან ლექვის და ყლაპვის სირთულეები, სმენის სირთულეები, ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემები (ეპილეფსია), ყურადღების კონცენტრაციის სირთულეები; სმენის და მეტყველების სირთულეების შემთხვევაში კომუნიკაციური და ქცევითი სირთულეები და სხვა).

სტანდარტი 5.4. საგანმანათლებლო პერსონალი არის პოზიტიური მაგალითის მიმცემი

სტანდარტის ინდიკატორები:

- საგანმანათლებლო პერსონალი ამჟღავნებს პატივისცემას თითოეული ბავშვისა და უფროსის მიმართ;
- საგანმანათლებლო პერსონალი მშვიდად, გაწონასწორებულად ურთიერთობს გარშემომყოფებთან;

- საგანმანათლებლო პერსონალი იცავს პირადი ჰიგიენის წესებსა და ჯგუფის სისუფთავს;
- საგანმანათლებლო პერსონალი თავად ასრულებს იმ მოთხოვნებს, რომელსაც უწესებს თითოეულ ბავშვს;
- საგანმანათლებლო პერსონალი სსმ ბავშვთან ურთიერთობის, კომუნიკაციის სწორ მაგალითს აძლევს ბავშვებს (მაგ: სმენით სირთულეების მქონე ბავშვებთან ურთიერთობისას არ შეაქვთ შესწორებები ბავშვის მეტყველებაში, სწორ მაგალითებს სხვადასხვა სიტუაციასა და კონტექსტში იმეორებენ).

სტანდარტი 5.5. აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი პოზიტიური საგანმანათლებლო გარემოს შექმნის მიზნით იყენებენ პოზიტიური დისციპლინის სტრატეგიებს

სტანდარტის ინდიკატორი:

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი გამიზნულად და თანმიმდევრულად იყენებენ პოზიტიური დისციპლინის მრავალფეროვან სტრატეგიებსა და მიდგომებს (მაგ: ემოციების გახმოვანება, ბრაზის მართვა, სხვისი პერსპექტივის დანახვა და ა.შ.);
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი პროაქტიულად ზრუნავენ კონფლიქტური და პრობლემური ქცევის მოგვარებასა და მართვაზე;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი წახალისებენ ბავშვებს შორის პოზიტიურ კომუნიკაციას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელს უწყობენ პრობლემის გადაჭრის უნარის განვითარებას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი კონფლიქტური სიტუაციების დროს სთავაზობენ მისი მოგვარების იმგვარ სტრატეგიებს, რომლებიც უზრუნველყოფს სააზროვნო და სოციალური უნარების განვითარებას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელს უწყობენ დადგენილი წესების შესრულებას; თითოეული ბავშვი მონაწილეობს ჯგუფის წესების შემუშავებაში;
- აღმზრდელ-პედაგოგსა და აღმზრდელს თითოეული ბავშვის მიმართ წარმატების მკაფიოდ ჩამოყალიბებული, ბავშვის ასაკისა და განვითარების შესაბამისი მოლოდინები აქვთ.

სტანდარტი 5.6. საგანმანათლებლო პერსონალი თითოეული ბავშვის მიმართ ინდივიდუალურ მიდგომას ახორციელებს.

სტანდარტის ინდიკატორები:

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი უზრუნველყოფენ თითოეული ბავშვის თანაბარ ჩართულობას, განურჩევლად მათი შესაძლებლობებისა, საჭიროებებისა და ინტერესებისა;
- აღმზრდელ-პედაგოგმა და აღმზრდელმა იციან თითოეული ბავშვის ინდივიდუალური საჭიროებები, ძლიერი მხარეები და ინტერესები;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ზრუნავენ თითოეული ბავშვის ბაღის დღის რუტინაში ჩართულობაზე ინდივიდუალიზაციის გზით, რაც გულისხმობს

საგანმანათლებლო პროცესის ცვლილებება/მოდერნიზაციას ბავშვის თავისებურებების, ინტერესების, სწავლისადმი დამოკიდებულების გათვალისწინებით (მაგ: მასალის შეთავაზება, თამაშის გართულება/გამარტივება, ინსტრუქციის შეცვლა კითხვების დასმა, უფროსის მხრიდან შესაბამისი რეაგირება, გამკლავებაში დახმარება, კომუნიკაციის ალტერნატიული ფორმების შეთავაზება და ა.შ.);

- საჭიროების შემთხვევაში, ნებისმიერი ბავშვისთვის ხდება საგანმანათლებლო პროცესის ინდივიდუალიზაცია (მათთვის ვინც თავისებურად სწავლობს და აღიქვამს, ვისაც საკუთარი ქცევისა და გრძნობების რეგულირების სირთულეები აქვს, ვისაც საკუთარი თავის გამოხატვა მოძრაობით ურჩევნია, ვინც განსხვავებული ენობრივი და რელიგიური ოჯახის წარმომადგენელია, ვინც განსაკუთრებით მორცხვი და მორიდებულია, ვინც საკმარის სიყვარულს ვერ იღებს, ვისაც განსაკუთრებით ბევრი ინფორმაცია ჭირდება ინტერესების დასაკმაყოფილებლად და ა.შ.);
- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად გეგმავს და ახორციელებს აქტივობებს სსმ ბავშვის საჭიროებების შესაბამისად, მაგალითად:
 - (1) ჯგუფში, სადაც მხედველობითი საჭიროებების მქონე ბავშვია გეგმავს და ახორციელებს მაქსიმალურად მრავალფეროვან, სენსორულად მასტიმულირებელ და ინტერაქციულ თამაშებს და გამოცდილებებს (მაგ: ტაქტილური ცნობიერების სტიმულირებას; შეგრძნებების გამოყენებით ცნებების გაცნობას; მუდმივად მოვლენების აღწერას; სივრცით ორიენტაციაში დახმარებას და სხვა);
 - (2) სმენითი საჭიროებების მქონე ბავშვებთან იყენებენ ლინგვისტურ თამაშებს; ეხმარებიან ბავშვს „ისწავლოს“ გარემოდან წამოსული სხვადასხვა ხმები, მაგ. ტრანსპორტის ხმა, მუსიკის ხმა, ადამიანის მეტყველება;
- საგანმანათლებლო პერსონალი სსმ ბავშვების ინდივიდუალურ მიზნებთან მიმართებით გეგმავს და ახორციელებს საგანმანათლებლო პროცესს და ინდივიდუალიზაციას, რომელიც ასახულია ბავშვის პორტფოლიოში;
- საგანმანათლებლო პერსონალი, თუ ბავშვი სხვა სერვისებშია ჩართული (მაგ. ადრეული ინტერვენციის პროგრამა) და აქვს ინდივიდუალური განვითარების გეგმა, სსმ ბავშვის საგანმანათლებლო მიზნებს ინდივიდუალური განვითარების მიზნებთან მიმართებით განსაზღვრავს და ახდენს საგანმანათლებლო პროცესის შესაბამის ინდივიდუალიზაციას;
- საგანმანათლებლო პერსონალი სმენითი საჭიროებების მქონე ბავშვებთან ურთიერთობისას ითვალისწინებს შემდეგ რეკომენდაციებს: ბავშვთან ახლოს დგომა, რომ ხედავდეს სახეს და გამომეტყველებას; ვიზუალური წყაროების გამოყენება; შეგრძნებების მეტი არხის გამოყენება (განსაკუთრებით შეხება და მხედველობა); მეტი დროის მიცემა ინფორმაციის გადასამუშავებლად და სხვა;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თანმიმდევრულად იყენებენ რუტინის და სხვა ვიზუალურ მინიშნებებს;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელს უწყობენ კომუნიკაციის ალტერნატიული გზების გამოყენებას;
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი სხვადასხვა სტრატეგიების გამოყენებით ხელს უწყობენ სსმ ბავშვის დამოუკიდებლობას და ავტონომიურობას;

- საგანმანათლებლო პერსონალი, გლოვის, ქრონიკული დაავადების, ან სხვა მიზეზით ბალის ხანმოკლე ან ხანგრძლივი გაცდენის შემდეგ მხარს უჭერს ბავშვის კეთილდღეობას და ბალის ცხოვრებაში ბავშვის ჩართულობას.

სტანდარტი 5.7. საგანმანათლებლო პერსონალი ზრუნავს პირად პროფესიულ განვითარებაზე.

სტანდარტის ინდიკატორები:

- საგანმანათლებლო პერსონალი მუდმივად ეცნობა რესურსებს ადრეული და სკოლამდელი განათლების საკითხებთან დაკავშირებით;
- საგანმანათლებლო პერსონალი მონაწილეობს კვალიფიკაციის ასამაღლებელ და პროფესიული განვითარებისთვის ხელშემწყობ სხვადასხვა ღონისძიებაში (ტრენინგები, კურსები, კონფერენციები და სხვა);
- საგანმანათლებლო პერსონალი თანამშრომლობს დარგის სხვა სპეციალისტებთან, პროფესიული განვითარების მიზნით;
- საგანმანათლებლო პერსონალი თავად განსაზღვრავს და აფასებს საკუთარ, პროფესიული განვითარების საჭიროებებს, რაც მათ რეალურ კომპეტენციებს და შესაძლებლობებს ემყარება;
- აღმზრდელ-პედაგოგს და აღმზრდელს შესწავლილი აქვთ სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვის დამხმარე ტექნოლოგიები და აღჭურვილობები და სწორად იყენებენ მათ.

მუხლი 15.

სტანდარტი 6. ოჯახისა და თემის მონაწილეობა

სტანდარტი 6.1. დაწესებულების თანამშრომლები, პროგრამაში მშობლების/კანონიერი წარმომადგენლების ჩართვის მიზნით, მათთან ურთიერთობისას იყენებენ ფორმალურ და არაფორმალურ კომუნიკაციას

სტანდარტის ინდიკატორები:

- პროგრამაში მშობელთა/კანონიერ წარმომადგენელთა ჩართვის მიზნით გამოიყენება კომუნიკაციის სხვადასხვა სახე – პირდაპირი, წერილობითი, ელექტრონული, სატელეფონო და ინფორმაციის გავრცელების სხვადასხვა საშუალებები (მაგალითად: მშობელთა დაფა, საინფორმაციო ბუკლეტები, პირისპირ და დისტანციური შეკრებები, დაწესებულების ვებგვერდი, სოციალური ქსელები, მშობელთა გზამკვლევი და ა.შ.);
- მშობლები/კანონიერი წარმომადგენლები ინფორმირებულნი არიან პროგრამის ფარგლებში შერჩეული მეთოდოლოგიის, კურიკულუმის მიზნების, დაგეგმილი საქმიანობების შესახებ;
- ტარდება რეგულარული შეხვედრები მშობლებთან/კანონიერ წარმომადგენლებთან პროგრამის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით - საჭიროებისა და სურვილისამებრ, შესაძლებელია შეხვედრების რაოდენობის გაზრდა;

- ტარდება რეგულარული ინდივიდუალური შეხვედრები მშობლებთან/კანონიერ წარმომადგენლებთან როგორც ბავშვთან მისაღწევი მიზნების განსასაზღვრად, ისე – მისი განვითარებისა და პროგრესის განსახილველად (წელიწადში მინიმუმ 3-ჯერ);
- საჯარო დაწესებულება უზრუნველყოფს საკონსულტაციო საბჭოს მუშაობას და ხელს უწყობს დაინტერესებული მშობლების/კანონიერი წარმომადგენლების ჩართვას აღნიშნულ საქმიანობაში.

სტანდარტი 6.2. ოჯახს აქვს პროგრამით გათვალისწინებულ საქმიანობებში აქტიურად ჩართვის შესაძლებლობა, როგორც დაწესებულების ფარგლებში, ისე - მის გარეთ

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების თანამშრომლები წახალისებენ მშობლებს/კანონიერ წარმომადგენლებს, პროგრამის ფარგლებში ბავშვებს გაუზიარონ საკუთარი პროფესიული ცოდნა, უნარები, ინტერესები, კულტურა;
- დაწესებულების თანამშრომლები წახალისებენ მშობლებს/კანონიერ წარმომადგენლებს, მონაწილეობა მიიღონ პროგრამის ფარგლებში დაწესებულების გარეთ დაგეგმილ ღონისძიებებში;
- ბავშვის ორივე მშობელს ან ოჯახის სხვა ნებისმიერ წევრს, სურვილის შემთხვევაში, ეძლევათ პროგრამით გათვალისწინებულ საქმიანობებში ჩართვისა და მონაწილეობის შესაძლებლობა;
- თითოეული ბავშვის მშობელს/კანონიერ წარმომადგენელს შეუძლია ბავშვთან ერთად ყოფნა ტრანზიციისას.

სტანდარტი 6.3. პროგრამა უზრუნველყოფს ოჯახის მხარდაჭერას ბავშვის მრავალმხრივი განვითარების საკითხში

სტანდარტის ინდიკატორები:

- სასწავლო წლის დასაწყისში მშობლებს/კანონიერ წარმომადგენლებს მიეწოდებათ ინფორმაცია პროგრამის მიზნებისა და მოსალოდნელი შედეგების შესახებ;
- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად სისტემატურად ახდენს მშობლის/კანონიერი წარმომადგენლის ინფორმირებას ბავშვზე დაკვირვებასა და შეფასებასთან დაკავშირებით;
- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად სისტემატურად აცნობს მშობელს/კანონიერ წარმომადგენელს ბავშვის მიერ მიღწეულ შედეგებს, სთავაზობს განვითარების ხელშემწყობ საქმიანობებს, მათთან ერთად შეიმუშავებს სხვადასხვა სტრატეგიას პროგრამის ფარგლებში დასახული მიზნების მისაღწევად;
- აღმზრდელ-პედაგოგი აღმზრდელთან ერთად მართავს საინფორმაციო შეხვედრებს მშობლების/კანონიერი წარმომადგენლებისთვის ადრეული და სკოლამდელი განათლების, ადრეული და სკოლამდელი ასაკის ბავშვების ასაკობრივი თავისებურებების, განვითარების ხელშემწყობისა და სწავლების სპეციფიკის გასაცნობად.

სტანდარტი 6.4. პროგრამა უზრუნველყოფს თემთან თანამშრომლობას

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულება ხელს უწყობს თემის ჩართვას პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილ საქმიანობებში;
- დაწესებულების თანამშრომლები ფლობენ ინფორმაციას თემში არსებული სერვისების შესახებ (მაგალითად: მშობელთა სკოლები, მუზეუმები, ბიბლიოთეკები, ადრეული განვითარების/ინტერვენციის პროგრამები, დიაგნოსტიკური ცენტრები, სკოლა და სხვა) და უზიარებენ ოჯახებს;
- დაწესებულების თანამშრომლები თემის სხვადასხვა წარმომადგენელთან ერთად ხელს უწყობენ ბავშვისა და მათი ოჯახების ჩართვას ამა თუ იმ მომსახურებაში (მაგალითად: თერაპია, სოციალური დახმარება და ა.შ.);
- დაწესებულება უზრუნველყოფს თანამშრომლობას სხვადასხვა პირებთან (მაგალითად: სკოლები, უნივერსიტეტები, ბიბლიოთეკები, მუზეუმები, მაღაზიები, ბიზნეს და არასამთავრობო ორგანიზაციები, მოხალისეები და სხვა);
- დაწესებულების თანამშრომლები იყენებენ თემის რესურსს საგანმანათლებლო პროცესისთვის;
- დაწესებულება უზრუნველყოფს თანამშრომლობას სხვა დაწესებულებებთან;
- დაწესებულების თანამშრომლები იცნობენ სერვისებს, რომელმაც შეიძლება მხარი დაუჭიროს სსმ ბავშვების ჩართულობას დაწესებულების ცხოვრებაში;
- აღმზრდელ-პედაგოგი, აღმზრდელი და ინკლუზიის მხარდამჭერი პერსონალი თანამშრომლობენ და ითვალისწინებენ ბავშვის სხვა მხარდამჭერი სპეციალისტების - ოკუპაციური თერაპევტის, ენისა და მეტყველების თერაპევტის, ადრეული ინტერვენციის, ჟესტური ენის ან სხვა დამხმარე სპეციალისტის ყველა რეკომენდაციას.

მუხლი 16.

სტანდარტი 7. ინკლუზიურობა და მრავალფეროვნება

სტანდარტი 7.1. პროგრამა უზრუნველყოფს თითოეული ბავშვის თანაბარ ჩართულობას განურჩევლად მისი შესაძლებლობებისა

სტანდარტის ინდიკატორები:

7.1.1 აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თანაბრად ურთიერთობენ თითოეულ ბავშვთან - არ გამოარჩევენ მათ შესაძლებლობების, გარეგნული თავისებურებების, რელიგიის, ასაკის, ეთნიკური მიკუთვნებულობის, სოციალური მდგომარეობისა და სხვა რაიმე ნიშნის მიხედვით;

- დაწესებულების გარემო მორგებულია თითოეული ბავშვის საჭიროებებზე;

7.1.3 აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ბავშვებს არ გამოარჩევენ გენდერული ნიშნით - ხელს უწყობენ გოგოებსა და ბიჭებს ყველა ტიპის საქმიანობაში მონაწილეობის მისაღებად;

7.1.4 დაწესებულების ყველა თანამშრომელი (ადმინისტრაცია, საგანმანათლებლო პერსონალი და ა.შ.) იზიარებს პასუხისმგებლობას და ზრუნავს თითოეული ბავშვის თამაშში, სწავლასა და ბაღის ცხოვრებაში ჩართვაზე.

სტანდარტი 7.2. პროგრამა აღიარებს და პატივს სცემს კულტურულ მრავალფეროვნებას და ზავშვის სხვადასხვა შესაძლებლობასა და საჭიროებას

სტანდარტის ინდიკატორები:

- 7.2.1 ჯგუფის გარემო და საგანმანათლებლო რესურსი ასახავს კულტურულ, ეთნიკურ, ლინგვისტურ და ა.შ. მრავალფეროვნებას;
- 7.2.2 აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი საჭიროებისამებრ იყენებენ კომუნიკაციის ალტერნატიულ ფორმებს;
- 7.2.3. აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ეროვნული უმცირესობებით დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში ხელს უწყობენ ქართული ენის ათვისებას;
- 7.2.4. ბილინგვური ჯგუფის აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი იცნობენ და ახორციელებენ ბილინგვური/მულტილინგვური განათლების თანამედროვე მიდგომებს: „ერთი-ენა ერთი-ადამიანი“ და „ენაში ჩაფლობა“;
- 7.2.5 იმ ზავშვისთვის, რომელთა მშობლიური ენა არ არის ქართული, აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი, პროგრამაში სრულფასოვნად ჩართვისა და ქართულ ენაზე კომუნიკაციის გასამარტივებლად იყენებენ ვიზუალურ დამხმარე საშუალებებს, ჟესტიკულაციას, მოდელირებას და ა.შ;
- 7.2.6. აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი ხელს უწყობენ თითოეულ ზავშვში განსხვავებულის მიმართ პატივისცემის გრძნობის ჩამოყალიბებას;
- 7.2.7. პროგრამა ხელს უწყობს ოჯახებს საკუთარი კულტურული თავისებურებების (ეროვნული ტრადიციები, კერძები, საკრავები, სამოსი, ზღაპრები და სხვა) სხვებისთვის გაზიარებაში.

სტანდარტი 7.3. აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი აქტიურად არიან ჩართულნი მულტიდისციპლინური გუნდის მუშაობის პროცესში

სტანდარტის ინდიკატორები:

- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თანამშრომლობენ დაწესებულების სხვა სპეციალისტებთან (მაგალითად: სასწავლო პროგრამის კოორდინატორი/მეთოდისტი, სპეცპედაგოგი, ფსიქოლოგი, ენისა და მეტყველების თერაპევტი და სხვა);
- აღმზრდელ-პედაგოგი და აღმზრდელი თანამშრომლობენ თითოეული ზავშვის ჯანმრთელობის დაცვასა და განვითარებაში ჩართულ სპეციალისტებთან (ადრეული განვითარების სპეციალისტი, ოკუპაციური თერაპევტი, ფიზიკური თერაპევტი).

მუხლი 17.

სტანდარტი 8. მართვა და შეფასება

სტანდარტი 8.1. დაწესებულებას აქვს მისია და ხედვა, რომელიც წარმოაჩენს დაწესებულების თვითმყოფადობას, განსაზღვრავს საქმიანობებსა და მიმართულებებს და შეესაბამება „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მიერ განსაზღვრულ სტანდარტებსა და რეგულაციებს

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულებას შემუშავებული აქვს სტრატეგიული განვითარებისა და სამოქმედო გეგმა, რომლებიც ემსახურება დაწესებულების მისიისა და ხედვის რეალიზებას;
- დაწესებულების მისია, ხედვა და სამოქმედო გეგმა გაზიარებულია ყველა ჩართული და დაინტერესებული მხარისთვის და ასახულია პროგრამის ყველა ასპექტში;
- დაწესებულების პერსონალის თანამონაწილეობით და საჭიროების შემთხვევაში გარე მხარდამჭერი პირების ჩართულობით, შემუშავებულია თითოეული პერსონალის ფუნქცია-მოვალეობები;
- დაწესებულების პერსონალი ზრუნავს ინკლუზიური გარემოს შექმნასა და ცნობიერების ამაღლებაზე; ხელს უწყობს ხარისხიანი საადმინისტრაციო და საგანმანათლებლო პროცესის შექმნას;
- დაწესებულების სტრატეგიული მართვის და საგანმანათლებლო პერსონალი უზრუნველყოფს მშობლების კონსულტირებას და ჩართვას;
- ბილინგვუალი/მულტილინგვური პროგრამის განმახორციელებელ დაწესებულებას ჰყავს როგორც მშობლიურენოვანი, ასევე ქართულენოვანი საგანმანათლებლო პერსონალი, რომელიც ბილინგვურ ჯგუფთან ახორციელებს საგანმანათლებლო პროცესს ენათა გამიჯვნის მიდგომით „ერთი-ენა, ერთი-ადამიანი“.

სტანდარტი 8.2. – დაწესებულებას შემუშავებული აქვს დოკუმენტები პროგრამის პოლიტიკისა და პროცედურების შესახებ: ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება, ბავშვთა დაცვა ნებისმიერი სახის ძალადობისაგან, დაწესებულებაში ჩარიცხვა, მშობლის ნებართვა და სხვა

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულებაში არსებობს გაწერილი პროცედურები ბავშვისთვის მედიკამენტის მიღების საჭიროების შემთხვევაში;
- დაწესებულებაში ინახება თითოეული ბავშვის/ზრდასრულის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დამადასტურებელი დოკუმენტები;
- დაწესებულებას აქვს თითოეული მომუშავე თანამშრომლის იდენტიფიცირებისთვის საჭირო დოკუმენტაცია;
- დაწესებულებას აქვს მშობლისგან ნებართვის წერილობითი ფორმა (მაგალითად: ნებართვა დაწესებულების გარეთ გასვლაზე, ფოტო და ვიდეოგადაღებაზე და სხვა);
- დაწესებულებაში დადგენილია ბავშვის ჩარიცხვისა და ამორიცხვის პროცედურა;
- დაწესებულებაში განსაზღვრული და გაწერილია პროცედურები ბავშვზე ძალადობის ეჭვის შემთხვევაში მოქმედებისთვის;
- დაწესებულება კანონმდებლობით დადგენილი ვადითა და წესით ინახავს საჭირო დოკუმენტაციას ბავშვისა და ოჯახის შესახებ (მაგალითად: დაბადების მოწმობის ასლი, მისამართი, ტელეფონის ნომერი და სხვა).

სტანდარტი 8.3. დაწესებულება დამოუკიდებელია მართვაში

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულება განსაზღვრავს საჭირო პერსონალს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად და ბავშვთა ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით;
- დაწესებულება დამოუკიდებლად განკარგავს ადამიანური რესურსის მიღებასა და დათხოვნას;
- დაწესებულება დამოუკიდებლად ირჩევს/შეიმუშავებს კურიკულუმს;
- დაწესებულებასა და მის დამფუძნებელს შორის უფლება-მოვალეობები წესრიგდება დაწესებულების წესდებით, რომელიც შეთანხმებულია თითოეულ მხარესთან და წინააღმდეგობაში არ მოდის მოქმედ კანონმდებლობასთან.

სტანდარტი 8.4. დაწესებულება ზრუნავს პერსონალის კეთილდღეობასა და პროფესიულ წინსვლაზე

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულების ყველა თანამშრომელი ფლობს დაკავებული პოზიციის, როლისა და პასუხისმგებლობების შესაბამისი ცოდნისა და კომპეტენციების დამამტკიცებელ საბუთს, რომელიც ინახება დაწესებულებაში;
- დაწესებულებაში არსებობს თანამშრომელთა შრომითი ხელშეკრულებები, რომელშიც განსაზღვრულია სამუშაო და შესვენების საათები შრომის კოდექსის შესაბამისად;
- საგანმანათლებლო პერსონალისთვის სამუშაო საათების ფარგლებში განსაზღვრულია ბავშვებთან საკონტაქტო და არასაკონტაქტო დრო (არასაკონტაქტო დროს აღმზრდელ-პედაგოგი/აღმზრდელი გეგმავს საგანმანათლებლო პროცესს, ზრუნავს პირად პროფესიულ განვითარებაზე, აწარმოებს პორტფოლიოებს, გეგმავს და ატარებს შეხვედრას მშობლებთან და სხვ.);
- დაწესებულება წახალისებს და ხელს უწყობს დაწესებულების თანამშრომლების პროფესიულ განვითარებას (მაგალითად, განსაზღვრავს საჭიროებებს, პირობებს ქმნის თანამშრომელთა ტრენინგებში მონაწილეობისთვის, იწვევს სპეციალისტებსა და ექსპერტებს, ორგანიზებას უკეთებს შეხვედრებს/დისკუსიებს), საჯარო დაწესებულების შემთხვევაში, ამ ვალდებულებას ინაწილებს მისი დამფუძნებელი;
- დაწესებულებაში თანამშრომლებისთვის ხელმისაწვდომია თანამედროვე რესურსები პროფესიული განვითარებისთვის (წიგნები, ჟურნალები, ვიდეოები და ა.შ.);
- დაწესებულება უზრუნველყოფს პროფესიული განვითარების მიზნით პერსონალის საქმიანობის შეფასებას და საჭიროებათა კვლევას;
- საგანმანათლებლო პერსონალს გამოყოფილი აქვს საერთო სივრცე შეხვედრებისთვის, დოკუმენტაციის წარმოებისთვის, მშობლებთან შეხვედრებისა და კონსულტირებისთვის, რომელიც აღჭურვილია შესაბამისი ტექნიკით;

- საჭიროების შემთხვევაში ჯგუფში ხდება შესაბამისი პერსონალის (მაგალითად: პირადი ასისტენტი, ჯგუფის ასისტენტი, ქესტური ენის სპეციალისტი, ოკუპაციური თერაპევტი და ა.შ.) დამატება ბავშვის/ბავშვების ინდივიდუალური საჭიროებიდან გამომდინარე;
- დაწესებულება ახორციელებს საგანმანათლებლო პერსონალის პროფესიული განვითარების აქტივობებს (შეხვედრები, ვერქშოფები, ტრენინგები, ქოუჩინგი, კონფერენციებში მონაწილეობა), რაც ზრდის მათ კომპეტენციებს ინკლუზიური განათლების მიმართულებით;
- ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობის მიზნით, დაწესებულება უზრუნველყოფს შესაძლებლობების გაზიარებას, აქტივობებს თანამშრომლობისა და გუნდური მუშაობის გასაზრდელად.

სტანდარტი 8.5. დაწესებულებას განსაზღვრული აქვს პროგრამის მონიტორინგისა და შეფასების პოლიტიკა და პროცედურები

სტანდარტის ინდიკატორები:

- დაწესებულებას აქვს შიდა მონიტორინგისა და შეფასების სისტემა;
- შეფასების ინსტრუმენტი შესაბამისობაშია დაწესებულების კურიკულუმთან, კანონმდებლობასა და ხარისხის სტანდარტებთან;
- დაწესებულების თანამშრომლებისთვის ხელმისაწვდომია შეფასების ინსტრუმენტი;
- პროგრამის მიმდინარე შეფასებას ახორციელებენ დაწესებულების შესაბამისი სფეროს წარმომადგენელი თანამშრომლები.
- პროგრამის მიმდინარე მონიტორინგისა და შეფასების დროს მუშავდება რეკომენდაციები;
- პროგრამის მონიტორინგს ახორციელებენ შესაბამისი დარგის კვალიფიციური სპეციალისტები;
- პროგრამის შეფასებისას გამოყენებული შეფასების ინსტრუმენტები არის ვალიდური და შედგენილია სპეციალისტის მიერ არსებულ სტანდარტებზე დაყრდნობით;
- შეფასების ინსტრუმენტი ზომავს პროგრესს;
- პროგრამის ხარისხი დგინდება მასში შემავალი ყველა კომპონენტის ჯამური შეფასების გზით;
- მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიში ხელმისაწვდომია დაწესებულების ყველა თანამშრომლისათვის.